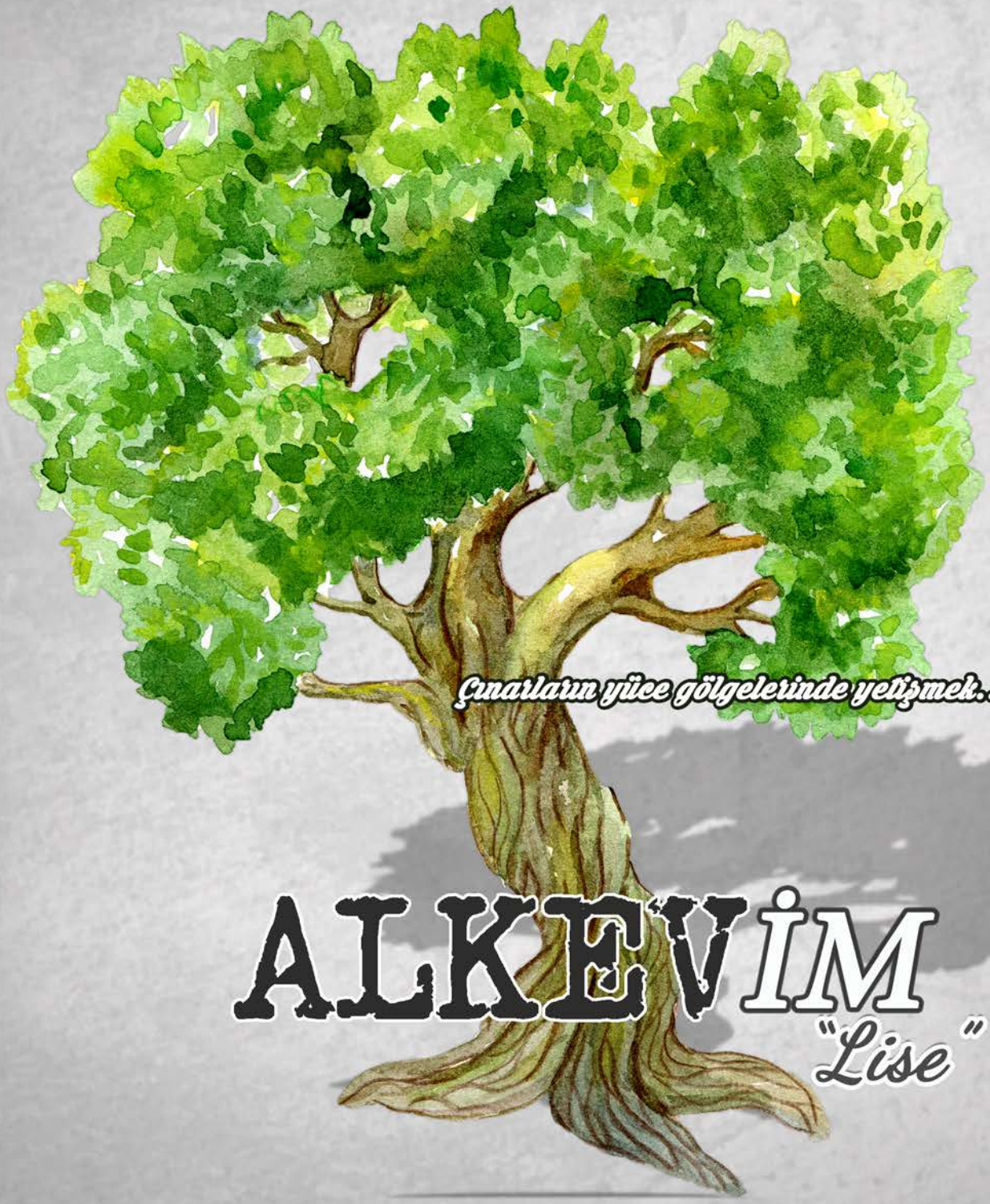
Sayı: 8 Nisan 2022

Alman Liseliler Kültür ve Eğitim Vakfı Özel Okulları Yıllık Edebiyat Dergisidir.

Çınarların yüce gölgelerinde yetişmek...

ALKEVİM

"Lise"

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

“YÜKSEK UYGARLIĞIN MERDİVENİ SANATTIR.”

M. Kemal Atatürk

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV Özel Okulları

Alkent 2000 Mah. Mehmet Yeşilgül Cad. No.: 7
Büyükçekmece / İstanbul
Tel: +90 212 886 88 40
Fax: +90 212 886 88 55

İmtiyaz Sahibi:
İsmet AKSÖYEK
ALKEV Özel Okulları Genel Müdürü

Editör:
Özlem KAYABAŞI

Yayına Hazırlayanlar:
Hamide TÜRK RASOOLI
İrfan ÇELİK
Melek GRANT SAROVA
Numan ŞENTÜRK
Zeynep ÇINAR

Dergi Yapım - Grafik Tasarım:
İleri Fikir Reklam Ajansı
Tel: +90 212 853 28 62
www.ilerifikir.com

Basım Yeri ve Tarihi:
İstanbul - 2022
Yayın Türü:
Yıllık

ALKEV'İM dergisinde yer alan öğrenci yazıları ve resimlerinin her türlü yayın ve kullanım hakkı ALKEV Özel Okullarına aittir. ALKEV'İM para ile satılmaz. ALKEV Özel Okulları Lise öğrencilerinin edebiyat dergisidir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

ÖYKÜLER

KAN KIRMIZI 4-5
KARANLIKTAKİ KUŞ.....6
UMUT SÜZMELERİNİN ARASINDAN HAYALLERE
BİR DAMLA DÜŞÜŞ 7
BİR ANIN KARESİ..... 8-9
ATEŞ SADECE BİNALARI MI YAKAR?.. 10-11
GAZETE 12-13
GÜNAYDIN 14-15
NASİPTE VARSA 16

ELEŞTİRİLER

CEVİZ AĞACI.....18
ÖLÜMCÜL BİR AŞK HİKÂYESİ 19
GERÇEK İLE DOĞAÜSTÜ ARASINDA BİR
GECEKONDU MAHALLESİ 20-21
BİRİKEN DUYGULAR
TÜKENEN HAYATLAR 22
"SON ADA" ROMANINA ELEŞTİREL
DÖRT BAKIŞ 23
JANE EYRE.....24-25
YUSUF'UN UTKUSU: UÇMAK 26
BİR DESTE TOPLUM 27
DÜŞÜNME İLE DÜŞÜNMEME ARASINDAKİ
DİLEMMANIN SONU..... 28
GÜNÜMÜZ ŞARTLARINA MARJİNAL BİR
BAKIŞ AÇISI "ARTER" TEDBİR SERGİSİ.... 29
SİSLİ GÜNLERİN GÜNEŞİ.....30-31
SON ADA VE SİNEKLERİN TANRISI
ROMAN İNCELEMESİ.....32-33
YUKARI BAKMAYANLAR:
BİR TOPLUM PORTRESİ..... 34

GÜNLÜK

İÇ DÖKÜŞLER 36-37
SIRADAN BİR GÜN DAHA 38-39
FİLİZ 40-41
BARIŞ'IN AYNASINI KIRMASINLAR.....42-44

DENEMELER

ALIŞKANLIKLARIMIZ HAYATIMIZA
YÖN VERİYOR 46
BUGÜN MÜ YOKSA GELECEK Mİ?..... 47
GRİYE SAPLANIP KALMAK 48
MEKTUP..... 49
ÖZGÜRLÜK YOLUNUN BİLETİ PARA..... 50
AYLAK ADAM ROMANİNDAKİ LEITMOTİFLERİN
BAY C'NİN KİŞİLİĞİNE ETKİSİ.....51

MAKALELER

OĞUZ ATAY'IN KORKUYU BEKLERKEN
KİTABINDAKİ "UNUTULAN" ÖYKÜSÜNE
DAİR İNCELEME 52
DOMİNO ETKİSİYLE ŞİDDET 68

ŞİİRLER

İSTANBUL GECESİ..... 54
İSTANBUL'UM..... 55
GÖKKUŞAĞIMIN MAVİ BUKLELERİ..... 56
ATLAS..... 57
-MIŞ..... 57
28/07/2018 58
15/11/2020 58
06/01/2022..... 58
HEDEF BİR ÖZNE OLMUŞ,
FARKINDA MISIN? 59
SONLU YAŞAMIN SEVİNCİ..... 60
GEÇİCİ SARHOŞ 61
AŞK GELENEĞİ 61
GÜVERCİN ANITI..... 62
GEÇMİŞ ZAMAN..... 62

RÖPORTAJ-SÖYLEŞİ

AHMET ÜMİT İLE İSTANBUL HATIRASI... 64-66
İSTANBUL HATIRASI ÜZERİNE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ 67

KÜRESEL SORUNLAR ÜZERİNE

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ.....71
DÜNYA VE TÜRK EDEBİYATINDAN İKİ
ESERDE AÇLIK SORUNUNUN İNCELENMESİ.. 72

Alman Liseliler Geleneği ile Güçlü Bir Geleceğe...

"

SELAM
Yola çıkınca her sabah,
Bulutlara selam ver.
Taşlara, kuşlara, atlara, otlara
İnsanlara selam ver.
Ne görürsen selam ver.
Sonra çıkarıp cebinden aynanı
Bir selam da kendine ver.
Hatırın kalmasın el gün yanında
Bu dünyada sen de varsın!
Üleştir dostluğunu varlığınla,
Bir kısmı seni de sarsın.

Üstün DÖKMEN

"

"Bir selam da kendine ver."

21. yüzyılla kapımızı çalan devasa değişimler, insanları belli kalıplara hapsediyor ve yaşamlarını bu kalıplar doğrultusunda robotik bir şekilde idame etmesine neden oluyor. Bize sunulan hayatları yaşıyor, bunların dışına çıkamıyoruz ve kendimizi tanımlayamıyoruz. "Ben kimim, niçin varım, ne olacağım?" sorularını unutturacak vahşi bir kapitalizmin ve teknolojinin debdebesi altında sıkışıp kalan, yalnızlaşan insanlara dönüşüyoruz. İletişimin geldiği noktaya hiç değinmiyorum bile. Sadece şunu demeden geçemeyeceğim tepkilerimizi emojilerle verir hale geldiğimiz ya da beğenip geçtiğimiz görsellerden ibaret bir iletişim. Oysaki bizi diğer canlılardan üstün kılan en önemli özelliğimiz duygularımızı ve düşüncelerimizi sözle ve yazıyla aktarabilme değil miydi? "İlk insana doğru mu evriliyoruz?" sorusunu sormuyor değilim kendime son zamanlarda.

İnsanı, ilişkileri içinde sürekli olarak "yeniden tanımlanan" bir varlık olarak adlandırır Doğan Cüceloğlu. Doyumlu ve mutlu bir yaşam için kendinizi yeniden tanımlamada kullanacağınız bilgi ve becerileri okuyarak ve yazarak elde edebiliriz diye düşünüyorum. Sadece okumak yetmez, okuduklarını düşün ve yorumla hatta kaleme alıp diğer insanlarla paylaş ve bunun hazzını yaşa! Bu haz senin sadece etten ve kemikten var olmadığını, manevi bir kavrayış olmadan kendini tanımlamada ve geliştirmede hep bir eksiklik duyacağını söyler.

Haydi, sen de bir selam ver kendine! Sosyal medyanda görsellerinin yanında okuduğun bir yazıya dair, yaşadığın an'a dair, izlediğin bir filme dair düşüncelerini paylaş. Takip ettiğin insanların paylaşımlarını sadece beğenip geçme ya da emoji bırakma. Emin ol, hissiyatını yazıyla ifade edersen onları daha mutlu edecek ve kendilerini değerli hissettireceksin. Yaşadığımız yüzyılda belli kalıpların dışına çıkmak ve bu hayatta ben de varım , kendimi tanıyorum demek istiyorsan "Oku, düşün ve yaz!". İşte, o zaman özgür olacaksın!

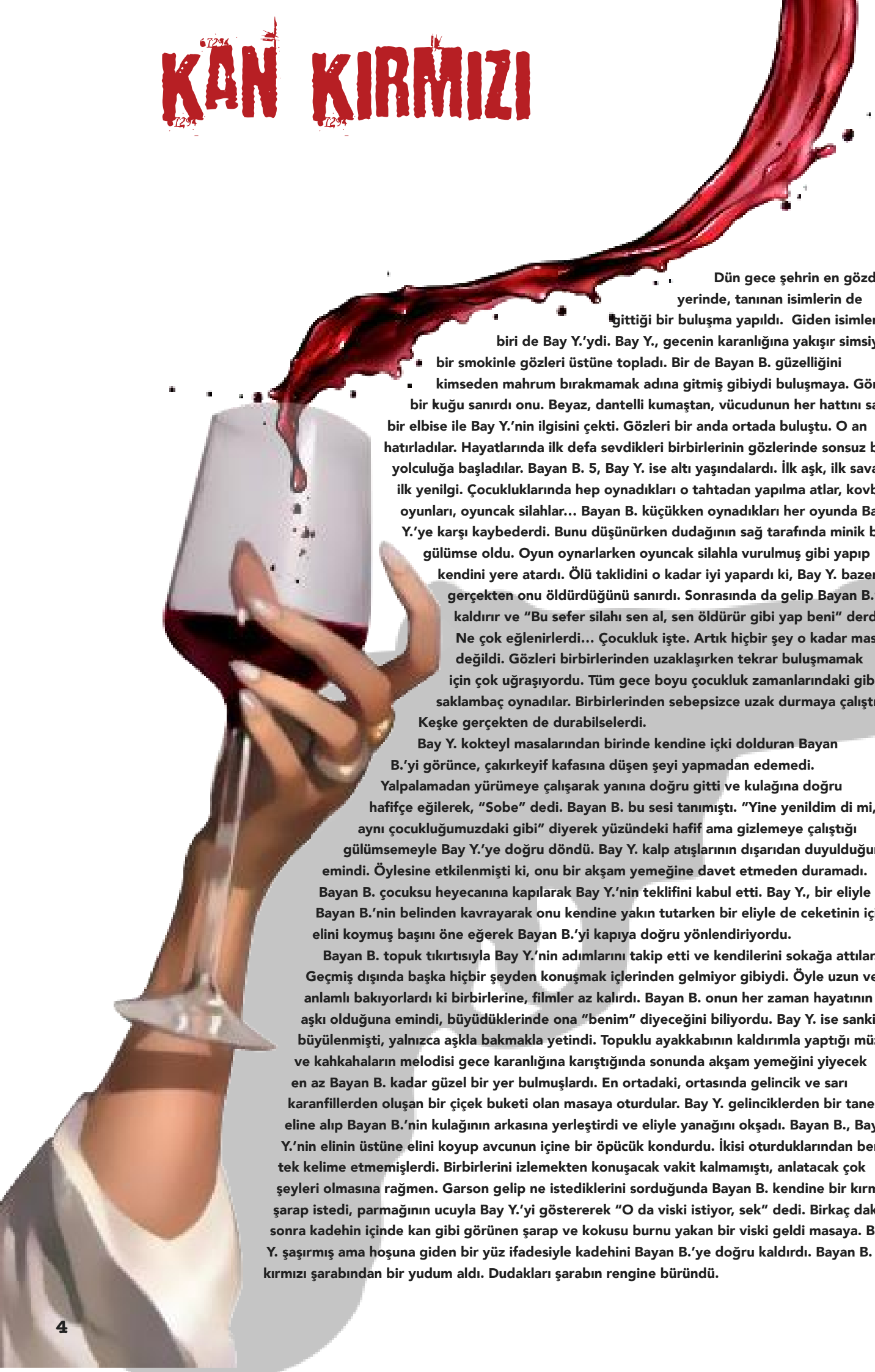
Her yıl düzenli olarak çıkarılan ALKEV'İM edebiyat dergimiz bu yıl da 8. Sayısı ile siz sevgili okurların huzurunda. Edebiyatın pek çok türünde kaleme aldığımız yazılarla sizlere "selam" veriyor ve keyifli bir okumaya davet ediyoruz. Renkli dünyaları ve ışıklarıyla geleceğimizin yapı taşları olan gençlerimizin kendilerinden birer parça bıraktıkları bu yazıların dünyasında sizlerle aynı sözcüklere ortak olmak dileğiyle.

Keyifli okumalar!

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ZÜMRESİ

ÖYKÜLER

KAN KIRMIZI

Dün gece şehrin en gözde yerinde, tanınan isimlerin de gittiği bir buluşma yapıldı. Giden isimlerden biri de Bay Y.'ydi. Bay Y., gecenin karanlığına yakışır simsiyah bir smokinle gözleri üstüne topladı. Bir de Bayan B. güzelliğini kimseden mahrum bırakmamak adına gitmiş gibiydi buluşmaya. Gören bir kuğu sanırdı onu. Beyaz, dantelli kumaştan, vücudunun her hattını saran bir elbise ile Bay Y.'nin ilgisini çekti. Gözleri bir anda ortada buluştu. O an hatırladılar. Hayatlarında ilk defa sevdikleri birbirlerinin gözlerinde sonsuz bir yolculuğa başladılar. Bayan B. 5, Bay Y. ise altı yaşındalardı. İlk aşk, ilk savaş, ilk yenilgi. Çocukluklarında hep oynadıkları o tahtadan yapılma atlar, kovboy oyunları, oyuncak silahlar... Bayan B. küçükken oynadıkları her oyunda Bay Y.'ye karşı kaybederdi. Bunu düşünürken dudağının sağ tarafında minik bir gülümse oldu. Oyun oynarlarken oyuncak silahla vurulmuş gibi yapıp kendini yere atardı. Ölü taklidini o kadar iyi yapardı ki, Bay Y. bazen gerçekten onu öldürdüğünü sanırdı. Sonrasında da gelip Bayan B.'yi kaldırır ve "Bu sefer silahı sen al, sen öldürür gibi yap beni" derdi. Ne çok eğlenirlerdi... Çocukluk işte. Artık hiçbir şey o kadar masum değildi. Gözleri birbirlerinden uzaklaşırken tekrar buluşmamak için çok uğraşıyordu. Tüm gece boyu çocukluk zamanlarındaki gibi saklambaç oynadılar. Birbirlerinden sebepsizce uzak durmaya çalıştılar. Keşke gerçekten de durabilselerdi.

Bay Y. kokteyl masalarından birinde kendine içki dolduran Bayan B.'yi görünce, çakırkeyif kafasına düşen şeyi yapmadan edemedi. Yalpalamadan yürümeye çalışarak yanına doğru gitti ve kulağına doğru hafifçe eğilerek, "Sobe" dedi. Bayan B. bu sesi tanımıştı. "Yine yenildim di mi, aynı çocukluğumuzdaki gibi" diyerek yüzündeki hafif ama gizlemeye çalıştığı gülümsemeyle Bay Y.'ye doğru döndü. Bay Y. kalp atışlarının dışarıdan duyulduğuna emindi. Öylesine etkilenmişti ki, onu bir akşam yemeğine davet etmeden duramadı. Bayan B. çocuksu heyecanına kapılarak Bay Y.'nin teklifini kabul etti. Bay Y., bir eliyle Bayan B.'nin belinden kavrayarak onu kendine yakın tutarken bir eliyle de ceketinin içine elini koymuş başını öne eğerek Bayan B.'yi kapıya doğru yönlendiriyordu.

Bayan B. topuk tıkırtısıyla Bay Y.'nin adımlarını takip etti ve kendilerini sokağa attılar. Geçmiş dışında başka hiçbir şeyden konuşmak içlerinden gelmiyor gibiydi. Öyle uzun ve anlamlı bakıyorlardı ki birbirlerine, filmler az kalırdı. Bayan B. onun her zaman hayatının aşkı olduğuna emindi, büyüdüklerinde ona "benim" diyeceğini biliyordu. Bay Y. ise sanki büyülenmişti, yalnızca aşkla bakmakla yetindi. Topuklu ayakkabının kaldırımla yaptığı müzik ve kahkahaların melodisi gece karanlığına karıştığında sonunda akşam yemeğini yiyecek en az Bayan B. kadar güzel bir yer bulmuşlardı. En ortadaki, ortasında gelincik ve sarı karanfillerden oluşan bir çiçek buketi olan masaya oturdular. Bay Y. gelinciklerden bir tanesini eline alıp Bayan B.'nin kulağının arkasına yerleştirdi ve eliyle yanağını okşadı. Bayan B., Bay Y.'nin elinin üstüne elini koyup avcunun içine bir öpücük kondurdu. İkisi oturduklarından beri tek kelime etmemişlerdi. Birbirlerini izlemekten konuşacak vakit kalmamıştı, anlatacak çok şeyleri olmasına rağmen. Garson gelip ne istediklerini sorduğunda Bayan B. kendine bir kırmızı şarap istedi, parmağının ucuyla Bay Y.'yi göstererek "O da viski istiyor, sek" dedi. Birkaç dakika sonra kadehin içinde kan gibi görünen şarap ve kokusu burnu yakan bir viski geldi masaya. Bay Y. şaşırmış ama hoşuna giden bir yüz ifadesiyle kadehini Bayan B.'ye doğru kaldırdı. Bayan B. kan kırmızı şarabından bir yudum aldı. Dudakları şarabın rengine büründü.

Bay Y. "Hatırlar mısın, küçükken ne çok oyun oynardık?" dedi. Bunu demesiyle Bayan B. gülümsedi ve "Hele senin o silahı yok muydu" dedi. Bay Y.. Sanki ona bakarken o beraber oyun oynadığı küçük kızı görmüştü. Ah o silahım yok muydu diye düşündü. Cevabını da biliyordu. O küçüklüğünden beri yanından ayırmadığı oyuncak silahı, şimdi yerini gerçeğine bırakmıştı.

Bayan B. her şeyden habersiz keyifle şarabını içmeye devam ederken saatin geç olduğunu fark edince yavaşça çantasını eline aldı ve "Ben gitsem iyi olur" diyerek kalkacakmışcasına bir hamle yaptı. Bay Y. içten içe kızgın görünüyordu. O kemikli yüzü mimiklerini saklayamamıştı, kalın kaşlarının çatılmamak için zor durduğu belliydi. Bunugizlemeye çalışarak Bayan B.'yle beraber kapıdan çıktılar. Sağ eli ceketinin iç cebinde yürümeye başladı. Bayan B.'nin bir şeyler fark ettiği aşikardı. Bir anda değişmişti o adam. Zamanla kendini sorun olmayacağına ikna etmeye çalıştı ve o sırada Bay Y.'nin onu eve bırakması üzerine ısrarı çoktan dikkatini dağıtmıştı bile. Bay Y. yolu biraz uzatmak istediğini ve biraz daha vakit geçirmek istediğini söyleyince Bayan B. karşı gelmedi. Bilinmeyen tenha sokaklarda yankılanıyordu bu sefer topukluları. Bay Y. sonunda bir köşede durdu. "Bayan B., Bella Donna, şu dünyadaki en güzel varlık, seni bir kere kaybettim bir daha kaybedemem." dedi. Bayan B. şaşırdı, bu sözler ne çok hoşuna gitmişti ama belli etmedi. Bay Y. yol boyu elini gizlediği ceketinin altından çıkardı. Yalnızca eli değildi o ceketin ardından çıkan, bir silahtı da. Silahı büyük bir cesaretle Bayan B.'nin kalbine dayadı. "Gel sonsuz olalım, sevgilim.". Bayan B. kaçması gerektiğini anlamıştı. Ama onun yerine durdu, öylece baktı. Silahı elinden aldı ve sakin kalmaya çalışarak Bay Y.'ye sarıldı. Sarılırken hala sağ elinde tuttuğu silahı, Bay Y.'nin beline dayadı. Ve o iğrenç ses. "Bam". Bay Y. önce dizlerinin üstüne sonra da yüzünün üstüne düşerken, Bayan B.'nin bembeyaz elbisesi içtiği şarabın rengine dönmüştü.

Sıcak bir ıslaklık vardı üstünde, damarlarında akan soğuk kanı dengelemeye çalışırcasına vücudunu saran sıcak bir ıslaklık... Islak gözlerinin dağıttığı mavi ve kırmızı ışıkların geldiğini anladı. Her şey bir uğultuydu, o çok yüksek ve iğrenç ses sonrasında bir şey duymak pek de mümkün değildi. Renkler gittikçe yaklaşırken elinden kayan silahı tutmaya bile yeltenmedi. Koşmadı, kaçmadı sadece yakalanmayı bekledi. Işıklar gelen arabadan inen iki adam Bayan B. ile konuşmaya çalıştı, işe yaramadığını görünce onu taşıyıp arabaya koydu. Arabanın camından yerde yatan çocukluk aşkına baktı, cam biraz buğuluydu. Ya da buğulu olan gözleriydi, bilmiyordu. Araba hareket ederken iki eliyle cama dokunup arkasında kalan şeylere son bir kez bakmak istemişti. Kalan tek şey, Bayan B. 'nin camda bıraktığı el izleriydi. Ne o, ne çocukluğu, ne aşkı, ne de Bay Y.'nin armağanı olan kulağındaki gelinciği...

Kulak zarlarını inleten bir kilise çanıyla uyandı Bayan B.. Her zaman yapılı görünen sarı, kabarık ve hafif dalgalı saçlarının birkaç teli ipek yastık kılıfı üstünde jaluziden süzülen ışıkla odaya yer yer insanın gözünü alan bir parıltı yayıyordu. Bembeyaz elbisesiyle üstünde kan kırmızı bir lekeyle uyuyakalmış, dün gece özendiği makyajından eser kalmamıştı. "Ah aptal kafam bembeyaz elbisenin üstüne şarap dökmüşüm." diye düşündü. Sonra dün geceyi düşünmeye daldı. Çok içmiş olmalı ki hiçbir şey hatırlamıyordu. Ya da hatırlamak istemiyordu. Her neyse, buluşmaya gitmişti, sonrasında bir arkadaşıyla yemeğe gidip çok yorulduğundan eve erken gelmişti ve uyumuştu. Evet tüm olan buydu. Tüm gecenin yorgunluğundan olsa gerek, akan rimeli ıslak göz altlarında dağılmış silinmeyi bekliyordu. Gözleri en az kilisede cenaze töreni yapılan adamın sokaklara bulaşan kanı kadar kırmızıydı. Tanımıyordu o adamı. Tanıyamazdı zaten nereden tanıyacaktı. Yine de burnunun ucundan gitmeyen bir koku vardı, o ve sert viski kokusu karışımı...

Defne ÖNGÜN 11/IB

KARANLIKTAKİ KUŞ HİKÂYESİ

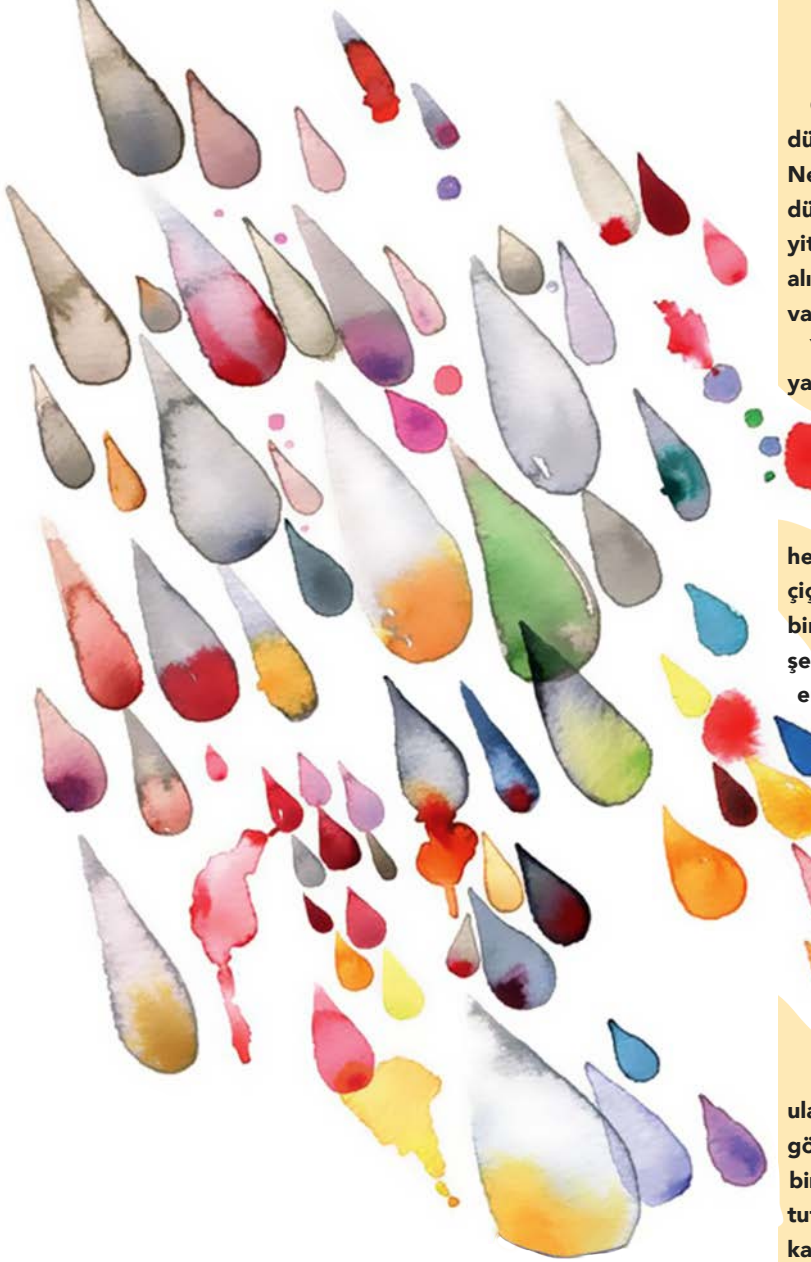

Bazı efsaneler vardır. Bizleri yeni dünyalara götürecek belki de yeni hayallerle hayatımızı süsleyecek efsaneler. Kuşlar da bu efsanelerdendir. Bizi büyüleyecek kanatalara, özgürlüğün ne demek olduğunu gösteren uçma kabiliyetine ve belki de kıyafetten bile yumuşak pamuk gibi olan derisine sahiptirler. Tarihte kuşlar birçok isimle anılmıştır. Bu isimlerden bazıları kadim zümrüdü anka kuşları ve eski çağlardan kalma olan uçan dinozor Tyrannosaurus. Tabii bunların pek bir önemi yok çünkü bir kuşun özelliği kendine has ve bir öğrenci gibi dersler çıkartmasıdır. Bu yüzden zekidir kuşlar. Belki bilge, belki de içinde hayal bile edilemeyen sırlar barındıran hayvanlardır. Sinsidir kuşlar. Avlarını ne zaman yakalayacağını ve ne zaman avlanacağını iyi bilir. Ve en önemlisi duygusaldır kuşlar. Bir anne şefkati ve merhametine sahiptir. Gerektiğinde üzülür, gerektiğinde sevinir. İşte böyle güzel varlıklardır kuşlar. Bu hikâye ise bizim hikayemizdir. Bir kuşun kendine has olabildiği gibi bu hikâye de kendine hastır.

Yağmurlu bir gündü. Evime sonunda ulaşmıştım. Tek hayalim bu yorucu günün ardından koltuğuma oturmaktı. Apartmandan içeriye girmek üzereyken bir kuş gördüm. O kadar yorgundum ki hayal mi yoksa gerçek mi olduğunu anlamak biraz süremi aldı. Sonunda farkına vardım. Bu gerçek bir kuştu. Ayrıca bir yavruydu ve bana bakıyordu. Bir an için ona baktım ve düşündüm. "Acaba bu kuşun bir ailesi var mıdır? Üşüyor mudur?" diye düşünürken ani bir hareketle ağaca tırmanmaya başladım. İlk çıkışımda sağlam olmayan bir dala basmam sonucu düştüm. Artık ben de ıslandığım için kuş gibi üşüyordum ama pes etmedim. Bir sonraki denemem sonucunda ağaca çıktım ve kuşu nazikçe elime aldım. Hemen ağaçtan inerek evime girdim. Kendi üstümün ıslaklığını umursamadan hemen kuşu kuruttum ve ona küçük bir yatak yaptım. Sonra kendi üstümle ilgilendikten sonra direkt yatağa girdim. "Bir yorucu günün sonu daha gelmişti." diye düşündüm. Bunu düşündükten sonra hemen uyumuştum. Sabah gözlerimi açtığımda kuşta kendi yatağından benim yatağıma kadar uçmuş ve benimle yattığını gördüm. O an gerçekten kendimi bir baba gibi hissettiğimi hatırlıyorum. Bunu hissettikten sonra hemen kalkıp elimi yüzümü yıkadım. O sırada kuşun da uyandığını ve ciklemeye başladığını duydum. Benim etrafımda dönüyordu ve aynı zamanda bana dışarıyı gösteriyordu. Yüzümü yıkadıktan sonra kuşun gösterdiği yere baktım ve dün orada duran ağacı gördüm. Ağaçta bir kuş yuvasının olduğunu ve bir anne kuşun orada olduğunu gördüm. Sonra anladım ki bu kuşun bir ailesinin olduğunu öğrendim. Bu habere biraz sevinip biraz da üzülmüştüm çünkü bu kuş benim bir oğlum gibi olmuştu. Aynı zamanda bir ailesinin olmadığını düşünmüştüm ama yanılmışım. Bu arada bir karar vermek zorundaydım. Vereceğim karar aslında belliydi kuşu ailesine teslim etmek ve öyle de yaptım kuşu ailesine geri verdim. Sonrasında anneleri bana cikleyerek teşekkür etti. Bu olay 10 yıl önceydi. Şu an o kuştan esinlenerek bir aile kurdum. İki çocuk babası ve karımın eşiyim. O gün bugündür o kuşu her işten gelişimde görüp büyümesini gözlemledim. Aynı zamanda bu hikâye oğullarıma ve karımda anlattım. Böylece ailemiz büyümüş oldu.

İşte bu yüzden tarih kuşları unutmaz, dillere destan bir hayvan cinsi olduğunu vurgular. Çünkü her türlü duygu ve hareketi bir insan gibi hür, bir insan gibi kendine hastır. Büyülü yaratıklardır kuşlar. Ne zaman ne olacağını bilemezsin. Bizleri şaşırtmada usta bir sihirbaz da denilebilir çünkü bir büyülü olduğu gibi büyü yapma kabiliyetine de sahiptir. Bir insanı uzaklara, hayal bile edemeyeceğiniz kuytu köşelere ve belki de sonu bilinmeyen evrenin sonuna götürür. Ben büyülenmiş ve gözleri kör olmuş biriyim. Ben düşünen ve hareket eden bir kişiyim. Ben hür bir kişiyim. Bunlar, benim kuşlara olan ilgimin artmasının nedenidir. Çünkü ne zaman bir kuş görsem içimdeki bu muhadder kişiliğin uçup gittiğini hissederim. Aslında ben bir kuşum. Ben öyle bir insanım ki efsanelerdeki kuşlar gibi hatırlanacağım. Aslında ben onlardan biriyim.

Ege ZAMAN Haz.FEN/C

UMUT SÜZMELERİNİN ARASINDAN HAYALLERE BİR DAMLA DÜŞÜŞ

Vakit, öğle vakti. Ancak bir ışık süzmesi bile yok. Yazın ortasında havadaki, altımdaki bu karanlık neden? Sanki boşlukta bekliyor gibiyim, sonu belli olmayan bir düşüşe hazır şekilde.

Üstümdeki baskı beni aşağı ittiriyor. Tepeme bakıyorum aydınlığın kendisi, her canlının ihtiyacı olan umut ışığı. Oraya varabilir miyim, diye söyleniyorum her gün, her düşüşten önce. Sonbahar olsa anlardım ama mevsimlerin en parlağı, en mutlusunda bile oraya varamıyorum. Altımdaki zemin, sanki çiçeksiz bir bahçe, umut ışığının varamadığı bir yeryüzü. Ben engelliyorum yeryüzüne ulaşmasını. Umut ışığının kaynağına ulaşmak isteyip yükseldikçe daha da hızlandırıyorum yeryüzünün kayboluşunu.

Çok geçmeden yine somutlaşıyorum. Karşı koyamıyorum düşüşe. Dakikalarca, saatlerce hızlanarak düşüyorum. Nereye gittiğimi bilmeden. Düşüncelerime hâkim olamadan, düşlerimde düşerek, umut kaynağıma ulaşma arzusunu asla yitirmeden. Bu fikirlere, boşlukta asılı kalmalara ve düşmeye alışığım artık. Hatta o kadar alışığım ki düşüşten sonra vardığım noktayı sevmeyi öğrendim her seferinde.

Yeryüzüne vardım, uzun düşüşten sonra. Burada bütün yaz bekleyebilirim. Kaynağım düşüncelerimi, gök yüzümü aydınlattığı sürece burada kalabilirim. Ayaklarım yere basıyor artık, aynı az önce engellediğim umut süzmesinin artık bastığı gibi. Huzur dolu, yem yeşil, göz alıcı çiçekleri olan bir bahçedeyim. Gözlerimi her kapattığımda kendimi gördüğüm yerdeyim. Her bir çiçek her şeyimi adayacağım hayallerim sanki. Hiçbirinin bir yaprağından bile feragat edemediğim hayallerim. Her şeyimi vermek istiyorum onlara. Beni sömürmelerine, ruhumu emmelerine bile razıyım. Onlar benden yararlandıkça ben soyutlaşacağım. Soyutlaştıkça yükselecek, yükseldikçe umut kaynağıma yaklaşacağım.

Soyutlaşmış yükselişim de düşüşüm kadar zorlayıcı, karartıcı. Boşluğa tutunarak tırmanmak yalnızca başka bir düşüşe götürecek bir boşa kürek çekişten ibaret. Hayallerimi gerçekleştirecek doğrultuda gidecek yolu gösterecek şeyin umut kaynağının kendisi olduğunu düşünürdüm hep. Yanılmışım. Yaşayarak, düşe kalka öğrenebildim. Ama artık biliyorum. O ışık kaynağına ulaşamayacağım. Kaynağın süzmeleriyle yetinmek zorundayım. Işık kaynağına ulaşmak yalnızca hayallerimin bulunduğu yer yüzünü gölgelere, kayboluşa bırakacak abartılı bir umuttan başka bir şey değil. Hayallerim doğrultusunda yükseleceğim ancak tutunacağım şeyin ne olduğunu artık biliyorum. Yalnızca umut kaynağından çıkan süzmelere tutunmalıyım, fazlasına değil.

Ben bir damlayım. Ben onlarca, yüzlerce damlayım. Sürekli bir yerlerde düşüşte ve yükselişte olan, umut ve hayaller arasında gidip gelen, ikisinin ortasını bulmaya çalışan yağmurum ben. Güneş, beni soyutlaştırarak yani buharlaştırarak yükselten, kendimi kaptırmamam gereken, sarhoş edici umudun kaynağı. Işık süzmeleri, hayallerimi gerçekleştirmeme yeterli miktarı belirleyen umut. Yeşillik, bitkiler ve çiçekler ışık süzmeleriyle, umutla beslediğim, ulaşmaya çalıştığım hayallerim.

Ben her insanın içindeki yağmurum. İçlerindeki yaz döneminde bile yağabilen yağmurum ben. Her an fazla umutlanmalarını sağlayıp boşluğa düşmelerine sebep olabilirim. Ancak onları ben kendi ellerimle atmam o boşluğa. Benim gösterdiğim yolları doğru kullandıkları sürece hayallerine ulaşmalarını kolaylaştırırım. Ben tecrübe bulutlarından yağan yağmurum. Fazla umutlanınca sarsılmalarını, hayalleriyle tekrardan yüzleşmelerini sağlarım. Düştüklerinde kalkıp tekrar denemeleri için gerekli umudu veririm ben. Aynı yağmurlu bir gün gibi boğucu olabilirim ancak o yağan yağmura her canlının ihtiyacı vardır. Ben, karamsar görünüşünden dolayı korkulan ancak tanıdıkları zaman mutluluk ve huzur damlalarına sahip yağmurum.

Alp TAŞÇI 11/ IB

Bir Anın Karesi

Fotoğraflar. Herkesin evinde vardır mutlaka. Duvarda, sehpanın üzerinde, albümlerde, kitaplarda, hatta buzdolabının üstünde... Hep insanlara bir şeyler hatırlatır. Bu iyi bir anı ya da artık hayatta olmayan bir kişi olabilir. İyi bakıldığında nesiller boyu aktarılır ve diğer nesiller de görür o fotoğrafları. Geçmişlerine dair bir şeyler öğrenir çoğu zaman. Peki bunları nerden mi biliyorum? Ben kim miyim? İşte ben de duvarda tek başına asılı duran, bir anın karesiyim diğer tüm fotoğraflar gibi. Beni buraya yıllar önce bir adam astı. O zamanlar evde bir de kadın vardı. Sonra adam tek başına kaldı ve işte o günden sonra benim evdeki yerim de değişti. Artık evdeki en önemli nesne bendim.

Yaşlı adam her sabah kalkar kalmaz yanıma gelirdi ve bir öpücük kondururdu bana sonra da tam karşımda duran takvimin sayfasını koparırdı. Gün içinde de sık sık uğrardı yanıma, beni severdi, bana bakarak hayallere dalar bazen de ağlayarak takvimin altındaki koltukta uyuya kalırdı. Aynı şekilde akşam yatmadan önce de mutlaka yanıma gelirdi. Günler epeyce bir zaman böyle geçti gitti.

Evdeki kadın gittiğinden beri beni neden bu kadar önemsediğini pek anlamamıştım aslında. Uzun yıllardır bu duvarda asılı duruyorum ama adam beni astığı günden sonra bir daha bana hiç bakmamıştı. Kadın da haftada bir tozumu alır geri asardı beni o kadar. Kendim hakkımda bildiğim pek bir şey de yoktu. Neye benzediğimi, kimin ya da neyin fotoğrafı olduğumu da bilmiyordum. Ama artık biliyorum tüm bunları. Adamın oğlu ve torunu geldiğinde eve, ona anlatırken duydum. Ben evden giden kadınla, yaşlı adamın düğün fotoğrafıymışım. Bunu öğrendiğim için çok sevinmiştim ama öğrendiğim başka bir şey uzun zamandır cevabını bulamadığım "Neydi o adamın beni bu kadar sevmesinin nedeni?" soruma da cevap olmuştu. Evden giden kadın sadece evden değil dünyadan da gitmişti. Bu nedenle de ben, yaşlı adam bana her baktığında hem ona sevdiği kadını ve hem de onunla yaşadığı belki en mutlu anılardan birini hatırlatıyordum. Bunu öğrendikten sonra hep daha farklı duygularla bekledim yanıma gelmesini.

Takvimden takip edebildiğim kadarıyla son iki yıldır fotoğraflar, en yakın arkadaşıydı yaşlı adamın. Çünkü eşi gittikten sonra tek başına kalmıştı. Oğlu da sık sık ziyaret edemiyordu onu. İyice soyutlanmıştı dış dünyadan. Evde ağzını bıçak açmaz, dışarıya da sadece market için çıkardı. Bu zor döneminde hep eski anılarına sığınmıştı yaşlı adam. Ben ve diğer tüm fotoğraf arkadaşlarım onun yalnızlığına ilaç olmaya çalışıyorduk. Ama bu yalnızlığın onu ne kadar etkilediğini fark edememiştik. Kadın aramızdan ayrıldıktan sonra adam, iki yıl boyunca hiç atlamadan her gün yanıma geldi.

İki yıldan sonra işler biraz değişti. Yaşlı adam eskisi gibi düzenli yanıma gelmez oldu. Ayrıca karşı duvarda duran takviminde yapraklarını bazen koparıyor bazen de koparmıyordu. Bu yüzden takvim de doğru tarihi göstermiyordu. Artık konuşurken de pek çok şeyi unutuyor, cümlesini toparlayamıyordu. Tüm bunlarda aslında bir gariplik olduğunun göstergesiydi. Ama ben bir şeylerin ters gittiğini arada sırada benim karşıma geçip "Kimin fotoğrafı ki bu acaba?" demesiyle anladım. Oğlu eve geldiğinde de bu soruyu oğluna sordu. Yaşlı adam için bu kadar önemli olan bir fotoğrafı unutması ve oğlunu da çok şaşırtmıştı. Sonuçta yaşlı adamın ve eşinin düğün fotoğrafıydı bu. Kısa bir süre önce hem çok iyi biliyordu bu fotoğrafı hem de çok değerliydi bu fotoğraf. O da bir terslik olduğunu anladı ve hemen babasını alıp doktora götürdü. Eve geldiklerinde haberlerin pek iyi olmadığı oğlunun yüzünden belliydi. Saat geç olduğu için oğlu babasına yatmasında yardımcı olduktan sonra yanıma geldi. O da fotoğrafı sevdi önceden babasının yaptığı gibi ve "İyi ki bu fotoğraflar var." dedi. Sonra da hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Bir yandan da sanki annesi karşısındaymış gibi fotoğrafa: "Anne, babam Alzheimer'mış. Ben ne yapacağım şimdi? Babamla nasıl ilgileneceğim?" diye soruyordu. Babası yavaş yavaş tüm anılarını, tanıdıklarını ve yetilerini unutacaktı ve oğlu bunu engelleyemeyecekti. Düşününce bunun oğlu için ne kadar büyük bir yük olduğunu anlamam çok uzun sürmedi. Artık ben ve diğer tüm fotoğraflar da onun için pek bir şey ifade etmeyecekti. Hatta artık fotoğrafların çekildikleri anların detaylarını da hiç kimse bilemeyecekti.

Yaşlı adamın oğlu, hastalığı öğrendikleri günden sonra evde pek çok düzenleme yaptı. Babası için tehlike oluşturabilecek her şeyi tekrardan düzenledi. Bir tek bana dokunamadı. Çünkü ne zaman beni de kaldırmak için yanıma gelse hemen gözleri doluyordu. Herhalde en son beni kaldırmamaya karar verdi ki hala aynı yerde asılı duruyorum. Ama artık düz beyaz bir duvara bakıyordum. Gün içinde yaşlı adam yanıma gelince tüm bunların kötü bir rüya olduğunu düşünüyorum ve beni hatırlayacak, sevecek diye umutlanıyorum. Ama sonra yine tüm bunların gerçek olduğunu anlıyorum. Bu kısır döngü içinde geçiyordu günler. Ayrıca doktorun verdiği hastalığı yavaşlatan ilaçların da pek işe yaradığı söylenemezdi. Çünkü her geçen gün daha fazla şeyi unutmaya başlamıştı. Gömleğini iliklemeyi, kendi ismini, eşini, torununu hatta oğlunu…

Zaman geçtikçe her şey daha da kötüleşti. Oğlu, yaşlı adamı bir bakım evine götürmek zorunda kaldı. O gün ilk defa beni duvardan çıkardı ve çantasına koydu. Bu sırada yanağından iki damla yaş üzerime damladı. Artık o, hem babasını hem de annesini hatırlamak için bana bakacaktı. Çünkü ben ona sadece onları değil, tüm çocukluğunun geçtiği evi, babasını onu tanımadığı anı, babasını bakımevine yatırdığı günü ve diğer pek çok şeyi hatırlatacaktım. Yaşlı adamın oğlu o eski evden sadece beni değil babasının unutmak istemediği tüm hatıraları da aldı. Ona güzel anılar hatırlatan fotoğrafları çalışma odasına koydu. Ama beni uzunca bir süre bir yere koymaya cesaret edemedi.

Yaşlı adam, bakımevine yattıktan yaklaşık 3 yıl sonra o da aramızdan ayrıldı. Oğlu, bu haberi alır almaz çalışma odasına geldi beni çantasından çıkardı ve sımsıkı sarılıp başucuna koydu. Babası da gidince oğlu da yalnız kalmıştı. Artık arkadaşlık etmem gereken kişi yaşlı adamın oğluydu. Bu sefer bu yalnızlığın oğlunu ele geçirmesine izin vermemeliydik. Bu yüzden tüm fotoğraflar olarak onu hatıralarıyla iyileştirmek için birbirimize söz verdik.

Selin KÖSEOĞLU 11/IB

ATEŞ SADECE BİNALARI MI YAKAR?

2000 yılının mayıs ayıydı. Bitişik küçük konutların olduğu bir kasabada yaşıyorduk. Kendi aramızda "Ahşap Cenneti" diyorduk buraya bütün bu güzel evler ahşaptandı çünkü. Resmen büyüleyici güzellikteydi evler. Her neyse; güzeller güzeli, kömür karası sırma saçları ve adı gibi denizi andıran mavilikte gözleri olan bir kadın vardı bu kasabada. O sıralar karnı burnundaydı bu yüzden evde tek başına kalmaktan korkuyordu. Mutlaka yanında birisi oluyordu. Kasabalılar ona olabildiğince yardım ediyor, daha doğmamış kız çocuğuna türlü türlü kıyafetler alıyordu. Annesi kızına "Masal" adını koymayı düşünüyordu; masallar kadar masum ve temiz olsun, sonu aynı masallar gibi iyi bitsin diye. Hemen yolun karşısındaki evde yalnız yaşıyordu. Eşi birkaç aydır iş için şehir dışındaydı.

Günlerden bir gün burnuma hafif bir yanık kokusu gelmişti, ocaktaki yemeği yaktım sanmanın düşüncesiyle mutfağa koştum. Ama yanan yemek değildi alelacele camdan dışarı baktım. Deniz isimli kadının evinin yanındaki evden kara dumanlar yükseliyordu. Birkaç saniye içerisinde evin dışında kıvılcımlar görülmeye başlamıştı. Tamamen bilinçsiz bir şekilde evden dışarı atmıştım kendimi çığlık çığlığa kasabadakilere sesimi duyurmaya çalışıyordum. Yanan evden çıkan kimse yoktu başlarına bir şey gelmiş olabilirdi ama yanan evin içine de dalamazdık. Kıvılcımlar Deniz'in evine ve bitişiğindeki her eve sıçrıyordu. Ahşap Cenneti'miz "kül cenneti" oluyordu. Özellikle Deniz'in evden çıkmasını bekliyorduk. Bekle bekle kadın çıkmıyordu çok fazla duman soluduğundan haberimiz yoktu tabii. Çocuklar çığlık çığlığaydı biz yetişkinlerin gözleri gözyaşlarıyla doluydu ama çocukları sakinleştirmeye çalışıyorduk. Bir müddet sonra itfaiye arabasının ve ambulansın sesini duyduk ve yola dökülmüş olan topluluk hemen yangın olmayan taraftaki kaldırıma doluştu. Araçtan inen itfaiyecilere doğru biri koşmaya başlamıştı, gözyaşlarına boğulmuş bir çocuktu. Deniz'in evini göstererek o evde hamile birinin olduğunu ve evden ne çıkan birisinin ne de gelen bir sesin olduğunu söylemeye çalışıyordu korkudan kekeleyerek.

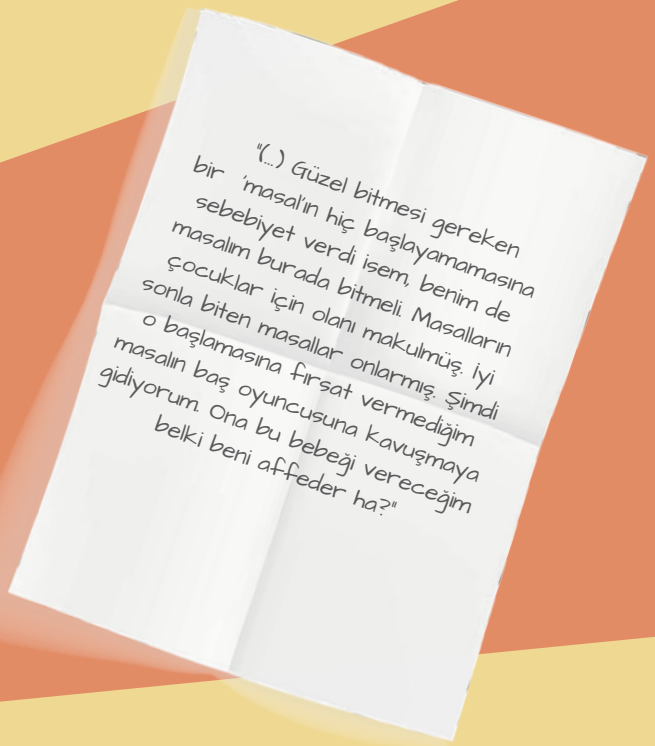
Bu sözler üzerine itfaiyeciler öncelikle Deniz'in evine yanmaz kıyafetlerle girdiler. Deniz itfaiyecilerin kucağında dışarı çıkarılmıştı baygındı. Onu o halde görünce zaten ağlamaktan bitap düşen kasabalılar daha da kötü olmuşlardı. Hemen sedyeye yatırdılar Deniz'i ve ambulans sirenlerini açarak hızlıca kalkmıştı. Ardından diğer evlerde birileri olup olmadığına bakıldığında kimsenin olmadığı anlaşıldı. Az da olsa rahatlamıştık. Bunun üzerine evlerdeki ateşler söndürülmeye başladı. Her şey kontrol altına alındığı için bir kısmımız hastaneye, Deniz'in yanına gitmiştik. Gittiğimizde onu ameliyata aldıklarını öğrendik. Yıkılmıştık resmen. Aklımızda hem o hem de karnındaki Masal'ımız vardı. Kaç saat olmuştu hâlâ ameliyathaneden çıkan tek bir kişi bile yoktu. Yaklaşık üç saat geçmişti ama neyse ki en sonunda bir doktor çıkmıştı. Bize Deniz'in durumunun iyi olduğunu, bir tehlikesi kalmadığını ve bebeği anne karnından almak zorunda kaldıklarını çünkü bebeğin durumunun iyi olmadığını ve bebek için umudu kesmenin herkes için en iyisi olduğunu söylemişti. Daha kötü ne olabilir diyorduk. Ya Deniz uyandığında Masal'ının vefat ettiğini söylemek zorunda kalsaydık ne yapardık biz?

İlk dumanın çıktığı evin sahibi de hastanedeydi ve oluşan sessizlik arasında bir anda bir feryat etmişti. "Benim dikkatsizliğimden hepsi, hepsi benim hatam. Az daha dikkatli olsaydım hiç çıkmayacaktı bu yangın." deyip duruyordu. O an öğrenmiştik yangının kendiliğinden değil de bir insan hatasıyla çıktığını. Ama o an hiçbir şey ifade etmiyordu bu. Tek dileğimiz Masal'ımızın iyi olmasıydı. Bir süre sonra Deniz sedye üzerinde ameliyathaneden çıkarılıyordu hâlâ uyuyordu ama. Hasta odasına götürüldüğünü öğrendik ayaküstü. Bir saat sonrasında ameliyathaneden bu sefer bir başka doktor çıktı. Kimse sessizliğini bozmuyordu doktor dâhil. Eldivenli elliyle bonesini çıkararak başını hafifçe aşağı eğerek ağzını hafifçe araladı. Titreyen sesiyle ağzından sadece "maalesef" kelimesi çıkabilmişti. Ağlamaktan kan çanağına dönmüş gözlerimiz tekrardan göz yaşlarıyla dolmuştu. Yangına sebebiyet olan komşumuz duvarları yumrukluyordu. Çığlık atmaya başlamıştı. O çığlığı, ne kadar zaman geçerse geçsin kulaklarımdan çıkmıyor.

Yangın gününün yarınında Deniz gözlerini açmıştı. Bizim yüzümüzde sadece buruk bir gülümseme vardı çünkü Masal'ımız gitmişti. Deniz yüzümüzdeki tuhaflığı fark etmiş, serum takılı elini karnına götürmüştü. Bizim ister istemez gözlerimize gelen yaştan anlamış olsa gerek sesi titreyerek "Masal... Masal doğdu mu?" demişti. Kızının vefat ettiğini anlamıştı galiba ama inanmak istemiyordu doğal olarak. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu ve o zaman da hasta odasını bir çığlık basmıştı. O gün de en az dün kadar kötüydü, Deniz'i o halde görmek...

Günler günleri, haftalar haftaları kovalamıştı ve nasıl olduysa Deniz yangın sebebini öğrenip o komşumuzun yavaş yavaş onarılan evinin kapısına dayanmıştı göz yaşlarım içinde. Bu arada Deniz taburcu olalı bir hafta anca olmuştu. Tüm üzüntüsünü ve öfkesini kusuyordu adamcağıza. Adamın elinden susmaktan başka hiçbir şey gelmiyordu. O günkü yangın sadece evleri değil, herkesin yüreğini de yakmıştı.

İki gün içerisinde o adamın kendi canına kıydığı haberi gelmişti. Kendi kafasına sıkmıştı ve bedeni evinin ortasında yatıyordu. Elinde oyuncak bir bebek vardı. Ardında bıraktığı mektupta bunu vicdan azabına dayanamadığı için yaptığı anlaşılıyordu. Mektubun sonuna şu cümleleri yazmıştı:

Bir can daha solmuştu. Cennet dediğimiz yere baksanıza! Cennette ardı ardına insanlar gider mi? Buraya artık cennet demek uygunsuz olurdu. Adamın cenazesi Masal'ımızın mezarının hemen yanına gömülmüştü. Belki diğer tarafta karşılaşırlardı. Bizim hikayemiz de böyle, kötü sonla biten ve bu sondan sonra asla eski neşesine, eski canlılığına kavuşamayan bir kasaba...

Evrim KOŞAR Haz.FEN/A

GAZETE

Havaların artık soğumaya başladığı, güneşin görünmeyeceği kadar yoğun bulutlu, insanın evden çıkmak dışında hiçbir şey yapmak istemeyeceği türden, isteksiz bir öğleden sonra. Şimdiye kadar çoktan ahşap merdivenleri inip kabanımı ve önceden cilalanmış ayakkabılarımı giyip çıkmış olmam gerekirdi. Yolculuk uzundu ama en fazla ne olabilirdi ki? Biraz gecikmekden can çıkmazdı sonuçta. Bir sonraki trene binebilmeyi beklerken "treni kaçırdım" bahanesiyle tren istasyonunda da olsam kitabımın sayfalarını karıştırabilecek, insanların koşuşturmalarını izleyebilecek zamanım olacaktı. Aceleye, strese, kargaşaya, ne tahammülüm ne de hayatımda "gecikirsem biterim" diyeceğim bir koşuşturmaya yer vardı. Geç de olsa evden çıkabilmiş, iş için gerekli olan evraklarımın ve yeteri kadar eşyanın bulunduğu çantamla tren istasyonuna doğru yürümeye başlamıştım. Ne, kapıdan alınmak üzere bekleyen bir sevgili, ne yetişmeye çalıştığım, dumanı üzerinde bir sofra, ne de onlara günlerini sormam ve masal okumam için yataklarına girmiş beni bekleyen çocuklarım vardı. Kafamı meşgul edenler çok farklıydı, bu genel isteksizlik havaya bağlı değildi tabii. Düşüncelerim, sorguladıklarım, mutsuzluklarım daha derindendi, daha zorlu. Hafiften başlayan yağmur damlaları içinde biriktirdiğim gözyaşlarım oluyordu, seviyordum bu yüzden yağmuru. İnsanlar nereye gittiklerini bilmez halde, sadece bir şeyleri başarabilme telaşıyla ordan oraya koşturuyorlar birbirlerinin arasından sıyrılıp gidiyorlardı. İstasyona doğru yaklaştığımda asıl bineceğim treni kaçırmıştım, "ne de olsa diğeri gelecek" düşüncesiyle beklemeye başladım. Yağmur damlalarını, istasyonun içinden gelen tren seslerini, insanlardan gelen uğultulu konuşmaları, bağıran tren düdüklerini ve en gürültülüsü olan düşüncelerimin çığlıklarını dinlemekten ancak birkaç dürtülme sonrasında fark edebilmiştim çocuğun bana seslendiğini.

A GAZETECİ KÜÇÜK ÇOCUK, SİNAN A

"Amca satıyorum almak ister miydin?"

Elinde tuttuğu birkaç parça kirli ve buruşmuş gazete küpürlerini bana göstererek sanki tüm amacı bu gazeteleri satabilmekmiş gibi bakan küçük çocuğa sordum,

"Ne yazıyor bunlarda, okur musun sen de küçük?"

"Okuma bilmem ki, satayım da trene binebileyim diye"

Biri mi sattırıyordu Bunları? Neden bu yaşta bir çocuk gazete satmak için bu soğukta, yağmurda buradaydı? Okulda arkadaşlarıyla olması, elinde tuttuğu gazetede yazanları okuyabilmek için harfleri öğreniyor olması gerekmez miydi?

"Adın ne senin?"

"Sinan"

"Nereye yolculuk, niye trene binmek istersin Sinan?"

"Ankara'ya annemin yanına."

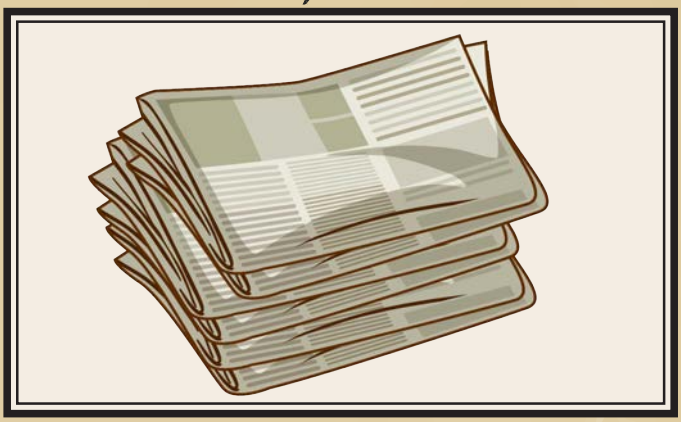
"Tek başına mı gideceksin onca yolu? Korkmaz mısın?"

"Erkek adam korkar mı amca! Güçlüyüm ben hem. Annem değil ama, korkuyor o. Yalnız kaldı zaten, beni özlemiştir."

Öyle alışmıştı ki "erkekler ağlamaz" fikrine. Üzüldüğünü belli ederse suç işlemiş gibi hissedecekti. Böyle alıştırılmıştı belki de. Hayat ona bu güçlü duruşu öngörmüştü. Annesi ne haldeydi de gözlerindeki korku bu kadar yoğun, insanı küstürecek türdendi?

"Ben bu gazetelerin hepsini alayım. Bu dönemde okunacak haber çok, hem bizim yolculuk da aynı yöne, kim bilir belki trende karşılaşır okuduklarım üzerine sohbet ederiz?"

A OKUNACAK ÇOK HABER VAR! A

Hiçbir şey demeden sadece yukarı bakıp elindeki gazeteleri uzatmakla yetindi Sinan. İçinde bulunduğum sıranın en arkasına, küçük adımlarla ilerlemeye başladı. Onu kıracak, üzecek bir şey demiş olmaktan korkmuştum. Yüzüme bile bakmadan neden öylece çekip gitmişti ki? Bu çocukta beni kendisine çeken özel, beni meraklandıran bir şeyler vardı. Öyle buruk, öyle anlamlı öyle yaralıydı ki gözlerindeki bakışlar, düşündüm; yalnızlığına, çaresizliğine, bu yaştaki hayata karşı küsmüşlüğüne destek olmazsam gerçekten sorguladığım değerler doğrultusunda "iyi" birisi olarak mı yoksa tükenmiş toplumlardaki insanlıktan, vicdandan yoksun, gözlerini kulaklarını dışarıya kapamış bireyler gibi mi hareket etmiş olurdum? Benim isteksizliğim, bunalmışlığım, kırgınlığım, yorgunluğum kendimeydi. Çivisi çıkmış bu dünyadaki kötülüklere karşı yeterince sesimi çıkaramamıştım ki bazı şeyler hala aynıydı. Çocuklar peki? diye sormadan edemedim kendime. Onlar da mı belirli bir düzene boyun eğmeleri için, yetişiyorlardı? Onca imkansızlık, eşitsizlik, bilgisizlik, cehalet, umursamazlık niyeydi? Tüm bu düşüncelerin arasında boğulmak üzereyken ince tiz bir ses bana "İstanbul-Ankara arası 21 YTL bayım." diye seslendi. Sıra bana gelmişti ancak ne duyuyor ne de o an bir şeyi idrak edebiliyordum. Tek düşündüğüm Sinan ve ona hayatı anlatabilmek, küskünlüğünü giderebilmek, ışığı sönmüş gözlerindeki umudu tekrar yeşertmek gerektiğiydi. Bunun için elimde, 11 saatlik bir tren yolculuğu ve kirli buruşmuş gazetelerim vardı. Benden bir cevap bekleyen kadına döndüm.

"2 bilet alacaktım ben ama önce sizden bir ricada bulunsam yapar mısınız?"

Kadının yüzündeki sahte gülümseme yerini endişeye, meraka, kuşkuya bırakmıştı. "Alsın biletini gitsin ne uğraştırıyor beni?" diyen bakışlarına dikmiştim gözlerimi.

"Evet, Buyrun?"

"Sıranın biraz arkasında esmer, kıvırcık, uzun saçlı, küçük bir çocuk göreceksiniz. Bilet almak istediğinde ona, aldığım biletlerden birini verip trene yönlendirebilir misiniz?"

Kadın daha fazla uğraşmamak için midir bilmiyorum, hızlıca kabul etmişti ricamı. Sıradan ayrılıp treni beklediğim yere oturmuştum. Buruk bir hüzün vardı içimde. Gazetelerden birini çantamdan çıkartmak için eğildiğimde kabanımın ucundan bir çekiştirme hissettim. Sinan gelmişti, teşekkür etmek istediğini, belki de yanıma oturacağını düşünmüş öyle olmasını ummuştum. İkisini de yapmamıştı. Minik, soğuktan üşümüş elleriyle parmağımı tuttu hafifçe tam üç kere küçük avucuyla sıktı. Sadece minnetini göstermek için yaptığını düşündüm. Eğer ki konuşursa utancı artabilir, belki de mahcup hissedebilirdi. Onu ne utandırmak ne de bana minnet duymasını istiyordum. Sinan elinde bulunan, benim aldığım tren biletiyle beraber gözden kaybolmuştu. Parmağımı tutmasında, hiç konuşmamasında, bir anlam var mıydı? Yardım istediğini söylemekten bu kadar çekindiren durum neydi? Bir yabancı olduğum için miydi? Karşılaşabilecek miydik? Az bir süre sonrasında beklediğimiz tren gelmiş, üstünden çıkan kara dumanı bile, trenin içine girdiğimde hissedeceğim sıcaklığı anımsatmıştı. Dışarısı öyle soğuktu ki kendimi trenin peronlarından birine atmıştım. Gözlerim bir yandan Sinan'ı, bir yandan biletimin üzerinde yazılı olan peron numaramı arıyordu. "Bırak peronunu şimdi, Sinan'ı bul." düşüncesi beynimin içinde dönüp duruyordu. "Neden konuşmadı?, Neden cevap vermedi?, Neden elimi tuttu?, Neden üç kere sıktı parmağımı?, Üç, üç, üç..." Tabii ya 3. peron yazıyordu biletinin üzerinde. Hızlı adımlarla ilerlemeye devam ediyordum. nedenini bilmediğim bir şekilde onu dünyanın kötülüklerine karşı uyarabilmek, koruyabilmek, mutlu bir çocuk olarak büyümesini istiyordum. "5,4,3 işte burası!" Dışarıdan seslenmiş olmalıydım ki perondaki tüm bakışlar bana çevrilmişti. Sinan'ın oturduğu yeri bulmuş, endişeli ve şaşırmış bir halde elinde tuttuğu bozuklukları çantasına koymaya çalışan çocuğun, beni fark etmesini bekliyordum. En sonunda o da beni gördü. yanına doğru yaklaştım. Benden korkmamasını, kötü bir niyetle yaklaşmadığımı bilmesini istiyordum. Çaresiz durumda bırakılmış bir çocuk için bu durumun zorluğu, her fırsatta ona gülümseyerek rahatlatmak için uğraşmama sebep oluyordu.

"Müsadenle oturuyorum Sinan, gazeteler oku beni diye konuşmaya başlayacaklar yakında. Bunca saat sıkılırsın tek başına zaten."

Küçük bir gülümseme belirdi yanaklarında ve oturabilirsin anlamında başını salladı. Oturduğum gibi yırtık ve yıpranmış çantasının ön cebinden yarım parça simidini biraz daha ufalayıp ikiye bölerek bana uzatmıştı. O bu kadar düşünceli davranabiliyorken benim bir yemek bile almamış olmam kendime kızmama neden olmuştu. Ne aptaldım, küçük bir çocuğun yanına elimde gazeteyle gitmiştim. Çocuktu o çikolata, çörek, şeker beklerdi, gazete değil.

"Tokum ben sen ye, teşekkür ederim. Belki birazdan trende ikram verirler ne dersin?"

"Olur isterim ikram."

"Annen mi fotoğraftaki?"

Simidini çıkarırken çantasındaki eski yırtılmış biraz da sararmış fotoğrafa gözüm ilişmişti.

"Evet, çok güzel değil mi? Çiçek gibi kokar hep. Onu severim ama kötü adamı hiç sevmiyorum."

"Kötü adam kim peki?"

"Hep kötü kokuyor. Eli de kocaman, vurunca acıtıyor."

Babasından mı bahsediyordu? Babasının ona vuruyor olması fikrine alışamamıştım.

"Annemi de sevmiyor bence. Hep sevdiğini söylüyor ama sevgi böyle olmaz ki. Sarılması, öpmesi lazım değil mi? Sevgi böyleyse ben sevmiyim hiç. Olur mu amca?" Çok masumdu, sorularını cevaplamaya benim masumiyetim yeterli değildi. konuyu değiştirmek onu daha fazla üzmemek istedim.

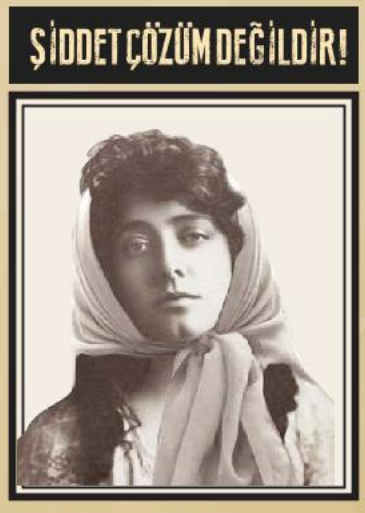
" Sevgi çok güzeldir aslında. Annen seni öper, sarılır, korkunca yanına gelir ya, sevgi öyle işte. Hadi gel şu gazeteleri okuyalım boşuna mı sattın bana bunları?"

Kafasını onaylar şekilde salladı yine. Okumamı o da istiyordu. Okumayı, harfleri öğrenmeyi istediği her halinden belliydi. İlk gazete sayfasında politika ve siyaset haberleri vardı. Savaştan çıkmış bir ülkede ne kadar iyi haber bulunabilirdi ki? Elimden geldiğince Atatürk'ü anlattım ona, uzun uzun. Savaşı anlattım ona, nasıl başladığını, artık bittiğini. Devletin önemini anlattım ona, ileride farkında olabilsin, ezilmesin diye. İkinci sayfaya geçmiştik, hayvanlarla ilgili alınan kararlar, hayvan haklarıyla ilgili haberler vardı. Vicdanlı olmayı anlattım bu sefer ona. hayvan sevgisi olsun ki canlılara, doğaya, çevreye bağlı olabilsin, olmayanlarla başa çıkabilsin diye. Başka haberler de vardı tabii; evleri yıkılan insanlar, konuşan sanatçılar, yargılanan ünlüler, ressamlar, müzisyenler, kesilen ağaçlar, kirlenen hava, savaş sonrası ülke ekonomisi... Her birinden azar azar konuşmuş, o düşündüklerini bana ben bildiklerimi ona anlatmıştım. Yolculuğumuz yarılanmış üçüncü yani son sayfayı okumaya başlamıştık. En sona en kötüsünün kaldığını anlamam az bir süremi almıştı. Üçüncü sayfa haberi mi olmalıydı bu haberler? Verilen önem neden böylesine azdı? Kendime sorular sordukça anlamıyor, işin içerisinden çıkamıyordum. Sinan'a anlatmam gereken önemli bir hususta oysaki. Kadına şiddetin artmasındaki en büyük etken, küçük yaştaki çocukların şahit oldukları şiddet olaylarını kendi içlerinde normalleştirmeleri ve ileride gördüklerini uygulayacak olmalarıydı. Kadınlar cinayet haberleriyle değil, başardıkları ile manşetlerde olmalıydı. Anlatacaklarımı kafamda toparlamaya çalışıyor, bu hassas konuya nasıl değineceğimi düşünüyordum ki, görmem ve dehşete düşmem bir oldu. tanıdık bir sima, güzel uzun kıvırcık saçlar, kocaman gözler ve buruk bir gülümseme...

Ankara'da geçtiğimiz hafta yaşanan bir olay, bir ailenin daha dağılışı, sevginin çok yanlış anlaşılması sonucu bir çocuğun annesinin, bir kadının hayattan kopması... Sinan'ın çantasındaki fotoğraftaki kadının... Bunu nasıl açıklayacaktım peki? Nasıl anlatacaktım?

"Aa amca bak! Annem de ünlü olmuş!"

Eylül E. GÜNCÜ 11/IB

GÜNAYDIN

Mete 9. Sınıfa gidiyordu ve okulda geniş bir çevresi vardı. Onun eğlenceli, komik ve birleştirici kişiliği onu okulda popüler bir genç yapmıştı ama Mete akademik olarak başarılı bir öğrenci değildi ve bunun farkındaydı. Üzerine düşen görevleri ve sınavları vardı. Bir sonraki hafta sınavları başlayacaktı. Yetiştirmesi gereken ödevleri vardı. Eğer arkadaşlarıyla bu kadar fazla vakit geçirmeye devam ederse sınavlarından iyi not alamayacaktı. Bu yüzden sosyal hayatını biraz dondurdu.

Sınav haftasına 3 gün kalmıştı. Anlaşılacağı üzere Cuma günüydü. Her zamanki gibi yine sınıftan en son o çıkmıştı. Kitaplarını ve kalem kutusunu çantasına koydu ve sırasının altında bir şey unutup unutmadığına baktı. Sırasının altı boştu ama gözü derste yanındaki sıraya oturan çocuğun sırasında kaldı. Yan sırada, hiç ısınamadığı o çocuk oturuyordu. Adı, Habip'ti. Habip Suriyeliydi ve bu yüzden okulda sevilmiyor ve dışlanıyordu. Ülkelerindeki savaştan kaçtıkları dedikodusu okulda dolanıyor, korkak diye dışlanıyor ve dalga geçme amacıyla lakaplar takılıyordu. Bütün bunları Mete de yapıyordu. Habip'in okulda hiç arkadaşı yoktu. Hiç kimse de onla konuşmaya yeltenmiyordu. Mete onunla hiç ilgilenmese de varlığını hissetmese de sırasının üstündeki çantaya benzer bir defter dikkatini çekti. Habip defterini okulda unutmuştu. Siyah deri kılıflı ve fermuarı olan bu defterde ne yazıyordu? Ara ara Habip herkesten uzaklaşıp okul bahçesinin kuytu köşelerinde bu deftere bir şeyler yazıyordu. Mete yaptığının doğru bir şey olmadığını bile bile merakına yenik düşüp sınıfta kimsenin olmamasından güç alarak Habip'in defterini açtı. Açar açmaz anladı ki bu bir defter değildi bu bir günlüktü. İçindeki yazılar Arapçaydı. Ama Mete Arapça biliyordu. Dedesi ona her yıl Kur'an kursu aldırıyordu. Şöyle bir deftere göz attı. Habip kendi arkadaşını bulmuştu, bu günlükle kendiyle dertleşiyordu. Şaşırmıştı, o çocuktan böyle bir şey beklemiyordu. Bunun kişisel bir şey olduğunu biliyordu ama gerçekten çok merak etmişti. Sınıftan çıkarken yanına defteri de aldı. Okulun kapısından çıkarken kapıda ailelerini bekleyen bütün çocukların ona baktığını hissediyordu. Ama gerçekte hiç kimse ona bakmıyordu. Yine aklına gelmişti yanlış bir şey yapıyordu ve yakalanırsa başı belaya girebilecekti. Koşarak servisine bindi. Her zamanki yeri yani en arkadaki ve cam yanındaki koltuğa oturdu. Kulaklığını taktı ve müziğini açtı. Öyle böyle birkaç müzik parçası bitirerek eve geldi. Masasına oturup günlüğü açtı. Haftaya sınavları vardı ama o çalışmak yerine bunu okumaya karar verdi. Günlük şöyle başlıyordu: "Artık o düşmüş, benim ve benim halkımın demokrasiye olan umudu artmıştı. Evet, en sonunda yirmi dokuz senelik iktidarında bize inanılmaz baskılar yapan Arap Sosyalist Baas Partisi lideri Hafız Esad ölmüştü. Evet, çok güçlü biriydi ama kendine karşı olan fikirleri kanla susturuyordu ve bunun sonucunda iktidarda kaldığı süre boyunca asla bir muhalefet partisini ortaya çıkmasına izin vermedi. Bir korku iklimi yaratmıştı ve bu iklim konusunda çok iyiydi. Ne yaptığı reformlar işe yaramıştı ne de yirmi dokuz senelik iktidarda dış politika ile kazandığını sandığı-başta Sovyetler Birliği olmak üzere-dostlarıyla ilişkilerini doğru düzgün devam ettirebilmişti. Onun ölümü ailemi çok mutlu etmişti. Artık imrendiğimiz özgür ülkeler gibi gelişip refaha kavuşabilecektik. Hafız Esad öldükten sonra yerine Esad Ailesinden olmayan ama yine de tanıdık olan bir cumhurbaşkanı geçti. Hafız'ın yerine gelen cumhurbaşkanı emekli asker Abdülhalim Haddam oldu. Sonradan anladık ki Abdülhalim Haddam, Esad Ailesi'nin kuklası olan bir başkanmış. Yoğun uğraşlar sonucunda en sonunda 2006'nın Haziran ayının ortasında planladıklarına ulaştılar ve ailenin doktor olan oğlu başa geçti. Beşşar artık ülkedeki en güçlü adamdı. Halkımızın, benim ve ailemin hevesi kursağında kalmıştı. Artık çok üzücü bir kanaate varmıştık. Ülke saltanat gibi yönetilmeye başlamıştı. Bu benim halkımın istediği son şeydi. Bizim diğer Araplardan ne eksiğimiz vardı. Diğer Arap Devletleri yavaş yavaş halkın direnişi sonucunda demokratikleşiyordu. Bizde demokratikleşmeliydik. Ben ve halkım bu Esad Rejimini istemiyorduk. Allah'tan isteklerimiz yavaş yavaş gerçekleşiyordu. Muhalefet yaklaşık otuz beş yıl sonra tekrardan ortaya çıkmıştı. Ama artık yeni ve daha büyük problemlerimiz vardı.

Ülkem nasıl bu duruma düştü anlamadık. Sanki bölünmeye başlamış gibiydik. Sokaklarda, okullarda, iş yerlerinde ve benzeri yerlerde herkes kendi dışındaki görüşe çok sert davranıyordu. Saygı bitmiş saldırı başlamıştı. Sokak aralarında insanlar sadece farklı görüşte olduğu için kendi kardeşlerini, kendi kandaşlarını, sırt sırta mücadele ettiği arkadaşlarını öldürüyordu. Artık ipin ucu kaçmış toplu saldırılar başlamış ve işin içine bu zor günlerde ortaya çıkan otorite boşluğunu doldurmaya çalışan terör örgütleri girmişti. Ülke resmen bölünmüştü ve en sonunda iç savaş başlamıştı."

Sayfayı okuduktan sonra şok olmuştu. Habip ve Habip'in ailesi ne kadar zor bir dönem görmüştü. Habip'e olan ön yargısı yavaş yavaş dağılıyor, ona acıma ile karışık bir saygı duymaya başlıyordu. Mete, anlamadığı sözcüklere sözlükten bakıyor Habip'in yazdıklarını tam olarak anlamaya çalışıyordu. Bir sonraki sayfayı çevirdi.

"Kardeş savaşı çıkınca Şam'daki evimizde büyük bir telaş oldu. Herkes çantalarına en önemli eşyalarını koyuyordu. Babam Afrin'deki amcamıza gideceğimizi söyledi. Evimizden ayrılırken annem çok duygulandı, dizlerini çöktü, ellerini

toprağa koydu ve ağlamaya başladı. Ağlaması bitmeyince babam annemi kaldırarak arabaya bindirdi. Tüm hatıralarımızı evimizde ve ülkemizde bırakarak arabaya bindik ve yola çıktık. Arabayla ilerlerken babamın aklına başka bir şey geldi ve babam yolu değiştirdi. Babam telaşla hemen iş yerlerinin ana merkezine gitti. Merkez Humus'taydı. Humus'a giderken olayın ciddiyetini daha iyi anlamıştık Otobandan gidiyorduk ve her bir kilometrede bir polis ya da ne olduğu belli olmayan insanlar tarafından durdurulup hem biz hem araba hem de bütün çantalarımız aranıyordu. Öyle böyle iş merkezine gelmiştik. Arabadan babam indi ve merkeze girdi. 10 -15 dakika boyunca merkezde kaldı ve iki çantayla geldi. Çantaların içinde farklı bir para birimi vardı. Babam bu paraların Türk lirası olduğunu söyledi ve artık amcamıza gitmeye hazır olduğumuzu da belirtti. Babama bu paralarla ne yapacağımızı sormadım. Babamın bir bildiği vardır diye düşündüm ama galiba babamın ne yapacağını anlamıştım. Biz Türkiye'ye kaçıyorduk! Tekrar yola çıktık ve tam yola çıktığımız zaman babamı biri aradı.

Konuşurken yüzü düştü ve gözleri açıldı. Yüzünden belliydi ki yanlış bir şeyler vardı. Telefon konuşması bittikten sonra bize planların değiştiğini söyledi. Artık Afrin'e değil Tartus'a gidiyorduk. Yolda giderken arabamıza ateş açıldı. Benim yanımdaki cam patladı. Ama sadece birkaç çizikle ben kurtuldum. Diğerlerine ise bir şey olmadı. Bu olaydan sonra bizi daha büyük bir korku sardı. İlk defa ölüm korkusunu hissetmiştim. Tartus'a varınca orada dışarda bir gece kaldık. Babam sabah bizi toplayıp bir tekneye bindirdi. Teknede bizimle birlikte bir aile daha vardı. Aralarındaki konuşmadan anladığım kadarıyla Antalya'ya kaçıyorduk. Çok zorlu bir yolculuktu. Fırtına, yağmur ve dalgalarla ölüm korkusu içinde mücadele ettik. Birbirimize sarılarak sakinleşmeye çalışıyorduk. Annem sürekli dua ediyordu. Açlıkla da mücadele ederken nihayet Antalya'ya oradan da İstanbul'a varmıştık. Artık işlerin kolaylaşacağını sanıyorduk ama hiç umduğumuz gibi olmadı. Ülkemde huzur yoktu, buraya da huzur için gelmiştik ama burada da ikinci sınıf hatta üçüncü sınıf insan gözüyle bakılıyorduk. Annem ülkemizde başarılı bir doktor babamsa hatırı sayılır bir tüccardı ama burada hak ettiğimiz değeri bulmamız mümkün gibi görünmüyordu. Hiç kimse paramız olsa da sadece Suriyeli olduğumuz için bize kalacak yer vermiyordu."

Sayfalar ilerledikçe Mete'nin iyice uykusu kaçmıştı ve Habip'in yaşadığı diğer ayrımcılıkları ve dışlanmayı düşündükçe morali bozulmuştu. Habip tüm bu yaşadığı zorluklarla birlikte okulda da yeni öğrendiği bir dil ile öğrenim görmeye çalışıyor. Arkadaşsız, yalnız kendini ifade etme mücadelesinde de sakinliğini ve saygılı davranışlarını sürdürüyordu. Okulda kimin yanına gitmeye çalışsa ya çocuklar arkasını dönüp gidiyor ya da o yokmuş gibi davranıyorlardı. Mete de o çocuklardan biriydi. Kendisini Habip'in yerine koydu. Sayfaları çevirdikçe gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Gün doğarken Mete'nin yorgun başı günlüğün üzerine düşmüş ve derin bir üzüntüyle uykuya dalmıştı.

Mete sabah farklı bir güne uyanmış, günün büyük bölümünü odasında ders çalışarak geçirmişti. Bütün gün kafasında birçok düşünce ve soru uçuştu. Toplumlar bizlere doğduğumuz andan itibaren çevresel etkilerle farklı, eşit ve adil olmayan yaşamlar sunuyordu. Doğduğumuz coğrafya kaderimizi de mi belirliyordu? Bireysel olarak düşünce yapımızı değiştirerek farklı pencerelerin varlığını görerek hayatın sadece siyah ve beyazdan ibaret olmadığının farkına vararak bu kaderi değiştirebilir miydik? Habip'in yaşam mücadelesinin verdiği güç ve ilhamla Mete'nin hayatında yeni bir sayfa açılmıştı.

Pazartesi günü inince Mete koşarak sınıfa gitti. Çok şanslıydı ki sınıfta kimse yoktu. Günlüğü Habip'in sırasının üstüne koyup kendi sırasına oturdu. Arkadaşları sınıfa birer ikişer girmeye başlamıştı, sınıfta çocukların kendi aralarında konuşmalarından ve gülüşmelerinden bir uğultu oluşmuştu. En son sınıfa Habip girmişti. Sırasında unuttuğu günlüğü alıp çantasına koydu. Mete oturduğu sırasından kalkıp Habip'e doğru gülümseyerek yaklaştı:

__ Günaydın Habip, dedi.

Kemal Utku ONAY Haz.FEN/B

Nasipte Varsa

Kalabalık bir topluluk içindeydi. Başarısızdı. Parası yoktu. Dileniyordu. Caminin önündeydi. Bir kenarda duruyordu. Hiçbir hüner göstermediği için ya da acındırıcı bir garipliği olmadığı için ya da kendisini çevreden ayırıp başarısızlığına üzülecek kadar düşünmediği için dilenirken de başarısızdı.

Yalnızlığından sıkılıp caminin avlusuna doğru yürümeye başladı. Musalla Taşına oturmuştu. Belki de sadece dikkat çekmek geçiyordu aklından, yalnızdı ve sonsuz sessizlikten sıkılmıştı. Aklından geçen vesveseler onu daha da bunalıma sokuyordu. Musalla taşının bir çözüm olmayacağını fark etti ve ayağa kalktı. Avluda yürümeye başladı. Avluyu turlarken karşısındaki kalabalığı fark etti.

(Berke HÜSEYİN)

Önce ne olduğunu anlayamadı. Sonra bir anda müezzinin gökleri yırtan bir ses ile sela verdiğini duydu. Günlerden cumaydı. O an durdu, düşündü. Bu en mübarek günde bile cebine birkaç kuruş sokmadığını fark etti. Camiye girdi. Namaz kılmanın ilahi bir yardım getireceğini düşündü. Cemaat arasında saf tuttu. Sol elini sağ elinin üstüne koydu. Yanındaki beyaz cübbeli, nur yüzlü, takkeli zat elini düzeltti. Başarısızlıklar ona yabancı olmasa da bu ona çok koymuştu. Cuma günü camide namaza yanlış başlamıştı. Bununla da bitmedi. Herkes sallarken o bağladı. Namaz çıkışı cemaat selamlaşırken o dışarı çıkmaya karar verdi. Avluyu geçti kapıya yöneldi. Tam kapının eşiğinde mermer taşların üzerinde durdu, karşısındaki Üsküdar manzarasını seyretmeye başladı. Kendi kendine kısık bir sesle "Ben ne başardım ki bu hayatta, neden yaşıyorum? Belki de en iyisi şimdi işi bitirmektir." dedi ve kordona yöneldi.

(Mehmet Mert KARALAR)

Bir yandan yolu özensizce yürüyor, diğer yandan aklından eskileri geçirip belki de son kez anılarını selamlıyordu. İnsan hep biraz böyleydi işte, belki bundan yıllar sonra (ki yaşayacak mı o bile meçhuldü şimdi) bugünleri güzel hatırlayacak ama şimdi tadı tuzu gelmiyordu, ölsem gam yemem diye düşündü. Beterin beteri vardır lafı doğruydu işte, insan ne istediğini bilmeden yaşayıp gidiyordu, sonra bir bakmış arzular gelecekte değil geçmişte kalmış, ömür geçip gitmiş daha o anlayamadan. Karşıdan gelen kadını gördü, saçları annesine çok benziyordu - tabii bu Kadının saçları açıktı-. Annesi onun hep imam olmasını istemişti. Belki şimdi şu içinden demin çıktığı caminin dilencisi değil imamı olacaktı, ama işte kısmet diye düşündü. Ayrıca canı bunu pek de istemezdi, canının istediği pek bir şey de yoktu zaten. Sonuçta ne imam olması yönündeki öğütlerin ne de annesinin değerini bilememiş, zamanla ikisini de kaybetmişti. Yetmezmiş gibi dinini imanını da kaybetmişti; maddi manevi yoksul, kimsesizdi. Düşüncelerinden çıkıp etrafına bakındı ve sahile kadar inmiş olduğunu fark etti. Şuradan atlasam ne olur düşünceleri aklını çeliyordu. Ne olurdu ki, bu değersiz hayat sönüp gidecek ve kimseyi pek de etkilemeyecekti bu durum muhtemelen. Ölmeyi kurdu, planını yaptı. Bir mektup mu bıraksa, yoksa son bir şiir dizesi mi yazsa cebindeki kağıt parçasına. Denize kafa üstü atlama, donana kadar sudan çıkmamak ve ya bir geminin altına yüzmek. **(İzem TİRYAKİ)**

Her ne kadar kurduğu plan onun için sonsuz bir çözüm verecek gibi dursa da içten içe bunu bile beceremeyeceğinin farkındaydı. Giriştiği her heves karşılıksız, yapmak istediği meslek sonunda işsiz kalıyordu. Bir şeyde daha başarısız olmak istemiyordu ve bu isteğine karşılık Boğaz'ın dalgalı sesi ve tuzlu kokusu onu çağırıyordu. Bu çağrıya kulak vererek adım atmaya başladı, puslu hava onun görmesini her ne kadar engellese de adımları zaten onun için önceden hazırlanmış gibiydi ve hızlıca Boğazın serin sularına doğru ilerledi, ilerledi ve ilerledi... Tam deniz kıyısına geldiğinde bir adım uzağındaki sonsuz kurtuluşu görebiliyordu. Nasıl bir intaharın ona yakışacağını düşündü. Onun bahtına sisten dolayı ne altında boğulabileceği bir gemi ne de kendisini batırabilecek kadar güçlü dalgalar vardı. Hiçbir şeyde başarılı olamadığı gibi intihar etmekte de başarılı olamayacağını biliyordu. Her şeyi sonlandırmanın başarısız girişimi ile yaşamak istemediği için hızlıca yaklaştığı Boğazdan gerilemeye başladı. Bir geri adım, iki geri, adım, üç geri adım... "Nasipti varsa her şey düzelebilir." diye düşünüyordu, vazgeçişini böyle avutuyordu. On geri adım, on bir geri adım, on iki ... Artık sahilden uzaktı. On beş, on altı, on yedi... Az önce uzaklaştığı yoldan trafik seslerini duyuyordu, sis yüzünden zor araba kullanan insanların yakınışlarını da. Yirmi, yirmi bir, yirmi iki. Uzun bir korna sesi duydu ve sert bir darbe hissetti. Ona garip gelen ise sert darbenin acısının hemen geçmesiydi. "Demek ki nasipte varmış" diye düşündü, başarısız hayatının son bulması varmış nasipte.

(Selin AKTAŞ)

12/IB Grup Çalışması Ürünü

ELEŞTİRİ

CEVİZ AĞACI

Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz
Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda
Budak budak, şerham şerham ihtiyar ceviz.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.
Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.
Yapraklarım suda balık gibi kıvıl kıvıl.
Yapraklarım ipek mendil gibi tiril tiril,
Koparıver gözlerini gülüm, yaşını sil.
Yapraklarım ellerimdir, tam yüz bin elim var.
Yüz bin elle dokunurum sana, İstanbul'a.
Yapraklarım gözlerimdir, şaşarak bakarım.
Yüz bin gözle seyrederim seni, İstanbul'u.
Yüz bin yürek gibi çarpar , çarpar yapraklarım.
Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

NAZIM HİKMET

CEVİZ AĞACI

Siyasi düşüncelerinden ötürü ülkesinden kaçmak zorunda kalan Nazım Hikmet, Rusya'ya kaçarken "Ceviz Ağacı" adlı şiirini yazmıştır. Şiirinde Gülhane Parkı'nda bulunan bir ceviz ağacının gözünden müptelası vatanından uzakta olmanın verdiği derin özlemi dile getirir.

Hikmet, bu şiirinde kendini bir ağaç olarak görmektedir. Bunun pek çok nedeni olabilir. Benim en etkilendiğim nedeni şudur: "Ülkesinde bulunduğu süre içerisinde yaşamının büyük bir bölümünü polislerden kaçarak geçiren şair, tıpkı birbirine benzeyen ağaç topluluklarının içerisinde fark edilmeden yaşayan bir ceviz ağacı gibi ülkesinde rahatça yaşamak istemektedir." ("Ceviz Ağacı - İnceleme") Bunu şiirin ilk ve son mısralarında vurgulamaktadır.

Nazım Hikmet, kendini bir ceviz ağacı olarak gördüğü şiirinde yaşadığı yoğun vatan aşkına ve memleket hasretine tüm şiir boyunca değinmektedir. Bu özlem şiire hüzünlü bir atmosfer katmaktadır. Şair bu atmosferi kullandığı imgeler ile anlatmaktadır. En belirgin olarak gördüğüm imge, 'koparmak' ve 'gözyaşı' kelimeleridir.

"Yapraklarım suda balık gibi kıvıl kıvıl/ Yapraklarım ipek mendil gibi tiril tiril, /Koparıver gözlerinin gülüm, yaşını sil..." dizlerine bakıldığında ceviz ağacı, sevgilisinden kendi yapraklarını koparmasını ve bu yapraklarla gözyaşlarını silmesini istediğini anlatır. Her ne kadar yapraklarının koparılması ona zarar verecek olsa da ceviz ağacı sevgilisi için her şeyi yapmaya hazırdır, tıpkı Nazım Hikmet'in ülkesi için ne olursa olsun her şeyi yapmaya hazır olduğu gibi. Şair, şiirinde ülkesini gözü yaşlı olarak anlatsa da aslında gözü yaşlı olan ve acı çeken ülkesinden ayrılan Nazım Hikmet'tir.

Okur, şiiri okurken sevgilisine hayran bakan, onu seyreden, ona dokunan ve kalbi delicesine çarpan bir aşığı zihninde oluşturmaktadır. Bu aşık, şair ; sevgilisi ise vatanıdır. Ülkesinde aranmasına, sürgün edilmesine, vatan haini olarak görülmesine rağmen şair, bu şiiriyle her şeye rağmen vatanına içten ve sıkı sıkıya bağlı olduğunu, vatan sevgisinin yüceliğini anlatmaktadır.

Türk edebiyatının "Mavi Gözlü Dev"i olan Nazım Hikmet'in kaleme aldığı 'Ceviz Ağacı' şiiri, şairin tutkunu olduğu ama sürgün edilmek zorunda kaldığı vatanına dair yaşadığı derin üzüntüyü ve özlemi dile getirir. Şiir boyunca kendi vatanında özgürce yaşamak istediği hayatı ancak bu hayatı asla yaşayamayacağı gerçeğinin verdiği hayal kırıklığını hissettirir. Memleket özleminin ağır bastığı fakat aynı zamanda aşkı da barındıran şiirde Nazım Hikmet yaşadığı duygu karmaşasını tüm içtenliği ve derinliğiyle kaleme almış ve okuyucuda derin bir iz bırakmıştır.

Kaynakça:
"Ceviz Ağacı - İnceleme." Bi Sn! Düşünüyorum, 16 May 2015, http://bisndusunuyorum.blogspot.com. Accessed 22 November 2021.

Lara DEMİR 10 FEN/B

Nazım Hikmet RAN

ÖLÜMCÜL BİR AŞK HİKÂYESİ

Genellikle modern öyküleri ile bilinen, Murathan Mungan'ın yazdığı "Bir Aşk Hikâyesi" adlı öyküde aşk konusu yeni evlenen damat ve gelinin birlikte lokantaya oturması üzerine başka bir genç adam ile bakışıp otobüs durağından farklı bir yere gitmek amacıyla tam yola koyulacakken son anda gelin ile genç adam arasındaki yaşanan tanışma ve diyalog sonrası genç adamın, gelini öldürmesidir. Hikâyede aşk ve umut konuları dile getirilmiştir. Bu öykü tam olarak belli bir zamanda geçmese de kullanılan bazı ifadelerden zamanın soğuk bir mevsim olduğunu veya bulundukları yerin dört mevsim sonbaharı yaşayan bir yerde olduğunu anlayabiliyoruz. "Dört mevsim sonbaharı yaşar." (Mungan, S.13)

Boyacıköy durağında, denizin kıyısında, Sarıyer'e giden otobüslerin durduğu bir yerde anlatılmış ve durağın karşısındaki restoran detaylı bir şekilde betimlenmiştir. Öyküde yer alan kişiler genç adam, gelin, damat iki hüzünlü adam, ak saçlı adam, denizi izleyen inzibat eri ve saçını kesen berberdir. Damat ve yanındaki iki adam siyah elbiselidir. Genç adam genellikle umutsuz, hüzünlü, karamsardır (gelinle tanışmadan önce).

Öykünün en sonunda genç adam sevdiği kadını vurur çünkü sevdiği kadın onun bu yalnız durumunda ona bir umut ışığı gibi gelmişken bir anda gitmek zorunda kalır. Genç adamın aslında kendi hayatına geç kalmışlığı vardır. Gelin ise siyahlık ve karalıklar içinde tek beyaz olan umudu temsil eder. Buradan da modern öykülerin bizlere aslında günlük hayattan bir şeyler anlatmaya çalıştığını anlayabiliriz. Öyküde birey ve koşul çatışması vardır. Buna örnek olarak gelinin genç adamı gördüğünde evlenmek üzere olması ve ikisinin de önceden tanışmış olmalarını dilemeleri verilebilir. Bu öyküde bireyin kendisiyle çatışması da bulunmaktadır. Bunun nedeni genç adamın kendi iç dünyasında çeşitli çatışmalarının olmasıdır. Gelini vurayım mı?, Giderse ne yaparım? Gibi soruları kendine sormaktadır. "Genç adam ise bir vurgunu yaşıyordu. Bir karasevdayı. İnzibat eri denize bakıyordu. Arada bir eczanenin çıngırağı çalıyordu. Berberin koltuğunda hala aynı adam oturuyordu. İçindeki o sızılı boşluğun taştığını duyumsuyordu genç adam. O boşluk kendi kendimi yok edeceğim bir uçurum." (Mungan, S.13)

Hikâyede son olarak bir diğer çatışma vardır. Çünkü iyimser taraf gelin ve genç adam (birbirleriyle tanıştıktan sonra), karamsar taraf ise gelinin damadı ve iki adam olarak sembolleştirilmiştir ve gelin ile damat uyumsuzdur. Öyküde çeşitli betimlemeler ve söz sanatları kullanılmıştır. Aynı zamanda diyalog, monolog, iç monolog ve leitmotov gibi teknikler de vardır. Öyküde genellikle üçünü kişi ağzından anlatılan olay tanrısal bakış açısı kullanılarak yazılsa da zaman zaman gözlemci bakış açısına da yer verilmiştir. "Gelinle göz göze geldi genç adam. Birkaç kez daha göz göze geldi, her defasında biraz daha güçlü bir gönül bağı kurduklarını hissetti." (Mungan, S.17)

Öykünün geçtiği dönemin özelliklerine bakacak olursak insanların sosyal yaşam olarak otobüse bindiklerini, telefon kulübeleri kullandıklarını, söyleyebiliriz. Zaman eski bir zamandır ve mimari de çok gelişmemiştir. İnsanlarda çeşitli karamsar düşünceler bulunmaktadır. "Boyacıköy durağı, bir hüznün mekanıdır. "Dört mevsim sonbaharı yaşar. İnerken solda bir telefon kulübesi durur. Boyası dökülmüştür köhne bir görünüşü vardır. Telefon kulübelerinin tarihini bilmiş olsanız, onun için rahatlıkla "asırlık" diyebilirsiniz. Eski Rum meyhanelerine, kumsallarda çatılmış küçük balık lokantalarına benzer. Bu telefon kulübeleri terk edilmiş ahşaplar gibidir." (Mungan, S.13)

Gelin evlenecek olmasına rağmen mutlu değildir.

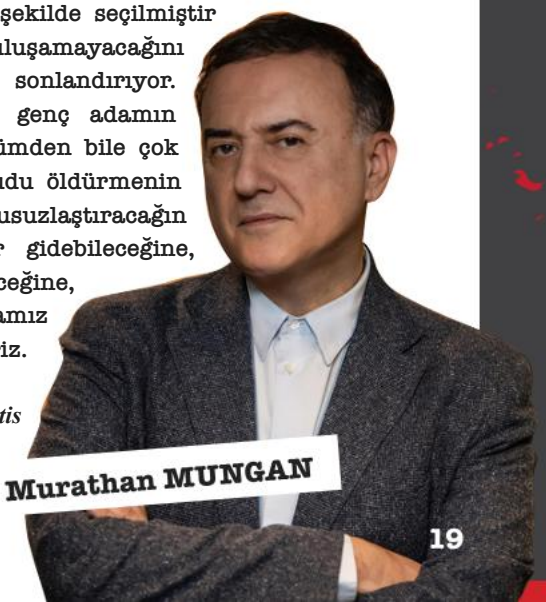
Hikâyenin başlığı hikâyeye uygun bir şekilde seçilmiştir çünkü genç adam bir daha gelin ile buluşamayacağını anladıktan sonra gelinin hayatını sonlandırıyor. Aynı şehirde daima birlikte kalmaları genç adamın amacı olabilir veya genç adam gelini ölümden bile çok seviyor olabilir. Öyküden içimizdeki umudu öldürmenin bizi karamsarlaştıracağına ve duygusuzlaştıracağın ulaşabiliriz. Aşkın bazen ölüme kadar gidebileceğine, sevginin bazen sınırları bile aşabileceğine, içimizdeki umudu yoksunlaştırmamamız gerektiğine aynı şekilde buradan ulaşabiliriz.

Kaynakça: Mungan, Murathan, 2014, Metis Yayınları, İstanbul

Can GÜZEL Haz.FEN/C

Fallen Angel - Alexandre CABANEL

Murathan MUNGAN

Gerçek ile Doğaüstü Arasında Bir Gecekondu Mahallesi

1957 doğumlu Latife Tekin, Türk edebiyatına önemli yenilikler getiren yazarlardan biridir. Latife Tekin'in eserleri kırsal kesimden büyük şehirlere göç ve yoksul insanlarla ilgili olmasından dolayı belirli bir kitleye ve önemli toplumsal bir konuya hitap etmektedir. Tekin'in romanları, bu toplumsal sınıfları ve esas olarak gerçekçilik ve sosyalizm perspektifinden yansıyan "büyülü gerçekçilik" bakış açısından faydalanmaktadır. Berci Kristin'in Çöp Masalları da gündelik, folklorik ve sıra dışı olayları içeren dilin kullanımıyla insanların ilgisini çekmiştir. Bu roman uyumlu ve kaotik bir düzlemde ideolojik ve sosyal olayları konu edinmektedir ve karnaval tarzı bir anlatıma sahiptir.

Romanda bir baş karakterin etrafında dönen bir olay örgüsü yaratılmasındansa daha çok belirli bir grubun kolektif yaşamı, yaşadıkları problemler, kültür ve geleneklerinin hayatlarındaki yeri ve şehir yaşamına tutunma çabaları okuyucuya aktarılmak istenmiştir. Aynı zamanda işçilerin sağlıksız yaşam koşulları ve göçün neden olduğu çeşitli sosyal, ekonomik ve fiziksel sorunlar doğrudan veya dolaylı olarak tartışma konusu olmuştur.

Bir topluluk oluşturmaya ve o ortamda yer almaya, geleneklerine ve batıl inançlarına bağlı kalmaya, modern-kentsel yaşamla bütünleşmeye ve en genel anlamda şehir stereotipine uyum sağlamaya çalışırken insanlar ne kendi benliklerini koruyabilmiş ne de tam olarak yaşadığı koşullara göre evrilebilmiştir. Çiçektepe, kentleşmeye çalışmış olsa da sadece deneyebilmekten öteye gidememiştir ve yoksulluk gibi etkenlerden dolayı kentin içinde bir karanlık yüz olarak kalmıştır. Kapitalist düzene ait değerler geleneksel yaşam tarzının bulunduğu bir ortamda girift bir mekan yaratmıştır ve bu nedenle insanlar farklı bir yaşam tarzında hapis olmuştur. Kapitalizm beraberinde ötekileşme kavramını da getirmiştir. Berci Kristin Çöp Masalları, geleneksel bakış açısı ile toplumun içinde insanların zihnine yerleşmiş olan seçme ve eleme algısının oluşması sağlanmıştır. Ötekileştirme için verilebilecek en iyi örnekler biri de yazarın hikayede yer alan Kızılbaşları vurgulama şekli olmuştur. Kızılbaş kelimesinin bir noktadan sonra her defasında vurgulanması aslında yabancılaştırmaya yol açmaktadır. "Giderek bütün öfke Kızılbaşların Çiçektepe'nin tek kahvesini mülk yapmalarında odaklaştı." (Tekin, 113) Toplum içinde bir grubun daha spesifik bir hale getirilmesi ve ötekileşmesi bu cümle ile desteklenebilir. İçinde çatışmalar bulunduran bir toplum aynı zamanda bir var olma çabası ile de kendi içinde savaş vermektedir. Çiçektepe'nin sözlü kültürü, Batılılaşma çabaları yine bir tezatlığı ortaya çıkarmaktadır. Eski kafalılığın ve cinsiyet ayrımının da toplumda yer edinmesi "Yaşlar kuruyunca artist gibi kol bacak açan genç kızlar, başörtüsü takmayan kadınlar çıktı." (Tekin. 130) ve "Konducular, kadınları sokağa döküp dayak attıran erkek işçileri kınadı." (Tekin, 103) cümleleri ile desteklenebilir. Büyülü gerçekçilik akımı bu noktada politik bir değer de kazanmaktadır çünkü toplumun arasındaki uçurumlar ve yapı farklılıkları aynı zamanda politika ile de doğru orantılı olarak ilerler. Uç örnekler ve abartılar ile de büyülü gerçekçiliğin devreye girdiği noktalar olmuştur.

Latife TEKİN

Yüzeysel olarak göç ve yoksulluk sorununa dayanan bu kitap, destanlar, masallar ve efsaneler gibi sözlü kültürel ürünlerle beslenmekte ve metafizide büyülü bir gerçekçilik haline gelmektedir. Büyülü gerçekçilik akımı, gerçeklikle fantastik ögeleri birlikte yazıya alan bir akımdır. Kitapta olağanüstü olayların ilk örneği Hacı Müezzinin kızının ölmesi ve sonrasında dirilmesidir. "Konducular elbirliğiyle gözyaşlarını yanaklarından aşağı salıp kızı kaldırıp mezara gömdü. Kız bir ay geçmeden hortladı kalktı." (Tekin. 131) Bir başka örnek olarak ise yaşanan katliam olayları ve aile içi çıkan sorunlardır. Bu da "... iki güne bir ortalığı kaldıran nikahlı karısını da bu kumarcılardan bir testereyle doğradı." (Tekin, 131) cümlesi ile desteklenebilir. Güllü Baba'nın da kutsal bir karaktere dönüşmesi ve insanların ondan medet ummaması, bilgi alması ve sorunları çözebileceğine inanması da bir olağanüstülük durumuna örnektir.

Büyülü gerçekçilik akımı aynı zamanda halk hikayelerinde sıkça işlenen mitsel geleneklerin yansımasında da etkili olmuştur. Berci Kristin Çöp Masalları, halk hikayelerinde olduğu gibi bütünüyle olmasa da bazı kısımlarda gerçek olmayan unsurlardan yararlanma örnekleri bakımından zengindir. "Güllü Baba bu sırlara gözünden akıttığı yaşların karşılığında ermişti. Tanrı yaşlarını kurutmuş ama yerine hazine degerinde başka bir kudret bagıslamıstı. Bu kuderet yalnızca Tanrı'ya vergi olan gizlilikleri görme kudretiydi." cümlesinden anlaşılacağı gibi insanlara Tanrı tarafından kutsal güçler veriliyor olması doğaüstü olaydır. Örneğin Güllü Baba karakter özelliklerinden dolayı halk hikayelerindeki Dede Korkut'u çağrıştırabilir. "Sonra bastonuna dayanıp uzun uzun okuyup üfledi. Sırma, Güllü Baba'nın büzülmüş gözlerinden akan yaşa baka baka duruldu." cümlesinde ise Güllü Baba'nın okuyup iyileştirme becerisine dikkat çekilir. Fakat gerçek hayata baktığımızda bu örnekler sadece mit olarak görülmektedir.

Büyülü gerçekçilikte karakterler çoğunlukla davranışlarıyla tanıtılır ve ruhsal, psikolojik ve ahlaki özellikleri açıklanmaz. Örnek olarak Güllü Baba'nın psikolojik açısından tanımlanmasındansa toplumda oynadığı rol ve sahip olduğu özellikler ön plana çıkmaktadır. Çiçektepe halkını üstün kalite ile yönetir ve halk arasında yüksek bir itibara sahiptir. "Güllü Baba bu sırlara gözünden akıttığı yaşların karşılığında ermişti." (Tekin, 102) cümlesi kudretli kişiliğini anlatmaktadır. Hikayedeki karakterler sosyal çatışmanın ürünü değil, kişisel aktivite eksikliğinin ortaya çıkardığı yapıdadırlar. Simitçi Mikail ve Lado da oluşturulan "halk kahramanları" kategorisinde incelenebilir. "Mikail yanaklarındaki ıslaklığa bakıp adının Çiçektepe'nin göğünde parlayacağını sandı." (Tekin. 104) cümlesinde Mikail'in Çiçektepe'ye olan bağlılığından bahsedebiliriz. "Lado çöp bayırlarında kahvelerin yarattığı ilk kahramandı." (Tekin, 114) örneği de Lado'nun karakterinin büyülü gerçekçilik akımı etkisi ile çoğunlukla davranış ve rol açısından tanıtıldığını göstermektedir.

Tekin'in büyülü anlatımında toplumun kaosu, gecekondu sorunu üzerinden büyülü bir dille ve sıradan bir gerçeklikle aktarılmış, kenar mahallelerine inşa edilen gecekonduların hikayesi sihirli gerçekçilikle şekillenmiştir ve bu roman edebiyatımızda Latin Amerika etkisi taşıyan bir eser haline gelmiştir. Günlük yaşantımızda sıkça şahit olduğumuz ekonomik sorunlar ve kentsel dönüşüm hareketleri farklı bir bakış açısı yöntemi ve perspektifiyle yansıtılmıştır.

Kaynakça: Tekin, Latife. Berci Kristin Çöp Masalları, 2019, Can Yayınları. İstanbul.

Irmak Selin BEK 11/A

BİRİKEN DUYGULAR TÜKENEN HAYATLAR

“ Her şey ben araya girmeden olup bitiyordu. Kaderim benim fikirlerim alınmadan yazılıyordu. ”

Albert Camus’un kaleme aldığı “Yabancı” adlı eser, romanın başkahramanı Bay Meursault’un annesini kaybetmesiyle başlamakta ve kahramanın idam edilme süreci ile son bulmaktadır. Bu eser, Albert Camus’un doğup büyüdüğü Cezayir’de geçmektedir ve olaylar, kitap boyunca tam olarak belirtilmese de eserdeki dönemin zihniyetinden hareketle 1950’li yıllarda yaşanmaktadır. Eserde yaşanan olaylar sayıca çok fazla olmasa da eserde ele alınan sınırlı olaylar detaylı bir şekilde anlatılmış ve bu sayede okuyucunun olayların nasıl geliştiği ve kahramanın iç dünyasında neler yaşadığı hakkında haberdar olunması sağlanmıştır.

“Yabancı” adlı eser iki bölümden oluşmaktadır. Eserin ilk sayfaları, okuyucuya Meursault’un annesinin ölümünü öğrenmesi ve annesinin ölümüne karşı üzüntüsünü dile getirmeyişini anlatır. Aslında bu durum, daha ilk sayfalardan, Bay Meursault’un düşünce tarzını ve duygularını göstermedeki sorununu gözler önüne sermektedir. Annesinin ölümü üzerine Meursault, annesinin eskiden konakladığı huzurevini ziyarete gider ve orada da bulunduğu süreçte ilgisiz davranır ve bu davranışı, başta hademe olmak üzere diğer kişilerin de dikkatini çeker. Eserde Meursault’a büyük bir sorun oluşturacak bu olaydan sonra ana kahramanın annesinin ölümüne karşı üzüntüsü yokmuş gibi gözükse de yaşadığı olaylardan dolayı bu üzüntüyü bastırmaya çalıştığı fark edilir. Örneğin Meursault, annesinin cenazesinden hemen sonraki gün iş arkadaşı Marie ile sevgili olur ve beraber bir komedi filmine giderler. Sonrasında ise komşusu Raymond ile arkadaş olur ve hayatında sanki hiçbir şey yaşanmamış gibi yaşamaya devam eder. Ayrıca sevgilisi Marie, Meursault’un siyah giyindiğini görünce “Yas mı tutuyorsunuz” diye sorar. “Siyah bir kravat taktığımı görünce çok şaşırdı, yas mı tutuyorsunuz, diye sordu (Camus, s. 25).” Buradan da aslında Bay Meursault’un yas tuttuğu ve görüntüde umursamaz gibi gözükse de küçük detaylarla onun bu durum karşısında üzgün olduğu görülür. Eserde Meursault’un hayatının gidişatının değiştiği, belki de en önemli bölüm olan Meursault’un Arap’ı öldürmesi; annesinin ölümüne karşı aslında üzgün olduğunu ve bu üzüntüsünü başka duygularla içine atması sonucu olan duygu birikimi nedeniyle gerçekleştirdiği söylenebilir. Meursault bir gün Raymond ve Raymond’un bir arkadaşı olan Masson ile sahile gider ve orada iki Arap ile karşılaşır. Bu iki Arap, daha öncesinde Raymond ile bir sorun yaşamışlardır. Raymond kazaya sebep olmamak için kendisindeki tabancayı Meursault’a verir. Meursault yalnız başınayken Arap ile karşılaşır ve yanında tabanca da bulunmaktadır. Hava kavurucu ve sıcaktır, Meursault bu havayı annesinin cenaze günündeki havaya benzetir. “Güneş tıpkı anneyi toprağa verdiğim günkü güneşti, tıpkı o günkü gibi özellikle alnım ağrıyor, derimin altında bütün damarlarım gümbür gümbür atıyordu (Camus, s. 57).” Bunun üzerine içinde birikmiş duygularla birlikte tabanca da patlamıştır ve Arap ölmüştür.

Eserin ikinci bölümü Meursault’un tutuklanışı ve mahkemede yaşadıklarını anlatmaktadır. Savcı, Arap’ın ölümünün Meursault’un annesinin ölümüyle ilişkili olduğunu düşünmüş ve mahkemede Arap’ın ölümünün konuşulması yerine daha çok annenin ölümüne Meursault’un tepkisiz kalması konuşulmuştur. Meursault, mahkemede çok fazla konuşmamış ve kendisine yöneltilen sorulara uygun cevaplar vermemiştir. Onun, duygularını ve düşüncelerini doğru bir şekilde aktaramaması, idam cezasına çarptırılmasına yol açmıştır. Ölümünden önce hapishanede geçirdiği süre, onu hayatı hakkında sorgulatmıştır. Bu süreç, ona ölümü beklemekten başka çaresi olmadığını göstermiştir. Meursault’un “Ama herkesin bildiği gibi, hayat yaşamaya değmez (Camus, s. 102).” sözü hayattan ümidini kestiğini örneklemektedir. Hapishanede, kendi hayatı hakkında farklı çıkarımlar yapmıştır. Bu çıkarımlardan en önemlisi hayatını çok yalnız geçirdiğidir. Bu yalnızlık, onun toplumda yabancılaşmaya maruz kalmasına yol açmıştır. Öyle ki bu yalnızlığı kendisine unutturmak için ölümünü fazla kişinin izlemesini istemiştir. “Kendimi daha yalnız hissedeyim diye, benim için artık, idam günümde seyircilerin çok kalabalık olmasını ve beni nefret çığlıklarıyla karşılamalarını istemekten başka bir şey kalmamıştı geriye (Camus, s. 110).” Ve o gün geldiğinde Meursault’u, idamın gerçekleştirileceği giyotin alanına götürmüşler ve Meursault beklediği sona uygun bir şekilde idam edilmiştir.

Bu olay örgüsü göz önünde bulundurulduğunda en dikkat çeken şey, ana karakter Bay Meursault’un düşünce yapısının diğer insanlarınkinden farklı olduğudur. Meursault, düşüncelerini ve hislerini dışarıya kolay kolay yansıtmayan, olayları duygularına göre değerlendiremeyen ve çok fazla konuşmayan bir yapıdadır. Bu özelliğini “Söyleyecek fazla bir şeyim hiçbir zaman olmadı. Ben de sustum (Camus, s. 64).” sözüyle okuyucuya aktarmaktadır. Meursault, bu özellikleriyle Camus’un kendi kişisel özelliklerini andırmaktadır. Eserde Camus, kendi düşüncelerini Meursault’a aktarmış ve Meursault, Camus’nun düşüncelerini temsil eden bir karakter olarak karşımıza çıkmıştır. Meursault’un düşünce yapısının oluşmasında küçükken yaşadığı olaylar etkili olabilir. Eserde Meursault’un, “Babamı hiç tanımamıştım.” sözünden ve Meursault’un yaşamının Camus’unkinden izler taşıdığından dolayı Meursault’un babasının, Meursault küçük yaştayken öldüğü anlaşılmaktadır. Bu olayın Meursault’un kişiliğinin oluşmasında önemli bir yeri olabilir.

Camus, “Yabancı” adlı bu eserini ustalıkla kaleme almış ve okuyucuya güzel bir eser sunmuştur. Eserde anlatılan olaylar ve bu olayları yaşayan başkahraman, topluma ve kendisine karşı yabancılaşmıştır. Anne ölümü ile başlayan eserde olaylar, öldürme ve öldürülme durumları üzerinde şekillenmiştir. Ölüm gerçeği ile yüzleştiren, yalnızlığın sürüklediği bunalımları ele alan ve insanın en trajik olaylara dahi tepkisizliğini ortaya koyan bu eser, okuyucunun insanın gerçekliği ve karanlık tarafları ile yüzleşmesi hususunda önemli bir etkiye sahiptir.

Kaynakça:

Camus, A. (2021). Yabancı (73. baskı b.). İstanbul: Can Yayınları.

Karan AYHAN 9 FEN/A

"SON ADA"

Doğa nasıl işleyeceği hakkında size danışmaz ki. . . Sizin beğendiğiniz ve beğenmediğiniz şeyler için kişisel istekleriniz onu ilgilendirmez.

ROMANINA EKOELEŞTİREL DÖRT BAKIŞ

"Son Ada", ütopyadan distopyaya dönüşen bir eserdir ve bu dönüşümde doğaya karşı uygulanan davranışların çok büyük bir etkisi vardır. Romanın başlarında, ada halkı doğa ile uyum içinde yaşamakta ve doğanın onlara sağladığı güzelliklere çok büyük bir saygı duymaktadır. Fakat roman ilerledikçe doğaya karşı uygulanan davranışlar değişmiş ve distopyaya dönüşüm başlamıştır. Başkan adlı karakter insanların doğayı yönetebileceğini düşünüp birtakım girişimlerde bulunmuştur. En başta da martıları katletmek gibi. Adalılar ilk önce bu duruma karşı çıkmışlar fakat Başkan'ı engelleyememişlerdir. Martıları katletmek, doğanın döngüsünü bozmak demektir ve bu döngü bozulduğunda doğada var olan uyumu geri kazanmak çok zor olacaktır. Romanda doğa üzerinde yaratılan olumsuzluklar her ne kadar iyileştirilmeye çalışılsa da aslında büyük sorunlara yol açılmış ve kısa sürede birçok problemi beraberinde getirmiştir. Başkan'ın davranışları doğanın yapısını bozdukça bu durum ada halkının yaşamını da etkilemiştir. Romanın başında doğaya müdahale edilmesine karşı çıkan adalılar yaşadıkları durumu bir zaman sonra kabul etmeye ve ses çıkarmamaya başlamışlardır. Romanın ana karakterleri, bu müdahale karşısında hiç durmadan savaşmış fakat adalıların gözlerini örten bu öfke perdesini kaldıramamışlardır. Sonucunda ise her zaman olduğu gibi doğa kazanmıştır çünkü insanlar doğanın bir parçasıdır ve insanın işi doğayı yönetmek değil, onunla uyum içerisinde yaşamayı öğrenmektir.

Ilgın APAYDIN 9/B

Doğa, saklanmayı sever.

"Son Ada" eserini okuduğumuzda eserin mekanının her tarafı sularla çevrili bir ada olduğu görülmektedir. Darbeci Başkan'ın bu adaya attığı büyük adımdan sonra çevre ve doğa ile ilgili hakkı ve sorumluluğu olmayan bir hâkimiyet kurmaya çalıştığı okura iletilmiştir. Ona verilen sıfatı niteleyen karakteri ile özdeşleşen eski Başkan, 40 hanesi bulunan adayı, adanın asıl sahipleri olan martıların kanatlarından almıştır. Bu şekilde doğanın, kendine özgü düzeni bozulmuş ve her şey Başkan'ın hâkimiyetiyle beraber sarpa sarmaya başlamıştır. Yazar, eserini kendi yaşadığı dönemdeki darbe olaylarıyla bağdaştırmış, yönetimin doğayla olan kötü ilişkisini okura ilettiği birtakım mesajlarla eleştirmiştir. Eserin olay örgüsünün dışında verilen betimlemelerine bakıldığında yazarın en fazla vurgulayarak betimlediği şeylerin martılar ve çevre olduğu dikkatleri çekmektedir. Eserin karakterleri arasında yer alan yazar ise doğaya verilen zararın farkındadır ve Başkan'a karşı kararlı bir duruş sergilemiştir.Bu da demek oluyor ki yazar, olay örgüsünün içine kendisini de dahil etmiştir. Kendi duruşunu, konu hakkındaki duygularını ve ekoeleştri kavramının önemi hakkındaki eleştirel düşüncelerini kitaptaki bir karaktere aktarmıştır. Okura iletmek istediği mesajı eserde açık, betimleyici ve akıcı diliyle aktaran yazar kendine düşen görevini yerine getirmiş, sıra ise bu önemli eseri okuyan bizlere gelmiştir. Yapmamız gereken şey ekoeleştri kavramı üzerinde durmamız ve kendimizi eserdeki doğanın yerine koymamız.

Mert TOPÇU 9 FEN/A

Doğa bekçi ile değil, sevgi ile korunur.

Zülfü Livaneli'nin yazmış olduğu "Son Ada" eserinde, okuyucuya doğanın insanın bir malı olmadığı, insan ve doğanın etkileşim içinde olduğu mesajları empoze edilmeye çalışılmıştır. Kitabın kötü karakteri Başkan, insanların doğanın bir parçası olduğunu unutmuş, doğanın sahibiymiş gibi bütün adayı kontrolü altına almaya çalışmış ve sonunda, tüm bu davranışları ona geri dönmüştür. Bu geri dönüşlerin hepsi Başkan'ın ilk adaya geldiği zaman, herkesin güneşten korunduğu ve martıların da konduğu, üstünü yapraklar ve ağaçların kapladığı yolun ağaçlarını kesmesi ile başlamıştır. Bu olay ve yaşanan birçok tehditten sonra yıllar önce adanın sahibi olan martılar, isyan etmiş ve ada halkından öç almaya başlamıştır. Martıların haklı isyanından sonra Başkan'ın martıları avlama kararını alması, doğanın dengesinin bozulmasına ve adadaki yılanların sayısının artmasına sebep olmuştur. Bu ve yaşanan birçok olay ile birlikte "Son Ada" kitabının, gerçek dünya ile bağdaştırabileceğimiz birçok konuya değindiğini görebilmekteyiz. Örneğin doğa ve insanın etkileşim içinde olduğu gerçeğini unutmamamız, insanların bu dünyada konforlu ve rahat bir yaşam sürebilmesi için doğaya ayak uydurması gerektiğini her zaman hatırlamamız gerekmektedir.

Defne Su BOYRAZ 9/C

Hiçbir resim, her gün gördüğümüz tabiat tablosu kadar güzel olamaz.

"Son Ada" adlı eserde ilk başta adada doğal bir dengenin var olduğu görülmektedir. Ancak Başkan'ın adaya gelmesiyle her şey altüst olmuş ve adanın düzeni bozulmuştur. Çünkü ada halkı doğayı adanın ayrılmaz bir parçası olarak görürken Başkan, doğayı bir nesne olarak görmekte ve kendisini de doğanın bir sahibi olarak göstermektedir. Doğa,"Son Ada" eserinde ilk olarak insanların hükmettiği bir yer olarak değil, insanların uyum içerisinde yaşadığı ve ait olduğu bir bütün olarak görülmektedir. Fakat Başkan adaya geldikten sonra bu durum değişmiş ve Başkan, doğayı kendisine göre müdahalelerle şekillendirmeye başlamıştır. Başkan'ın bu durumuna eserde olayları aktaran yazar ve Lara karakteri, karşı çıkmış ve bu duruma direnmiştir. Fakat Başkan yerinde durmamış ve yaptığı olumsuz müdahalelerle adanın dengesini bozmuştur. Çünkü doğal denge bir zincirin halkaları gibidir ve küçük bir halkanın dahi oynaması her şeyin mahvolmasına sebep olabilir.

Ömer Faruk ÖZDEMİR 9/A

Doğanın düşmanlara değil, dostlara ihtiyacı vardır; ona dostça davranalım.

Gönül kimi severse güzel odur." (Brontë, 1847) sözüyle özdeşleşen Jane Eyre, Charlotte Brontë'nin "Currer Bell" takma adıyla yazdığı Victoria Dönemi edebiyatı ve İngiliz edebiyatının önde gelen eserlerinden biridir. Sadece İngiltere ile sınırlı kalmayarak Amerika'da da büyük ses getiren bu eser, çağının ötesine geçerek günümüze ulaşmış ve zamansız bir roman olmayı başarmıştır. Eserin popülerleşmesi ile yazarımız Charlotte Bronte'nin kimliği sorgulanmaya başlamış ve üzerine türlü teoriler üretilmiştir. Ancak ömrü boyunca yaşadığı mütevazı hayatı sürdürmeyi başaran Charlotte Brontë, küçük kardeşleri Emily ve Anne Bronte'nin erken ölümüyle beraber Hawort köyünün kırsal kesimlerinde yalnız bir yaşam geçirmiştir. Bu açıdan da yarattığı eşsiz karakter Jane Eyre ile benzerlik göstermektedir. Jane Eyre karakteri ekseninde yoğunlaşan ve karakterin iç dünyasını okuyucuya akıcı bir dil ve gerçekçi bir tasvirle aktararak bir kadının cesaretle verdiği mücadelesini ve buna bağlı olarak da kendini gerçekleştirip özgürleşmesini konu alan bu eser, yazıldığı günden bu yana birçok kadına ilham olmuş ve edebiyat dünyasına gerçek bir kadın rol model kazandırmıştır.

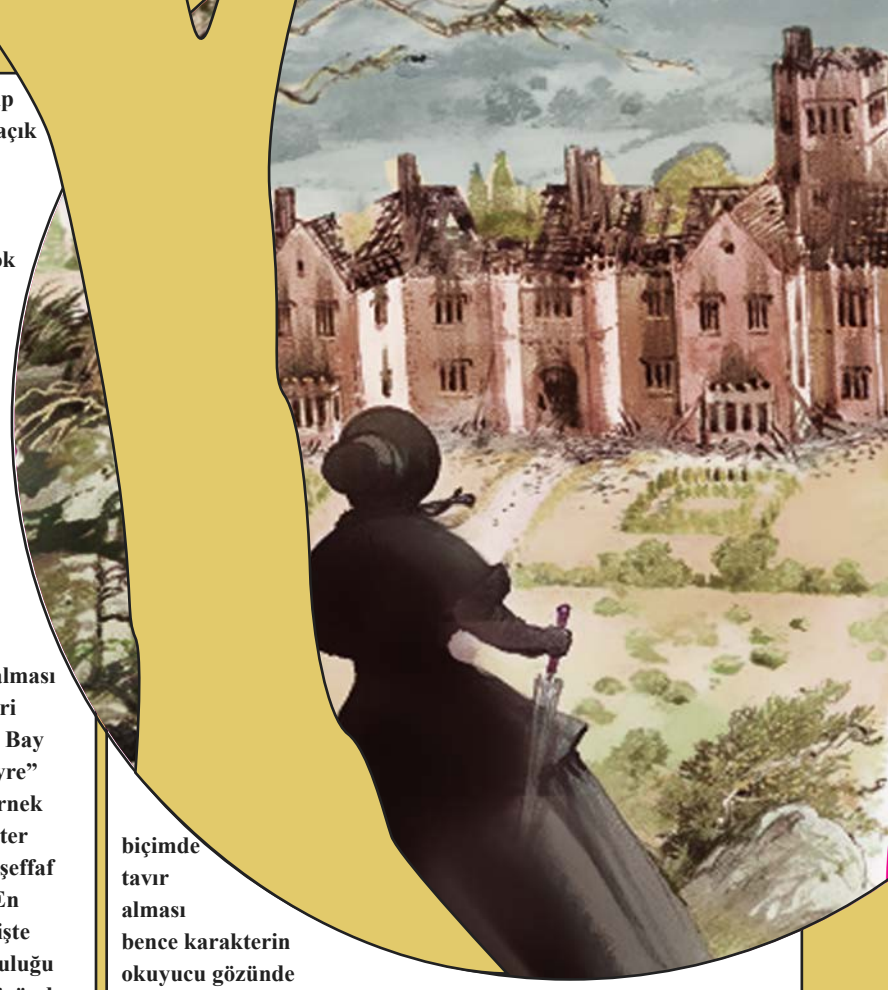
Charlotte BRONTE

Jane Eyre

Jane, ailesinin ölümü nedeniyle dayısı Bay Reed ve yengesi Bayan Reed'in evinde yaşamaktadır. Burada Bayan Reed ve küçük kuzenleri olan Eliza, John ve Georgiana'nın türlü psikolojik ve fiziksel işkencelerine maruz kalmakta ve her olayın sonunda suçlu olarak nitelendirilmektedir. Evde ona düşman olmayan tek kişi Bessie adlı hizmetçidir ancak Bessie her ne kadar Jane'e acıyıp yardımcı olmaya çalışsa da Jane, Bayan Reed'den kurtulamamakta ve her seferinde daha kötü bir tavırla karşılaşmaktadır. Yengesinin uzun uğraşları sonucunda Jane Eyre hayır kurumu adı altında son derece kötü şartlarda yetim kız çocuklarına eğitim verilen Lowood Enstitüsü'ne yatılı olarak gönderilir. Burada uzun süre kalır, yalnızlık ve sefalet ile mücadele eder. Sonunda da öğretmen olarak mezun olur ve bir süre bu enstitüde eğitim verir. Ardından buradan ayrılmaya karar veren Jane gazeteye ilan verir ve bir hafta sonra Thornfield Malikanesi'nde iş bulur. İşe girdiği yeni malikanede Adéle adında bir kız çocuğuna öğretmenlik yapar ve evin sorumlusu olan Bayan Fairfax ile yakın bir dostluk kurar. Ancak bu evde kurduğu ilişkiler arasındaki en önemlisi ev sahibi Bay Rochester ile kurduğu benzersiz dostluk ve bu dostluktan doğan aşktır. Birlikte birçok zorluğa göğüs gererler ve tam da mutluluğa ulaşıp evlenmeye hazırlandıkları noktada Bay Rochester ile ilgili karanlık bir sırrı öğrenen Jane, onu terk eder. Aynı zamanda malikaneden de ayrılır ve izini kaybettirmek için uzun süre kalacak yer arar. Sonunda yardıma muhtaç olduğu bir anda çaldığı kapının ardında hayatı boyunca aradığı ve eksikliğini hissettiği dostluğu ve hatta kardeşliği bulur. Onu evlerine alan kardeşler Diana, Mary ve St John Rivers ile uzun süre birlikte yaşar ve St John'un yardımıyla bu bölgede bir iş bularak kendi evinde yaşamaya başlar. Diana ve Mary'den birçok şey öğrenir ve onları artık kız kardeşi olarak görür. St John'la ise birbirlerine daha yavaş ısınsalar da onun da Jane üzerindeki etkisi büyüktür. Bu süreçte Jane, St John'dan aldığı bir teklif sonucunda tüm hayatını değiştirecek bir hamle yapar ve kalbinin sesini dinleyerek Bay Rochester'ı bulmaya karar verir. Fakat Thornfield'a döndüğünde malikanenin çıkan bir yangın sonucunda harabeye döndüğünü öğrenir. Bay Rochester'ı kaybetme korkusuyla duygularından emin olan Jane onu aramaya devam eder ve sonunda kaldığı evi bulur. Burada Bay Rochester'ın onu uzun süre aradığını ve ayrıca çıkan yangın sonucunda bir elini ve görme yetisini kaybettiğini öğrenir. Ancak bu öğrendikleri ona engel olamaz ve Bay Rochester'ı bulur. Her zamankinden daha özlem dolu ve mutlu bir şekilde aşklarını sürdürür ve evlenirler. Böylece birbirlerinin eksik yanlarını tamamlarlar ve kalpleri bir olur.

Feminizm, aşk, din ve yaşam koşulları temaları altında şekillendirilen bu romanda olaylar 19.yüzyıl İngiltere'sinde geçmektedir. Eser İngiliz edebiyatının klasiklerinden olan gotik tarzda yazılmış ve dönemin koşulları, karakterler ve mekanlara dair yapılan betimlemeler ile de bu anlatım güçlendirilmiştir. Örneğin Bay Rochester'ın malikanesinin kasvetli bir şekilde tasvir edilmesi ve yine bu evde karanlık sırların bulunması hem hikayenin gidişatına hem de anlatım biçimine zenginlik kazandırarak yeni bir yön vermiştir. Aynı zamanda dönemin koşullarının da rahatça görülebildiği bu romanda İngiltere'nin 19.yüzyıldaki sınıflara dayandırılmış toplumsal yapısı, zengin kesim ile fakir kesim arasındaki fark ve kilisenin insanlar üzerindeki etkisi karakterler ile detaylıca yansıtılmıştır. Buna örnek teşkil eden durumlardan biri de Jane'in alt kesimlerden gelen biri olması ve hayatını şekillendirmek için çabalaması ile Bay Rochester'ın büyük bir servete sahip olması ve eserde ne iş ile uğraştığına dair çok az ipucunun bulunması örnek verilebilir. Eserin içinde önem arz eden ana konulardan biri de toplumda kadın ve erkeğe olan bakış açısıdır. Dönemsel bir analiz yapıldığında 19.yüzyılda İngiltere dahil birçok toplumda kadınların erkeklere oranla özgürlükleri daha kısıtlı ve adalet sistemin dahil olmak üzere birçok alanda eşitsizliklerin mevcut olduğu görülmektedir. Bu dönemde kadınlar her ne kadar kendi geçimini sağlamak için bir iş ile uğraşma fırsatını elde edebilse de günün sonunda eşlerine bağlıdırlar. Dönemin anlayışı üzerine kadınlar için belirli bir yaştan önce evlendirilmek ve çocuk sahibi olmak ideal olarak görülmekte ve hayatına bu şekilde bir düzen getirmeyenlere iyi bakılmamaktadır. Evliliklere çoğunlukla aileler tarafından karar verilmekte ve yapılan evlilikler daha çok çıkarlar doğrultusunda planlanmaktadır. Eserde de bu alandaki derin ayrımın en bariz örneklerinden biri Bay Rochester'ın geçmişte yaşadığı evliliğin ailesinin isteği doğrultusunda yapılması, sonrasında yaşının ilerlemesine rağmen hala gözde bir "bekâr" olarak görülmesi öte yandan Jane'in hem alt kesimden geliyor olması, hem evin bir çalışanı olması hem de çok daha genç olması nedeniyle Bay Rochester'a layık görülmemesidir. Ancak olay örgüsüne bakıldığında dönemin şartlarına bir tepki niteliğinde ortaya çıkarılan roman bahsettiğim tüm algıları kendi içinde yıkmakta ve dönemin tavrından farklı bir görüş ile kendine bir yön çizmektedir.

Karakterler üzerine yoğunlaşıldığında dönemin tavrından ayrışan bu olay örgüsünün temelinin karakterlerin ruhunda yattığı anlaşılmaktadır. Benzeri olan birçok romandaki yaklaşımın aksine karakterler dış görünüşleri ile değil karakterleri ile ön plana çıkmaktadır. Hatta anlatılana göre yazarımız Charlottë Bronte'nin onun gibi yazar olan kardeşleri ile yaşadığı bir konuşmada "Romanlardaki bütün karakterler neden hayal edilemeyecek kadar güzel tasvir ediliyor?" diye sorması üzerine kardeşlerinin eserin aksi takdirde okuyucuyu çekmeyeceğini söylemeleri üzerine Bronte'nin şekillendirdiği Jane Eyre karakteri doğmuştur.

Eserde birçok defa anlatıldığı gibi çekici bir görünüme sahip olmamasına rağmen ilkeli, döneminden ayrışacak biçimde açık görüşlü, gururlu, saygılı, şaşırılacak şekilde dürüst, realist, adaletli, kararlı ve öz güvenli bir karaktere sahip olması ve bunun yanında kendini geliştirebilmek için inanılmaz bir çaba sarf ederek resim çizmek, dil öğrenmek gibi yeni birçok alana eğilmesiyle dış görünüşünden ziyade karakteriyle ve sakin mizacıyla çevresini büyüleyen bir yapıdadır. Özellikle gururunu ve öz saygısını ön planda tutarak aldığı kararlar okuyucuya şaşkınlık yaşatacak cinsten özgürlükçü ve cesurcadır. Örneğin Bay Rochester'dan aldığı evlilik teklifinin sonucunda yüksek maliyetli bir düğün yapma fikrini ve pahalı hediyeleri ikinci kez düşünmeden reddetmesi, dönemin algısındansa doğruyu savunması, eşinin himayesi altına girmeyi ve hayatını onun düzenine göre şekillendirmeyi istememesi ve öğrendiği sırlar sonucunda her ne kadar Bay Rochester'a büyük bir aşk duysa da kendi benliğine duyduğu saygı nedeniyle onu bırakması ve bu noktada acı çekmeyi, zorlanmayı da göze alması ya da St John'un dini açıdan manipülatif tutumu ve teklifleri karşısında yine kendine dönmeyi ve hislerine değer vererek Bay Rochester'a dönmeyi seçmesi bilhassa Jane Eyre'i "Jane Eyre" yapan ve onun okuyucular tarafından çokça sevilerek bir örnek olarak görülmesini sağlayan temel unsurlardır. Bay Rochester ise Jane Eyre'in yaratılışının karşısında onun cazibesini en şeffaf şekilde görebilecek bir karakter olarak şekillendirilmiştir. En az Jane kadar o da gururlu ve güçlü bir karakterdir. Geçmişte yaşadıkları nedeniyle çevresine kalın duvarlar örmüş, mutluluğu bulamamış ve her ne kadar çevresi insanlarla dolu olsa da özünde yanlızlık çekmekte olan biridir. Önemli sırlar hakkında yalan söylese de temelde güvenilirdir, itaatsizlikten hoşlanmaz, sabit fikirlidir, fedakârdır ve Jane gibi zeki bir yapıda olup inançlarını savunan kişileri sever. Yaşadığı travmalar sonucunda sevgiden ve bağlılıktan korkmakta ancak bir o kadar da sorumluluk sahibi bir tutum benimsemektedir. Zeki ve kültürlüdür, burjuva tipi zevklere sahiptir. Çevresi tarafından dış görünüşünde büyük bir çekicilik yatmasa da karakteri ve uğraşlarıyla oldukça beğenilmektedir. Jane ile tanışması okuyucuya Bay Rochester'ın benliğinde hiç açılmamış bir pencereyi açmış ve yaşadığı aşk konusunda ne kadar tutkulu, ısrarcı ve sadık olduğunu göstermiştir. Bu iki karakterin ilişkisi Jane'i olgunlaştırdığı kadar Bay Rochester'ın da dönemin yerleşmiş algısından kurtulmasını, daha iyi biri olmak istemesini ve gerçeklerle yüzleşmesini sağlamıştır. Böylece ikisi de yaşadıkları sayesinde gelişmiş ve ilişkileri adına büyük fedakârlıklar yapmıştır. Yaşadıkları aşk ise tüm okuyuculara sevginin toplumsal statü veya dış görünüşte yatmadığını aksine kişilerin ruhunda ve kendilerini birbirlerine ne kadar adadıklarında yattığını göstermiştir.

Kitabı değerlendirdiğimde olayların gidişatı benim açımdan bazı noktalarda yavaş ilerlese de genel olarak bütünlüğü iyi kurulmuş ve okuyucuyu içine çeken türdendi. Ancak bir okuyucu olarak bazı noktalarda daha fazla veya daha az ayrıntı istediğim ya da olayları farklı karakterlerin bakış açısından da dinlemek istediğim oldu. Örneğin Jane ve Bay Rochester'ın ayrılık sürecindeki duygularını sadece Jane tarafından dinlememiz bence Bay Rochester'ın bir noktada hikayeden soyutlanmasına ve hikayenin kötü kahramanı ilan edilmesine neden oldu. Ancak olaylara onun tarafından bakılması bu karakterin de kendince haklı noktalara sahip olduğunu ve onun durumunda yaptıklarının her ne kadar ahlaki açından doğru olmasa da bir çaresizlik ve aşkın karşısındaki zayıflıktan doğduğunu okuyucuya daha net bir şekilde gösterebilirdi. Bunun yanında yazar tarafından Jane karakterinin özellikle mükemmel olarak tasvir edilmek istenmemesine rağmen sürekli olarak en doğru, en gururlu kararlara varması ve bir noktada kalbinin sesini dinlese bile sürekli olarak en rasyonel biçimde tavır alması bence karakterin okuyucu gözünde her ne kadar örnek teşkil etse de bir o kadar da ulaşılması zor bir noktaya erişmesine ve okuyucuyla arasına soğuk bir duvar örülmesine neden oldu. Ancak dönemin koşullarını, okuduğum diğer yazarları ve onların karakterlerini ve bireysel olarak benim bir kitaptan beklentilerimi göz önünde bulundurduğumda bu betimleyiş biçiminin yersiz olduğunu düşünmüyorum. Son olarak yan karakterlere de değinirsem bu hikayede yan karakterlerin ana karakterler ile kurdukları ilişkiler ve yaşanmışlıklar bakımından büyük önem arz ettiğini düşünüyor ve verilen detaylarla beraber de hikayenin yapısına güç kazandırdıklarına inanıyorum. Özellikle Diana ve Mary'nin Jane ile kurduğu arkadaşlığın ve akrabalık ilişkisinin okuyucuyu başkarakterin yaşadığı zorluklar sonrasında ruhani bir tatmine ve karakter adına yaşanan bir iç huzura ulaştırdığını düşünüyorum.

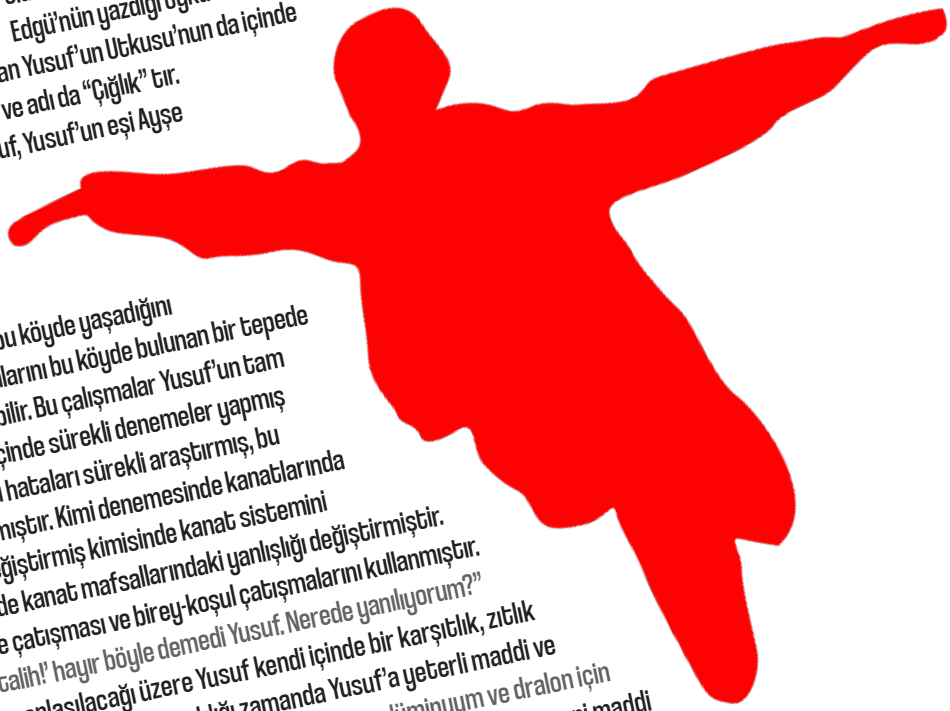
Özetle eserin farklı yönlerden değerlendirmesi yapıldığında yazarının dönemin koşullarını başarılı bir şekilde ve akıcı, sade bir dille yansıtarak karakterleri incelikle seçtiği anlaşılmakta ve vermek istediği mesajları okuyucu kitlesine en vurucu şekilde ilettiği görülmektedir. Kadın özgürlüğünün ve varoluşunun da özenle işlendiği bu eserdeki başkarakter olan Jane Eyre'in toplum açısından teşkil ettiği örneğin ve verdiğini özgürlükçü mesajların olay örgüsünde merkez alınması ve kadının toplumdaki yerinin böylesine şeffaf bir perdeden anlatılmasının yazarın 19.yüzyıl İngiltere'sinin baskıcı tutumuna rağmen gösterdiği cesaretin kanıtıdır. Bu noktada büyük başarı elde etmiş olan bu eserin toplumun her kesimi tarafından okunması gerektiğine inanıyor ve içinde ölümsüz bir roman olmasının getirdiği önemli fikirler barındırdığına inanıyorum.

Kaynakça:
Bronte, Charlotte. Jane Eyre, 2019, Can Yayınları. İstanbul.

Ezgi Gül UYAR 11 FEN/A

Yusuf'un Utkusu: Uçmak

Yusuf'un Utkusu Ferit Edgü'nün kaleme aldığı, genel olarak okuyucuya azim, kararlılık, fedakârlık ve pes etmeme duygularını aşılayan örnek bir öyküdür. Eserde kimsenin başaramadığı ve herkesin yapılamaz bir şey olarak nitelendirdiği uçmaktan bahsedilmektedir. Ferit Edgü'nün yazdığı öyküler arasında Kaçkınlar, Bozgun, Av, Bir Gemide adlı öykülerin ardından Yusuf'un Utkusu'nun da içinde bulunduğu bir kitap yayınlamıştır ve adı da "Çığlık" tır.

Eserdeki ana kahramanlar Yusuf, Yusuf'un eşi Ayşe ve gazetecilerdir. Eserdeki olaylar da bu karakterler çevresinde gelişip devam etmektedir. Okuyucu olayın köyde geçtiğini ve Yusuf'un bu köyde yaşadığını anlayabilir. Yusuf da çalışmalarını bu köyde bulunan bir tepede gerçekleştirdiğini söylenebilir. Bu çalışmalar Yusuf'un tam 20 yılını almıştır. Bu 20 yıl içinde sürekli denemeler yapmış ve denemelerinde yaptığı hataları sürekli araştırmış, bu hatalarından ders çıkarmıştır. Kimi denemesinde kanatlarında kullandığı malzemeyi değiştirmiş kimisinde kanat sistemini değiştirmiş kimisinde de kanat mafsallarındaki yanlışlığı değiştirmiştir. Öyküde kişinin kendi ile çatışması ve birey-koşul çatışmalarını kullanmıştır. "Allah kahretsin! Kör talih!' hayır böyle demedi Yusuf. Nerede yanılıyorum?" (EDGÜ, 50) Bu alıntıdan anlaşılacağı üzere Yusuf kendi içinde bir karşıtlık, zıtlık yaşamaktadır. Ayrıca bu öykünün anlatıldığı zamanda Yusuf'a yeterli maddi ve manevi destek sağlanamadığı söylenebilir. "...Ne var ki 'dur-alüminyum ve dralon için elinde yeterince parası kalmamıştı." (EDGÜ, 50) Buradan Yusuf'un ekonomik yani maddi alanda zorluklar yaşadığı söylenebilir. Tabi Yusuf'a yeterli destek gelmemesinin sebepleri arasında bürokratik engellerin de var olduğu söylenebilir. Bunların yanı sıra o dönemde bilime çok önem verilmediği anlaşılabilir. "...Ulusal Botanik Enstitüsü yetkilileri, mektupta dile getirilen konunun uzmanlık alanlarına girmediğini, Ulusal Zooloji Enstitüsü'ne salık verdiler ona." (EDGÜ, 52) Bu alıntıdan da anlaşılacağı üzere aslında bir insanın uçması çok ilgi çekici bir bilim konusu olsa da bunu Ulusal Botanik Enstitüsü yetkilileri reddetmekte. Yani bilim arka planda kalmaktadır.

Bir olay öyküsü olan bu eser çok etkili bir şekilde pes etmememiz gerektiğini etkili bir şekilde anlatmıştır. Ayrıca bu eser okuyucuya bazı engeller yaşansa da bunlara göğüs germeyi aşılamış olup öykü dünyasında eşi benzeri görülmemiş önemli öykülerden biridir.

Kaynakça:
Edgü, Ferit. 20 Öykü: Çığlık, YKY, İstanbul, 1997.

Kaan KESER Haz.FEN/C

Ferit EDGÜ

Bir Deste Toplum

Haldun Taner'in Konçinalar öyküsünden alınan pasaj dört bölümden oluşmaktadır. Her bir bölümde iskambil destesinin farklı kartları eleştirel biçimde ele alınmıştır. Birinci bölümde the jolly joker'e, ikinci bölümde aslara, üçüncü bölümde karamaça ve ispati beyine yer verilmiştir. Son olarak kara beyi hakkında da yazar fikrini beyan ettikten sonra dördüncü bölümü kupa kızı analizi ile tamamlamıştır. Öykülerinde toplumsal sorunlara değinen yazar, Konçinalar eserinde de toplumdaki sınıf ayrımı üzerinde durarak okuyucuya alışılagelmişin dışında bir metodla kartları figür olarak ele alarak onlar üzerinden verilmek isteneni yansıtmayı amaçlamıştır. Öznel ve eleştirel bir ton ile kendi görüşlerini ifade etmiştir.

İskambil destesindeki her bir kart toplumdaki farklı tipleri temsil eder. The jolly joker bu bağlamda hayatı yarını yokmuşçasına yaşayan, eğlenerek öğrenen, çevresindekiler tarafından pek ciddiye alınmayan kişileri temsil eder. Günümüzde de bu tip bireylere pek çok olanak verilmez, onlar kendi hayalleri ve idealleri çevresinde yaşayan kimseye zararı dokunmayan gençler gibidirler bir bakıma. "... neşe dolu, hayat ve hareket dolu, kanı sıcak delikanlıdır." (str. 2) Hayatlarını bir kalıba sokmaya çabalayanların aksine hayatlarının onları bir şekle sokmasını beklerler. "..başka oyunlarda yer verilmiyor." (str. 3) Toplumsal kriterler bakımından yeterli görünmezler jolly jokerler. Bu sebeple de toplumdaki farklı kesimlerde bulunmazlar. Yazarın, okuyucu tarafından anlaşılamama kaygısı yoktur. Doğrudan bir anlatımın aksine iskambil kartları ile dolaylı yoldan bir anlatım seçer. İnsanlar veya gerçek hayattan karakterlerin yerini, figürlere yani kartlara verir. Buradaki amaç hem farklılık yaratmak hem de öyküye evrensellik kazandırmaktır. Bu amaç doğrultusunda "the jolly joker" gibi yabancı isim kullanımından çekinmez.

Aslar, toplumun en üst tabakasındaki insanlardır. Yazar onları saygın beyler olarak nitelendirmiştir. Buradaki "beyler" söylemi ironi olarak değerlendirilebilir. Rütbelerine göre kalıba sıkıştırılmış insanlardır onlar. Toplum ile iç içe olmayan asilzadelerdir. Bizden biri değilken, aynı kriterlere göre değerlendirilip "bey" unvanına layık görülmüşlerdir. "... hiçbir zaman as olamadım, olamayacağım için." (str. 6) Öykünün evrenselliği en dikkat çeken unsurlardandır ve ikinci bölümün sonunda yine karşılaşılır. "Hele bazı takımlarda bunları daha da şatafatlı resmederler." (str. 7) Buradaki takım aslında bir simgedir. Başka milletleri, toplumları temsil eder. Farklı milletlerde aslara verilen değerin yüceltilmişliğine eleştiri getirir yazar.

Karamaça beyi, toplumda görülmeyen el altından tüm kirli işleri halleden kişidir. Günümüzde, devletin halk tarafından bilinmesini istemediği işleri yapan kişilerdir. Vatan hainlerinin idamı, mafya-devlet ilişkileri, kaçakçılar hepsi öyküde karamaça beyi olarak simgelenmiş kişi etrafında döner. Yazarın bu simgesel ve kapalı anlatımına rağmen dili oldukça sade ve yalın, toplumsal sınıflandırma izleği ise bir o kadar açıktır. Anlatılmak istenenin iskambil kart destesi analizinden daha fazlası olduğu ortadadır. Tanrısal bir bakış açısı ile kaleme alınmıştır. Kartların toplumdaki farklı sınıflardaki bireyleri temsil etme işlevi çerçevesinde dönen öyküde asıl odak uzam ve zaman değildir. Mekan ve zaman yer verilmemesi öyküyü sınırlamamak adınadır. Yazar evrenselliğin her bakımdan korunmasını amaçlamıştır.

Kupa kızı, yozlaşmış toplumun baş tacı "hanımefendi"dir. Eğitim bakımından yeterli donanıma layık görülmeyen ve evinin hanımı statüsünden fazlası olamayan gene kızlardır. Özgürlüğü sınırlandırılmış, altta kalan, söz hakkı olmayan kişilerdir. "Cahillik işte." (str. 18) Aşkı dahi cahillik olarak değerlendiren, dar görüşlü toplumun kurbanıdır kupa kızı. "... çocuklarına düşkün olurlar. Daha ne?" (str. 20) Bu bölümde özellikle modern ve herkesin eşit haklara sahip olduğu özgür hayata karşı olan tepki dikkat çeker. Alıntıda da yer alan sondaki soru ile de yazar, ironi yaparak sonuca varır. "Daha ne?" ifadesine her şeyin yeterli olduğu manasında değil, aslında her şeyin yanlış olduğuna hitaben yer verilmiştir. Sonuç olarak yazar, kendine özgün üslubu ile modern öykü esasları çerçevesinde merkezi bir kişiye odaklanmak yerine kart figürleri ve öyküleyici bir anlatım ile Konçinalar'ı kaleme almıştır. Evrenselliğin korunduğu bu eserde yazar, simgesel ve kapali bir anlatım ile dar görüşlü ve sınırları olan bir toplumu ve toplumsal sınıf ayrımını ele alarak eleştirilerini simgeler ve ironi kullanarak okuyucuya aktarmıştır. Başından sonuna her bölümde ana odak olan toplum rütbelerinden sapmamıştır. Zaman zaman yaptığı ironiler gibi sonucu da düşündürücü yine ironik yaklaşımlı bir soru ile bitirmiştir.

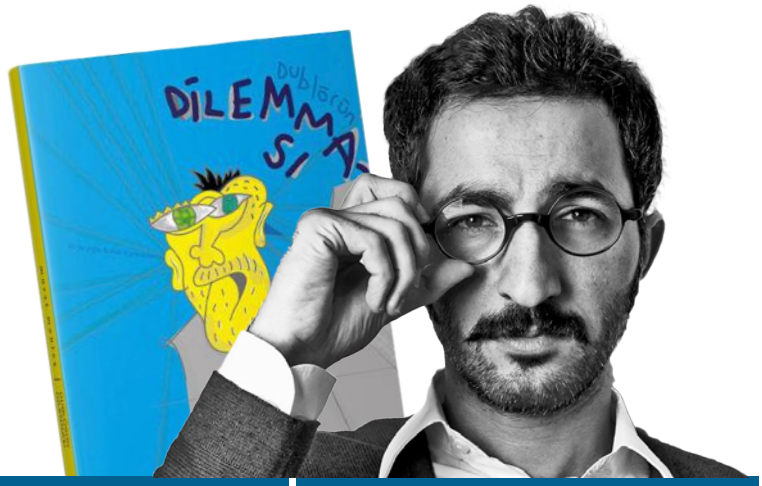
Kaynakça: Taner, Haldun. Konçinalar Öyküsünden Pasaj.

Azra KAYA 11/IB

Haldun TANER

Düşünme ile Düşünmeme Arasındaki Dilemmanın Sonu

Murat Menteş tarafından kaleme alınan **"Dublörün Dilemması"**, diğer bir anlamıyla dublörün ikilemi, eseri, zorluklar ile büyümüş yetim ve aynı zamanda albino bir bireyin hayatına devam etmek için başladığı işler sonucunda kendini bir dizi sıra dışı olay silsilesinin içerisinde bulmasını konu alır. Menteş; yazdığı Dublörün Dilemmasının postmodern bir yapıya sahip, okuyucunun günlük hayatına hitap eden, psikososyal insan yapısının özelliklerini kitabın her bölümünde hissettiren ve aklın ince oyunları kullanılarak yazılan cümleler ile donatılmış kitabındaki basit görünen fakat anlam yoğunluğu ve felsefi düşünce bakımından basit görünümüyle ilişkisi olmayan bir eser olması, okuyucunun eseri okuduktan sonraki düşünce yapısının farklı noktalardan esnetilerek yoğrulmasını sağlamıştır. Esere bahsedilen açıdan bakıldığında kitap bölümlerinin başlığında, eserdeki karakterler arasında geçen konuşmalarda, yapılan konuşmalar ve tartışılan konular üzerine okuyucuya olayı daha da vurgulayabilmek için yapılan düşünce aktarımlarında cümlelerin okuyucuyu düşündürmeye yönlendirdiği görülebilir. Bahsedilen düşünce aktarımına örnek olarak **"İltifatlar içinde hakikate en yakın duranlar belki de aynı zamanda bir itiraf olanlarından ziyade, sır olarak verilenlerdir." (Menteş, 115)** verilebilir. Eserin çoğu bölümünde yaşanan olayların ardından yukarıdaki örnek gibi düşünce aktarımları okuyucunun sadece kitapta geçen olayları okurken kapalı tuttuğu zihninin kapılarını açarak yeni düşünce sistemlerini bünyesine almasını sağlar. Eserde farklı karakterler için farklı bölümlere yer verilmesi, okuyucunun birden çok düşünce dünyasını araştırıp kendine uygun olanı almasına yardımcı olur. Verilen farklı düşünce yapıları eserde karakterlerin arasında geçen konuşmalardan da hissedilebilir. Buna örnek olarak kitabın temel karakterlerinden Nuh Tufan ve İbrahim Kurban arasında geçen çizgi roman tartışmasında karakterlerin arasında çatışarak kendi düşüncelerini karşıdaki karaktere iletme isteği sürecince verdikleri sonu olmayan bir düşünce savaşı içinde verilen bilgiler ve aktarılan düşünceler okuyucuya hem basit gibi görülebilen konulara derin bakış açısı ile bakmanın nasıl bir durum olduğunu ve aynı zamanda bu durumun anlatımı sırasında insan için çok önemli diğer bir olgu olan genel kültürün de okuyucuya kazandırılması amaçlanır. Eserde diğer bir düşündürme yöntemi ise okuyucunun merak ve hayal gücü unsurlarını kullanarak oluşturulan bölüm başlıklarıdır. Dublörün Dilemması eserindeki bölüm başlıkları okuyucunun başlıkları okuduktan sonra okunacak bölümlere bir merak ile başlamasına neden olur. Bu başlıklara örnek olarak **"Hiç kimse Kalküta'daki bir panayırda bıçaklanmak istemez." (Menteş, 156), "Taze cenaze, cezai taziye" (Menteş, 38), "Kaplana postunu ters giydirmek" (Menteş, 32), "Kolombiya kravatı"(Menteş, 53)** başlıkları verilebilir. Başlık isimlendirmelerine bakıldığında okunacak bölüm hakkında okuyucunun anlık bir düşünce bulutu oluşturmasını sağlar ve okuyucunun aklında farklı olası varyasyonlar oluşturmayı amaçlar. Eserin verdiği düşünceleri biraz daha sağlamlaştırmak adına bölümlerin başında dini, ilmi, kültürel ve daha birçok kitap türünden, bir yazarın nadide bir sözünden veya insan zihnini "ne zaman", "ne için" ve "nerede" sorularıyla doldurabilen anonim 'in yazdığı bir sözden faydalanılmıştır. **"Karşılaştığımız herkes, biz beğenelim beğenmeyelim, bizi icat eder. ADAM PHILLIPS" (Menteş, 56), "Eğer karşına kendini Charles Bronson sanan bir müşteri ya da görevli çıkarsa, tabancanın kabzasıyla burnunu patlat. BAY BEYAZ – QUENTIN TARANTİNO (Rezervuar Köpekleri)" (Menteş,67)** gibi kitaplardan, ünlü kimselerden veya filmlerden alınan sözler okunulacak bölüm ile ilişkili olması okuyucuya başlıklar ile kafasında oluşturduğu tahmin ve düşüncelerini, pekiştirme ve geliştirme fırsatı verir. Eserde düşündürmeyi amaçlayan bu taktiklerin dışında eserdeki yazılar içinde de okuyucunun düşünce-eser-günlük hayat ilişkisini kurabilmesi adına müzik ve mizah(alaylı) yöntemlerini de kullanmaktadır. Eser içinde bir olay içerisinde bulunan karakterin yaşadığı olayı bir müzik ile bağdaştırması, okuyucuda fikir kalıcılığını sağlar. Buna örnek olarak **"Yaralı bacakla bile hepimizden hızlı koşan kuçukuçuyu, Tom Waits'in Rain Dogs şarkısı eşliğinde kovalıyorduk." (Menteş, 36)** örneği verilebilir. Olayla bağdaştırılan şarkı olayın okuyucunun hakkında daha net canlanmasına ve daha iyi kavranmasına yardımcı olmaktadır. Diğer bir önemli unsur olan mizaha gelindiğinde konuşma içlerinde yapılan ve günlük hayattaki belki bir filmden, belki bir kitaptan, belki iş yerinde yapılan bir sohbetten, belki de öylesine çevreye bakınıyorken yapılan bir gözlemlemeden çıkagelmiş bir mizah, okuyucuyu eserde tutmak amaçlı yapılmış zekice bir oyundur.

Aynı zamanda yapılan zekice, fakat gözlemleyen kişiye göre olan mizahın, o yapıyı gözlememiş bir okuyucuya merak duygusu kazandırmaktadır. Buna örnek olarak **"Ne de olsa bu guano mikadosunun tahtına oturabilecek donanıma kavuşmuş, dublörün daniskası olmuştum..." (Menteş, 63)** verilebilir. Bu örneğe bakıldığında guano ve mikado kavramlarını daha önce görmemiş bir okuyucunun merak duyup bu kavramları araştırmasına neden olabilir. İşte tam bu noktada kitabın en temel amaçlarından biri olan düşündürme, merak duygusu oluşturma, hayal ettirme kavramları ortaya çıkar. Dublörün Dilemması eseri içerisinde bulunan, düşündürmeye yönelik oluşturulan ve okuyucuyu hem kültürel hem düşünsel seviye bakımından daha üst noktalara çıkartmaya çalışan taktikler ile amacına uygun, yararlı ve günümüzün en büyük sorunlarından biri olan "düşünmeme hastalığını "kırmaya yönelik bir eser olarak günümüzde de canlılığını devam ettirmektedir.

Kaynakça: Menteş, Murat. Dublörün Dilemması, 2005, Alfa Yayınları. İstanbul.

Efe KAYA 9 FEN/A

GÜNÜMÜZ ŞARTLARINA MARJİNAL BİR BAKIŞ AÇISI:
ARTER "TEDBİR" SERGİSİ

Teknolojinin de etkisiyle akıl almaz bir hızla değişen ve gelişen dünyadaki varlığımızı sürdürebilmemiz için yeniliklere ayak uydurmamız ve durumlara adapte olmamız gerektiği aşikârdır. Hayatımızın her alanı için geçerli olan adapte olma sürecini sanat alanında başarılı bir şekilde yöneten örneklerden biri de Arter Çağdaş Sanat Müzesi'dir. Bu yazımda, bu hızlı başkalaşıma uyum sağlamak uğruna hem çevrim içi hem de yüz yüze ortamlarda insanları sanatın eşsiz disiplinleriyle buluşturan Arter aracılığıyla katıldığım "Tedbir" adlı çevrimiçi sergi hakkındaki deneyimlerimi ve düşüncelerimi aktararak sizleri sanat ve teknolojinin birleşimiyle tanıştıracağım.

"Tedbir" adlı serginin günümüzde yeni normallerle beraber yaşayış tarzımızı değiştirmemizle oluşan problemlere ithafen hazırlanmış olması, sergideki yapıtların sosyolojik ve ideolojik açıdan derin anlamlara sahip olmasına neden olmuştur. Sanatın evrimini gözler önüne seren bu sergide beni en çok etkileyen eserlerden biri, Halil Altındere'nin "Güvenlik Görevlisi" adlı yapıtıdır. Bu eserde, günlük hayatta sık sık karşılaştığımız fakat bir selamı dahi çok gördüğümüz insanların "sessiz haykırışlarına"; 130 cm boylarında, kendisine "11 numara" olarak seslenilen balmumu bir bekçi heykeli sayesinde tanık olmaktayız. Eserde, statü farklılıkları yüzünden bir bekçinin insan yerine konulmaması ve görmezden gelinmesiyle kendimizi uysal ve medeni olarak tanımlayan biz insanların aslında ne denli bencil, ayrımcı, ilkel ve vahşi olduğu gözler önüne serilmiştir. Ayrıca güç, otorite, sertlik kavramlarını çağrıştıran bekçinin bu denli küçük, sevimli bir şekilde yaratılması ve ünlü bir kişi yerine sıradan bir bireyin balmumu heykelinin yapılmış olması, günlük hayatımızla ilginç bir tezatlık oluşturmuş; her tür otoriter yapının mizah ve ironi ile eleştirilebileceğini bizlere göstermiştir. Bu eserde kişilere ad yerine numara ile hitap edilmesi de günümüzde insanların sadece belirli özellikleriyle öne çıkarak kişiliklerini ve insani duygularını zamanla kaybettiğini iğneleyici ve acı bir şekilde ifade etmiştir.

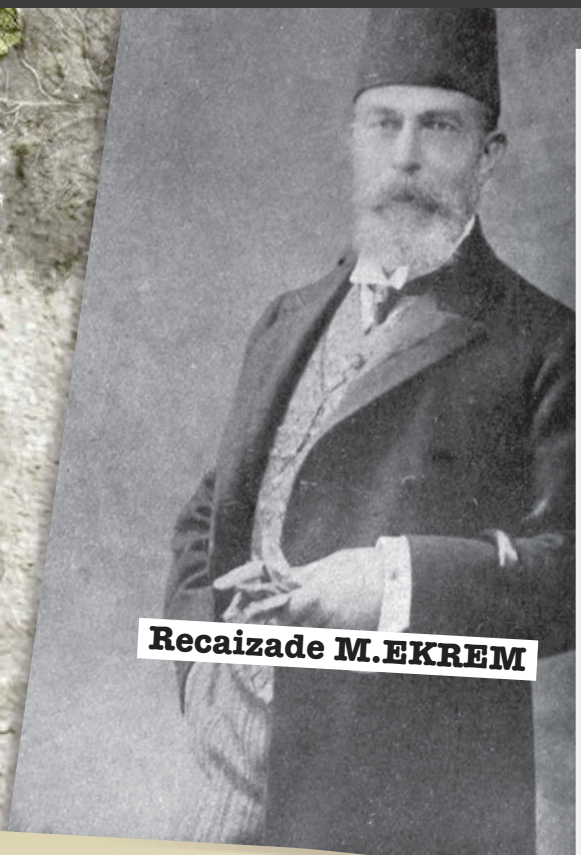
Sergideki bir başka yapıt da Serkan Özkaya'nın "Dear Sir or Madam" adlı eseridir. Bu eser, sanatçının çeşitli sanat müzelerine göre gerçekleştirilmesi "imkânsız" olan önerilerine, bürokrasi çerçevesinde aldığı "nezaketli ve mesafeli" ret mektuplarından oluşur. Bazı klasikleşmiş olgular hakkında yeni ve ilginç fikirlerin üzerinde hiç kafa yorulmadan absürt, mantıkdışı ve saçma bulunması, aslında insanların kalıplaşmış düşüncelerinin günlük hayatımızda hareket alanımızı ne kadar ciddi bir boyutta kısıtladığının göstergesidir. Örneğin yapıtta bulunan ters Mona Lisa, sadece sanat alanında olsa dahi at gözlüklerimizi çıkarıp durumlara farklı bakış açılarından bakmamızı sağlamış; farklı fikirlerle çok daha farklı sonuçlara ulaşabileceğimizin bir kanıtı haline gelmiştir. Yapıtta, toplumun çoğunluğunun bir durumdan memnun olması sebebiyle azınlıkta bulunan insanların görüşlerinin değerlendirmeye alınmayıp önemsenmemesi, Mona Lisa'nın ters çevrilmiş haliyle sembolize edilmiş ve böylece sanat bürokrasisine esprili fakat bir o kadar da derin anlamlar taşıyan bir başkaldırı oluşturulmuştur.

Son olarak ise Canan Tolon'un "Tedbir" adlı çalışmasından bahsetmek istiyorum. Bu yapıt, Arter binasının iki katını kaplayan, paslı inşaat demirleriyle oluşturulmuştur. Bu paslı inşaat iskeleleri; binanın herhangi bir durumda zarar görmesini engelleyen, binaya güç veren, onu koruyan adeta bir tedbir edasıyla yerleştirilmiştir. Fakat kirli ve eski görünümüyle aklımızda "Bu mekân hazır değil mi, bir sorun mu var?" sorularını çağrıştırarak yapının asıl niyetini sorgulamamıza sebep olan demirlerdeki pas; koruma, güvence verme, iyileştirme kavramlarını çağrıştıran tedbirlerin aslında hayatımızı zamanla ürkütücü, hantal, zevksiz, sıkıcı bir hale getiren ve hayatın akışını engelleyen müdahaleler haline geldiğini göstermektedir. Tolon'un pek çok çalışmasında olduğu gibi bu eserde de kendinden oldukça fazla bahsettiren "inşa ve yıkım" evreleri arasındaki bariz benzerlikler; günümüzde pandemide yönetimi sıkı tutma amacıyla oluşturulan kısıtlamaları sorgulamamıza, muhafazakâr tutumlarla alınmış olan kararlarımızı gözden geçirmemize sebep olmaktadır.

Sonuç olarak; sanat, edebiyat, gündelik yaşantı, absürtlük, modernizm, sosyalizm,estetik ve teknoloji kavramlarını fütüristtik bir bakış açısıyla harmanlayan Arter sayesinde katıldığım "Tedbir" adlı sergi, çevrimiçi olmasına rağmen hiçbir noktasından ödün vermeyerek katılımcıların fikirsel gelişimi açısından oldukça verimli ve başarılı bir sergi olmuştur. İnsan ilişkilerindeki kültürel, hiyerarşik, ekonomik ve bürokratik olgular ile sanatın bağdaştırılmasıyla hazırlanan "Tedbir" adlı sergi, pandemi gibi küresel sorunlar sebebiyle oluşan ve etkileri sosyal yapıda oldukça bariz gözlemlenen "yeni normalleri" farklı bir bakış açısıyla ele alarak başarılı bir şekilde sanata dönüştürmüştür. Bu durum, insanların kişisel kararlarının altında yatan psikolojik nedenler hakkında kafa yormamızı sağlamış; sergiyi birçok açıdan faydalı, düşündürücü, eleştirilere açık olan ve aynı zamanda yenilikçi bakış açılarına ev sahipliği yapan bir mekân haline getirmiştir.

Leyla AKDOĞAN 9 FEN/B

Sisli Günlerin Güneşi

Recaizade M.EKREM

Osmanlı'nın çöküş yıllarında olduğu ve padişahlık makamında II. Abdülhamit'in bulunduğu yıllarda ülkede hem ekonomik hem de siyasi birçok sorunla uğraşılmaktadır. Bununla beraber baskıcı bir yönetimin varlığı halkı bunaltmakta ve insanların fikirlerini beyan etmesinin dahi lüks ve ütopik karşılandığı bu dönemde özellikle sanatçılar ve bilim insanları; kendilerini bilim, sanat gibi alanlarda yeterince var edememektedir. Bu da tabii ki hali hazırda durumu kötüye giden Osmanlı'nın toparlanması ve sorunları giderme yolunda atacağı adımların önündeki büyük bir engeldir. Fakat tüm bu baskıcı yönetime rağmen özellikle edebiyat alanında belli yazarlar üstü kapalı şekilde bu sisteme karşı çıkmakta ve bir şekilde fikirlerini eserleriyle ifade etmektedir. Bu yazarlardan biri de Tevfik Fikret'tir.

Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra Tevfik Fikret, yazı işleri memuru olarak iş hayatına atılmış ardından Galatasaray Lisesi'nde öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Bu süreçte yazı yazmayı bırakmamış ve zaman zaman yazdıklarını belli gazete ve dergilere göndererek yayımlatmıştır. Fakat her şeyin başında asıl yazı hayatına Galatasaray Lisesi'ndeki edebiyat öğretmeni Recaizade Mahmut Ekrem sayesinde başlamıştır. Tevfik onu her zaman çok sevmiş, onun yolundan gitmeye çalışmış, düşüncelerini desteklemiş ve en önemlisi de onu hep rol model olarak görmüştür. Pek tabii bu sevgi de tek taraflı olmamış; Recaizade de öğrencisini hep desteklemiş ve iyi yerlere gelmesi için çabalamıştır. Bu çabanın sonucunda Recaizade, o ve onun gibi yazarların yazılarını daha rahat bir şekilde yayımlayabilmeleri, edebiyatın canlılığını yitirmemesi ve modernleşerek gelişmeye devam etmesi için Tevfik'i aslen bilim dergisi olan Servetifünun'un başına getirmiştir. Bunun üzerine bu dergi zamanla edebiyat dergisi olmuş ve Tevfik Fikret'in zamanla tanınmasına, düşüncelerini ifade etmesine yardımcı olmuştur. Ayrıca derginin başına geçmesiyle cesareti daha da yükselen Tevfik, bu istibdat döneminde bile hiçbir zaman fikirlerini ifade etmekten kaçınmamış aksine tüm siyasi-toplumsal baskılara rağmen sanatını, şiirini asla susturmamıştır. Yani bu sisli, karamsar günlerde bile insanların umudu ve güneşi olmuştur.

Tevfik FİKRET

Hayatının büyük bir kısmında şiir yazmış olan Tevfik Fikret, şiirlerinde belli bir dönem bireysel konular işlese de sonrasında toplumsal konulara da yer vermiştir. Fakat dönemin zihniyet onu her zaman umutsuzluğa ve çaresizliğe itmiştir. Bu karamsar hava da hem bireysel hem de toplumsal şiirlerine yer etmiştir. Özellikle toplumsal konulara değindiği şiirlerinde dönemin hükümetinden, insanların düşüncelerinden, Abdülhamit'in baskılarından, gelecek umutlarından vs. bahsetmiş ve her zaman düşüncelerinin arkasında durup tüm baskıcı yönetime rağmen bunları şiirlerine yansıtmıştır. Örneğin "Sis" şiirindeki, Ey Marmara'nın mâi der-âguuşu içinde/ Ölmüş gibi dalgın uyuyan tûde-i zinde;/ Ey köhne Bizans, ey koca fertût-ı müsahhir dizelerinde de gördüğümüz gibi Batı'nın bile hayran kaldığı İstanbul'u, hükümetten ve insanların dogma düşüncelerinden dolayı eleştirmiş ve bu sert eleştirilerden dolayı belli kesimlerin desteğini alsa da büyük bir kısmının yergisine maruz kalmıştır. Ayrıca zaman zaman bunun gibi bazı toplumsal eleştiri içeren şiirlerinden dolayı tutuklanmıştır. Bunun yanında her şeye rağmen umudunu kaybetmeyip bugünü olmasa bile geleceği aydınlatabileceklerine inandığı gençlere oğlu Haluk üzerinden seslenmiş ve bu şiirleriyle de birçok kişinin kendine öncü edindiği dizeler kaleme almıştır. Fakat bunların dışında aşk ve doğa gibi konular da her zaman Tevfik'in şiirlerini besleyen konular arasında olmuştur. Ayrıca hep çağdaşlaşmayı destekleyen biri olduğundan şiirlerinde hem biçimsel hem de içerik anlamında bu çağdaşlaşma yolunda adımlar atmış ve döneminde halk şiirinin gelişimine büyük katkı sağlamıştır.

Yazdığı şiirlerle ve savunduğu fikirlerle o dönemde birçok insan tarafından saygı duyulan ve sevilen biri olan Tevfik, öğretmenlik ve müdürlük yaptığı zamanlarda öğrencileri tarafından da hep örnek alınan biri haline gelmiştir. Bununla beraber kendi öğrencilik hayatında da öğretmenleri tarafından genellikle sevilen bir öğrenci olmuş ve adından hep övgüyle bahsedilmiştir. Bunların başında da tabii ki Recaizade Mahmut Ekrem gelmektedir. Recaizade, Servetifünun'un başında olan İhsan Bey'e onu şöyle anlatır: "Servetifünun'a eşsiz yetenekli bir öğrencimi kazandırmak istiyorum... Ailenize katılırsa Servetifünun eşsiz değer kazanacaktır." (Elbet Sabah Olacaktır, Topuz, 72)

Hayatı boyunca birçok zorluklarla karşılaşsa da hep hayata, baskılara karşı dimdik durmuş ve birçok kişinin sevgisini kazanmıştır. Şiirleriyle tüm dünyada adından söz ettirmiştir. Bu da onu hem evrensel hem de kalıcı bir şair yapmıştır. Özellikle edebiyatımıza büyük yenilikler getirmiş ve şiirleriyle zenginlik katmıştır. Ayrıca cesareti ile gelecek nesillere güç kazandırmış ve onların öncüsü olmuştur. Bu yaptıklarıyla da çoğumuzun aklında da sisli günlerin güneşi olarak yer edinmiştir.

Kaynakça: Topuz, Hıfzı. Elbet Sabah Olacaktır, 2017, Remzi Kitabevi. İstanbul.

Merve ÖZATEŞ 11/A

Son Ada ve Sineklerin Tanrısı Roman İncelemesi

Son Ada eseri, 2009 yılında Ömer Zülfü Livaneli tarafından yazılmıştır. Roman, Son Ada'nın ütopyadan distopyaya nasıl geçtiğini anlatır. Bir diktatörün düzeni nasıl bozabileceğinden bahseder. Zengin bir adam yıllar önce cenneti andıran, büyüleyici bir ada satın alır. Bu adada tek başına yaşamamak için arkadaşlarını adaya davet eder. Adaya kırk tane ev yapılır, adada kırk aile yaşar. Adanın bu huzuru seneler boyunca nesilden nesile devam eder. Fakat huzur kalıcı değildir. Bir adalının ölmesi ile ev satışa verilir ve kimin eve taşınacağı merak konusu olur. Çok geçmeden darbeci eski bir başkan adaya gelir. Başkanın adaya gelmesi ile birlikte adanın düzeni ve huzuru bozulmaya başlar. O eski adadan eser kalmamıştır.

Sineklerin Tanrısı 1954 yılında William Golding tarafından yazılmıştır. Sineklerin Tanrısı, ıssız bir ada mahsur kalan bir grup çocuğun hikayesini anlatır. Bir uçak kazasından sonra, bir grup İngiliz çocuk ıssız bir adada mahsur kalır. Çocuklar adada bir deniz kabuğu bulurlar ve adada kendi aralarında bir yönetim oluşturmaya başlarlar. Maceranın başında çocuklar beraber hareket etse de zamanla çocuklar arasında bir güç mücadelesi meydana gelir. Çocukların bazıları bu ıssız ada hayatından ilk hoşlansalar da zamanla işler değişir.

Son Ada ve Sineklerin Tanrısı eserleri birden fazla ortak temaya sahiptir. Romanlarda iyi ve kötünün, doğru ve yanlışın ayrımı kesin olarak belirtilmiştir. Eserlerde ön plana çıkan en belirgin temaların; faşizm, iyi ve kötü, doğa tahribatı, güç ve baskıdır olduğu görülür. Tema bakımından iki eserde birbirine benzerdir. İki eser de bir distopya örneğidir, bu nedenle eserlerde olay örgüsü sürekli daha kötüye doğru ilerlemiştir. İki eserde faşizmi ele almıştır. Sineklerin Tanrısı romanında, son mutlu bitmiştir. Son Ada romanının sonunda her ne kadar mutlu biten bir son yokmuş gibi gözükse de aslında mutlu son ile bitmiştir. Romanın sonunda ada sakinleri adayı terk etmiş olsa bile mücadeleyi, adanın asıl sahipleri hayvanlar yani martılar kazanmıştır. Adada yaşamış ve yaşamaya devam edecekler martılardır. İki eser ortak yönler bakımından çok geniştir. Her ikisi eserde de sorunlar çeşitlidir. Her iki eserde bulunan ortak özellikler: Faşist Eğilimler, Ada ve Ötekileştirmedir.

Her iki eserde bulunan ortak özelliklerden biri olan "faşist eğilimler" Son Ada kitabında Başkan üzerinden ele alınmıştır. Başkan'ın adaya geldiğinde bir meclis oluşturmak istemesi fakat demokratik bir seçim yapmaksızın kendini meclis başkanı seçmesi, kendi düşüncelerine karşı çıkan bireyleri bozguncu veya terörist olarak görmesi romanda faşizme örnek gösterilebilir. "Daha yönetim kurulu oluşmadı. Her şey usulüne uygun yapılmalı. Sonra kimseden ses çıkmadığını görünce, "Ama" dedi, "ben bunca senenin verdiği yöneticilik tecrübeme ve devlet hizmetinde geçirdiğim uzun yıllara dayanarak, bu hizmet aşkı ve tecrübeyi, adalı komşularımın hizmetine hazır vermeye hazır olduğumu bildirmekten şeref duyarım. Vazife vazifedir, büyüğü küçüğü olmaz. Her şey adamız için!" (Livaneli 48) Faşist eğilimler, Sineklerin Tanrısı kitabında ise Jack karakteri üzerinden ele alınmıştır. Romanda Jack karakteri saldırgan, tehditkâr bir karakterdir, karakter bütün çocukların onun dediklerini uygulamasını ve dediklerine uymasını istemektedir. Jack, bu dediklerine ayak uydurmayanlara ise zorbalık yapmakta, onlara baskıda bulunmaktadır. Jack zorbalığı, bir tür güç ve üstünlük sanmaktadır. "Jack'ın gizlice düşman kesildiğini sezen Ralph, içini çekti. Jack'ın önderlik etmediği zaman hemen düşman olduğunu artık anlamıştı." (Golding 142)

Eserlerde ele alınan bir diğer ortak özellik ise "Ada" kavramıdır. Bu "Ada" kavramı her iki romanda da mekân olarak geçmektedir. Olay örgüsü ve kurgu ada uzamında gerçekleşmektedir. Son Ada kitabında; bu ada huzuru, güzelliği, beraberliği temsil etmektedir. Romandaki değişimler ise bu ada üzerinde devam etmiştir. "Bütün anakaralara uzak, geceleri baygın yasemin kokularına bürünerek, kış yaz aynı ılıman iklimle sarılıp sarmalanarak, ağaçların arasında yitip gitmiş kırk eviyle kendine yeterek sürüp giden başlı başına bir dünyaydı burası." (Livaneli 1) Romanda adayı tanımlayan cümleler kullanılmıştır. Sineklerin Tanrısı romanında ise, ada ıssız olarak anlatılmıştır. Uçağın düşmesi ile bu ıssız adaya bir grup çocuk düşer. Son Ada romanındaki huzurlu adanın aksine, bu romanda ada ıssız olarak anlatılmıştır. Romanda ıssız ada da çok bahsedilmemiş, çocukların güç mücadelesi ve olaylar ön planda tutulmuştur. "Burası bir ada. Yani bir ada olduğunu sanıyorum. Denizdeki şu kayalıklar bir resiftir. Belki hiç büyük yoktur bu adada." (Golding 2) "Buranın bir ada olduğunu önceden sezmişlerdi. Sağlarında sollarında deniz, tepelerinde billur gibi yükselen gökyüzü, pembe kayalıklara tırmanırken, suların her bir yanlarını sardığını içgüdüleriyle sezmişlerdi." (Golding 27)

Her iki eserin seçilen son ortak özelliği ise "ötekileştirme" kavramıdır. Her iki romanda da ötekileştirme yoğun olarak kullanılmıştır. Bu kullanım, asıl doğru fikirlere ve mantıklı düşüncelere sahip olan kahramanların baskıcı ve zorba bir profil olarak portrelenen kahramanlar tarafından ötekileştirmesi ve dışlanması olarak aktarılmıştır. Farklı oldukları için eleştirilmişler, toplumda yer edinememişlerdir. Son Ada romanında bu ötekileştirme karakterlerin karşıt fikirleri üzerinden ele alınmıştır. Yazar'ın, Başkan'ın fikirlerini mantıksız ve tutarsız bulduğu için düzenlediği etkinliklere katılmaması, çoğu zaman davranışlarını eleştirmesi, Başkan ile çatışmaya girmesi onun ötekileştirilmesine neden olmuştur. Başkan ve Ada sakinleri Başkan'ın fikirlerine karşı çıkan bu adamı bozguncu, terörist ve düzenbaz olarak görmektedir. Ada sakinleri, doğru fikirlere sahip olanı değil, sırf onlara para vaat ettiği için Başkan'ın tarafında durmaktadır. Bu durum Yazar'ın, Başkan ve ada sakinleri ile olan çatışmasını yaratmaktadır. "Arkadaşlar, güzel adanız geldiğim günlerde iskelede hep birlikte fotoğraf çektirdiğimizi hatırlıyor musunuz? İşte o fotoğraflar başkentimizde bilgisayarlara yüklendi, tarama yapıldı: böylece sözde yazar olan arkadaşın müthiş sırrı ortaya çıktı. Bu kişi, askeri hapishaneden firar etmiş siyasi bir mahkûmdur, rejim düşmanıdır, adını değiştirerek adamıza sığınmış, hepimizi kandırmıştır." (Livaneli 168) Sineklerin Tanrısı kitabında ise ötekileştirme, Domuzcuk adlı karakterin dış görünüşünün diğer karakterler arasındaki farklılığından dolayı ortaya çıkmıştır. Domuzcuk karakteri, diğer karakterlere göre biraz daha tombul, gözlüklü ve astımı olan bir karakterdir. Karakterin bu farklılıkları onun yargılanmasına, toplumdan ötekileştirilmesine sebep olmuştur. "Birinin şef seçilmesine konusunda gelen istek, Ralph'ın şef seçilmesi isteğine dönüştü oybirliğiyle. Aslında çocuklardan hiçbiri, bu isteğin yerinde olduğunu kanıtlayacak bir neden gösteremezdi: çünkü akıl belirtileri gösteren tek kişi Domuzcuk'tu; şef olarak ilk düşünülmesi gereken de Jack'ti. Ne var ki, tüm gözler, hiç kıpırdamadan oturan Ralph'a çevrilmişti: Ralph iriydi, Ralph güzeldi." (Golding 20) Bir diğer alıntıda ötekileştirmeye örnek olabilir: "Domuzcuk, canını sıkardı insanın. Şişmanlığı astım denen hastalığı, hayal gücünden yoksun görüşleri eğlendirici değildi. Ne var ki, bir rastlantı sonucu olsa, onunla alay ederken az buçuk keyiflenirdi insan." (Golding 74)

Son Ada ve Sineklerin Tanrısı adlı eserler faşist eğilimler, seçilen mekân(ada) ve ötekileştirme kavramları üzerinden oldukça benzer özelliklere sahiptir. En ağır basan özelliklerden biri olan ötekileştirme her iki kitapta da farklı koşullarda ele alınmıştır fakat ikisi de ortak bir sonuca çıkmaktadır. İki ötekileştirme sonucunda da farklı olan bireyler toplumda bulunamamakta, ayrılmaktadır. Günümüzde de olduğu gibi, farklı özelliklere sahip olan insanlar toplum ile çatışma yaşamaktadır. İnsanlar çok farklı konular üzerinden ötekileştirmeye uğramaktadırlar. Örnek olarak kişinin; dili, dini, ırkı, dış görünüşü, inancı, düşünce yapısı onun toplumda ötekileştirmeye uğramasına sebep olabilir. Her iki kitapta da olduğu gibi toplum bu insanları istememekte ve onların fikirlerine, düşüncelerine saygı duymamaktadır. Bu durum ise ötekileştirmeye uğrayan bireyi zor bir duruma sokar. Her iki eserde yer alan bir başka ortak unsur olan "faşist eğilimler" konusunda ise tıpkı Son Ada romanındaki "Başkan" karakteri gibi zorba ve baskıcı kişi örneğinin günümüzde de var olduğu görülmektedir. Bu insanlar kendi düşüncelerinin, talimatlarının, uyguladıklarının en iyisi ve doğrusu olduğunu düşünürler. Düşüncelerine hak vermeyen karşı çıkan kişileri ise güçsüz, bozguncu ve düzenbaz olarak görürler. Demokrasi anlayışının tam tersine hareket ederler ve düşüncelere karşı çıkanlara toplumun düzenini bozan bir kişi gözüyle bakarlar. Karşı çıkan birey açısından ise bu durum bir hayli zordur. Kişi her ne kadar fikirlerinin kabul ettirmeye çalışsa da faşist kişiler ve onu destekleyenler tarafından aynı bakış açısı ile görülmeye devam ederler. Her iki romanda mekân olarak tercih edilen ada ise olayların gerçek dünyadan uzakta yaşandığını belirtmek için kullanılmıştır. Ada unsuru, karakterlerin bazı davranışlarını sınırlamış, onları kısıtlamış ve imkânlarını da azaltmıştır. İmkânların kısıtlanması ile romanda distopya kavramı artmış, olayların en kötüsü görülmüştür. Kısacası, her iki romanın da okuyucuya verdiği çok değerli dersler vardır. Romanlarda günümüzde çok karşılaştığımız hayatın içinden temalara örnekler verilmiştir.

Kaynakça:

Livaneli, Zülfü. Son Ada, 2016, Doğan Kitap. İstanbul.

Golding, William. Sineklerin Tanrısı, 2019, İş Bankası Yayınları. İstanbul.

Asya Naz TELCİ Haz./A

YUKARI BAKMAYANLAR: Bir Toplumun Portresi

“ Gerçeği topluma ulaştırmak nasıl suç olabilir? ”

Kariyerine Anchorman ve Step Brothers gibi tipleme komedileriyle başlayan, The Big Short ve Vice filmleriyle sırasıyla ekonomiye ve politikaya ısınan Akademi Ödüllü yönetmen Adam McKay, politik eleştiri komedisi türündeki yeni filmi Don’t Look Up ile bunca yıl ustalaştırdığı alanları bir araya getirip seyirciye sunuyor.

Her şey astronomi öğrencisi Kate Dibiasky’nin (Jennifer Lawrence) yeryüzüne doğru gelen bir meteor parçası olduğunu fark etmesiyle başlıyor. Kate ve profesörü Dr. Randall Mindy’nin (Leonardo DiCaprio) halkı ve yetkili kişileri bilgilendirmek için çıktığı tur ve turda yaşadıkları Birleşik Devletler’in ve dünyanın birçok yerinin eleştirisinin temel taşı. İlk durakları olan Beyaz Saray’da Başkan Janie Orlean (Meryl Streep), ülkenin ve dünyanın iyiliği yerine kendi imajını ve huzurunu düşündüğü için halka durumun ciddiyetinden bahsetmeme taraftarı. Buradan bir şey çıkmayınca Brie Evantee (Cate Blanchett) ve Jack Bremmer’ın (Tyler Perry) sunduğu The Daily Rip programına katılan Kate ve Randall’ın dünyanın geleceği hakkındaki haberleri değil davranışları asıl ilgi çeken şey oluyor. Endişeli ama sakin, medyanın oyununu oynayan Randall’ı çok sevip bir seks sembolüne çeviren halk, filtresiz “Hepimiz öleceğiz!” diye sinir krizi geçiren Kate’i ülkenin dalga konusu yapıyor. Kendileri ünlü olsa bile Kate ve Randall’ın hiçbir şekilde asıl konuya ilgi çekememelerinin büyük sebebi tüm dünyanın ünlü pop yıldızı Riley Bina (Ariana Grande) ve DJ Chello’nun (Kid Cudi) ayrılıklarına odaklanmış olması. Bunca kargaşanın sonunda Kate ve Randall pes ediyor. Asıl amacını ve geride bıraktığı ailesini unutup yeni kazandığı ünlü statüsünün tadını çıkaran Randall, Brie Evantee’yle bir ilişkiye başlarken bütün ülkenin en sevmediği kişi olmasıyla pes eden Kate, Illinois’ye taşınıp kasiyerliğe başlıyor ve çalıştığı marketi soymaya çalışan Yule (Timothée Chalamet) ile sevgili oluyor.

Enerjik diyaloğu ve komedi dahileriyle dolu kadrosuyla uzunluğunu hiç hissettirmeden akıp giden Don’t Look Up, bunlara rağmen senenin en depresif film sonlarından biri olmaktan kaçınamıyor. Otoritelerin bencilliğini ve halkın umursamazlığını anlatan Don’t Look Up, maalesef ki çok tanıdık olduğumuz küresel ısınma ve yeni hayatlarımıza giren COVID-19 krizi için bir metafor olmakla kalmıyor, gerçekten yeryüzüne doğru bir meteor gelse yaşanacaklara çok da uzak olmayan bir tablo sergiliyor. Filmden alıntıyla, sadece yukarı bakarak yüzleşebileceğimiz gerçek yerine uyuşturucu telefon ekranımıza kilitliyoruz kendimizi...

“Gerçek çok daha iç karartıcı. Sandığınız gibi şeytan olabilecek kadar akıllı değiller.”

Roy BİLEKÇİ 11/A

Adam McKay

GÜNLÜK

İÇ DÖKÜŞLER

10 Mart 2020

Havalar bu aralar bir hayli kötü eskisi gibi değil hiç. Bu durum bile kötü hissetmeme neden olmaya yetiyor da artıyor. Bu başkalarına da oluyor mu? Yani bilemiyorum her bir yandan sıkıştırılıyormuş gibi oluyor mu hiç? Belki de sadece ben yaşıyorum bunu: sakinleştiricidir denilen mavi renkli göğün altında; huzurdur, umuttur denilen yeşil renkli ormanlar içinde yürürken bile kasvetli duvarlar arasında kalıyormuş gibi. Tam nasıl anlatabilirim bilemiyorum ki. Şu olağanüstü kalabalıktaki Dünya'da bile yapayalnız hissediyormuşçasına, özümüzde ilişkin olduğumuzun söylendiği doğa tarafından bile istenmiyormuşçasına bir aidiyetsizlik duygusuna - ya da düşüncesine, her ne derseniz artık - kapılmak. Çünkü o sakinlik vermesi gereken maviliğin yerini duman rengi bulutlar, umut vermesi gereken yeşillerin yerini de kavrulmuş, soluk yaprak renkleri almış. Tüm öfkesini kusuyor gibi şu sıralar. Ama hayır; doğa hiç istemez olur mu bir insanı, hele ki ona sığınmak için gelmiş bir insanı. İnsanları istemiyordur bence. O yüzdendir tüm şu dövünmeleri, serzeniş edişleri.

11 Mart 2020

Değilmiş. Doğanın insanları istemediği falan yokmuş, bizzat gördüm çünkü. Hatta evren bile her zerresiyle kabullenmiş insanı; kabullenmemiş olsaydı gelen geçen mutluluk saçar mıydı etrafına, sırf bakışlarıyla tüm insanları ve hayvanları kucaklayabilir miydi? Pekâlâ, demek ki bana garezi varmış evrenin. Ait değilim, hiçbir yere hem de. Bir insan hem kelimenin tam anlamıyla boşlukta hem de küçücük kasvetli bir yerde kapalı kalmış gibi hissedebilirmiş, önceden duysam inanmazdım biliyor musun? Ait olmadığım "arkadaşlarla", ait olmadığım bir şehirde, ait olmadığım bir vücuttayım. Ayna karşısında kendini görmesi gerekir insanın öyle değil mi? Öyleyse ben neden bir yabancı görüyorum ki, o kadar değişmedim bence, hâlâ aynıyım. Hâlâ o küçük kız çocuğu. Ama o kız çocuğu çekip gitmiş ardında da yüzündeki o canlılıkla saçlarındaki o ışıltı gitmiş, ruhsuz bir beden bırakmış sadece.

17 Mart 2020

Anlamaya başlıyorum galiba kendimi. Daha doğrusu o yabancı bedenle ruhum arasındaki o çatışmayı. Biliyor musun asıl çatışma ruhumun kendi içindeymiş, bedenim sadece seyirciymiş o oyunda. Çocuk olmayı seven, her zaman neşe dolu, eğlenceli ruhumu zincire vurmayı başarmışlar diye oluyormuş bütün bunlar. Kim mi? Herkes. Ama ciddi anlamda herkes: okuldaki insanlar, arkadaş gibi görünen ama içten içi beni bitiren insanlar ve daha niceleri. Kendimi değersiz, anlamsız bir fazlalık gibi hissetmemin tek sebebi onlar. Hiçbir zaman söylediği sözler önemsenmeyen, tam kendini olduğu gibi sevmeye başladığı zaman yine insanların laflarının, bakışlarının karanlığının arasında kalan birisiyim. O karanlıkta kaldığım zamanda da tek bir ışık bile görünmüyor ufukta. Ömrümün hangi zamanını anımsayama uğraşsam kötü anılar beliriveriyor bir anda. Bir çocuk buna dayanamazdı haliyle, büyümek zorundaydı ister istemez. Çocuk dediğin gülüp eğlenmek, koşup oyunlar oynamak istemez mi? Dışlanmayı ve baskıyı kaldıramaz ki bir çocuk, eğer kaldırabiliyorsa bil ki haberi bile olmadan büyümüştür o çocuk. İçindeki çocuktan eser kalmamaya adım adım yaklaşıyordur, ruhu yaşlanıyordur.

18 Mart 2020

Bütün bunlar beni varoluşumu sorgulamaya yöneltti biraz, söylemek istedim. Yani anlamıyorum ki bir sebebi olmak zorunda. Kendime yabancılaşmak için veya içinde bulunduğum Dünya'dan soyutlanmak için var olduğumu zannetmiyorum. Bir tek kendim için düşünmüyorum biliyor musun bütün herkes için. Niçin var bütün bu insanoğlu? Varoluş amacı belli bile olmayan diğer insanlara hizmet etmek, onları mutlu ve tatmin etmek için mi var oldu tüm insanlar? Diğer insanlara veya hayvanlara veya bitkilere veya tüm canlılara fayda sağlamak için mi yoksa, eğer öyleyse neden bu düzen işlemiyor? Yani bilemiyorum her karışında kötülüğün egemen olduğu dünyadaki insanların varoluş amacı bu da değildir sanırsam. Herkes kendisi için var sadece desek mesela, tek amacımız başarıymış gibi mesela. Peki o başarı ne yazar ki, insan ömrü dediğimiz göz açıp kapayıncaya kadar biten bir şeyden ibaret. Yaşam son bulduğunda bütün o başarılar da son bulmayacak mı zaten? Bir sporda, bir enstrümanda kendimizi geliştirsek ve oldukça başarılı olsak ne ifade eder ki? Hepsi bir gün bizimle toprağın altında kalacak ve er ya da geç hafızalardan silinecek ve daha sonrasında yaratmış oldukları etkiler ortadan kalkmaya başlayacak. Başarı uğrunda sarf ettiğimiz tüm çabalar boşuna.

22 Mart 2020

Biraz çözdüm sanırım şu varoluş olayını, en azından kendim için. Mutlu olmak için varım ve mutlu olmak için başarılı olmam gerek, başarılı olmak içinse umudumu kaybetmemeliyim diye diye aslında en başında zincire vurulduğunu söylediğim özelliklerimden bahsederken buldum kendimi. Ama hiçbir zincir kırılmaz değil sen de biliyorsun. O zincirler ne vakit kırılırsa yokuş aşağı gidermişçesine hızlıca, düşleyemediğim kadar büyük o mutluluklara ulaşacakmışım gibi geliyor. Daha önce de olduğu gibi yanılıyorumdur belki, belki de yarından yakındır mutluluk, belki de mutluluğa ulaşabilmem için illa da tüm zincirlerin kopmasını beklemem gerekmiyordur. Küçük de olsa her mutluluk geleceğe daha umutla bakmamı, yarınların aydınlık güzel günler olacağını düşünmeme sebep oluyor. Mutlulukla birlikte özgürleşeceğime, o bahsetmiş olduğum aidiyetsizlik hissiyatından ilelebet kurtulacağıma, kendimi kelimenin tam anlamıyla keşfedeceğime inanıyorum, en azından inanmak istiyorum. Öyle ya inanırsak yapabiliriz her şeyi. İnanırsak başara da biliriz her şeyi. Her kapıyı açabilecek bir anahtardır inanç ve o anahtarı

20 Mart 2020

Şu başarı mevzusu biraz kafamı karıştırdı dün ve bugün düşündüm de. Yani düşünüyorum da "başarılı" olduğum zaman mutlu oluyor, o anın asla ama asla bitmesini istemiyorum. Bütün o zorlukların karşılığı sonunda geldi diye düşünüyorum ister istemez, bilmiyorum belki herkes böyle düşünüyordur. Ama fark etmez. İstediğim herhangi bir şeyi başardığımda diğer kalan her şeyi de yapabileceğime dair bir özgüven duygusu filizleniyor içimde. O duman renkli bulutlar dağılıyor, yerine huzur veren mavilikler geliyor; kavrulmuş yaprak renkleri yerine o umudun yeşilliği geri geliyor. İşte o hiç göremediğimi söylediğim zifiri karanlıktaki ışık var ya, işte o ışık tam bu gibi anlarda çok yakında beliriyor. O zaman diyorum mutlu olmak için var insan. Evet bir gün mutluluğumuz da bizimle birlikte gömülecek toprağa, o gömülen mutluluğun zamanında yarattığı diğer mutluluklar da solacak ama hiçbir şey sürmez zaten sonsuza kadar. O solan mutluluklar tekrar yeşermeyecek diye bir şey yok ama neyse ki. Bir mutluluğun gömülmesi diğer mutlulukların güzüdür belki ama gün olur yine bahar gelmez mi? Geldiğinde de iyi ki gelmiş demez miyiz zaten? Tekrardan bir çiçek gibi mutluluk yeşermez, filizlenmez mi? "O zaman diyorum mutlu olmak için var insan." evet, mutlu olmak içindir bütün çekilen cefalar ki kıymetini anlayalım mutluluğun. Aslında ne büyük bir armağan olduğunu, her mutluluğun tadını sanki son kez mutluymuşuz gibi doyasıya çıkaralım diye sanırım. Yanılışım öncesinde, sonu kötü olacak diye şimdimizi kendimize zehir etmemeliyiz diye düşünmeye başladım ve biliyor musun bu dediğime tüm kalbimle inanıyorum.

Evrim KOŞAR Haz.FEN/A

SIRADAN BİR GÜN DAHA

16 Mart 1984

Gri duvarlar arasında bir güne daha uyandım. Çok klişe bir başlangıç mekânı bu yazı için, biliyorum ancak elimdeki kalemi sadece saf gerçekleri yazmak için kullanacağım.

Normal şartlarda aşağı kasabadaki evimde uyanırım, buraya otobüsle gelirim her sabah. Sabahın titreten soğuğu ve karasal iklimin o kuru sıcağı her uyandığımda eşlik eder bana. Ana binanın kapısına girdiğimde tüm koridorlar sessizdir, alacakaranlığın arasından bir rutubet sızmaktadır. Birkaç dakikaya günlük listeyi kontrol ederim, belli günler görüş günleridir ve o günler hapishaneye bir renk gelir. Bugün o günlerden biri değil işte.

Dün gece yan binaların birinde küçük çaplı bir yangın vardı, bundan dolayı hapishanede uyumak zorunda kaldım. Koğuşlarda büyük bir telaş ve kaos patlak verdi ve kontrol edemedik. Kadınlar bağrışıyor, arada ezilenler oluyordu ve kimse gerçekte sadece bir parça kıyafetin yandığını bilmiyordu. Canı pahasına kaçışanları koğuşa tıktıktan sonra yedek odalardan birinde uyudum.

Gardiyan olunca insan mahkûm olmaya farklı bakıyor, ama her gün bu duvarlar arasında hayatını sürdürmek o kadar kolay değil... O yüzden hak veriyorum onlara, elinde son kalan; belki onu hayata bağlayan bir insan ya da bir mal; onu canı pahasına kurtarmak istiyor. Hapishanede insan canının değerli olduğunu düşünüyor fakat çoğu için de dışarıdakiler, onu bekleyenler önemli oluyor. Çoğu biliyor ki mektupları ana binanın sol koridorundaki mektup odasından dışarı çıkmıyor, dışarı ile bağlantılarını engelliyoruz onların. Elimde değil bunlar, sırf metindeki en küçük bir duygu ibaresini gördüğüm an çöpe attığım mektuplar.

Her gece oturup bu insanların buraya nasıl girdiklerini ve zamanla renklerini nasıl yitirdiklerini düşünüyorum. Kendimle çatışıyorum bu düzendeki önemsiz ben, bir yanım üssüne sadık 15 yıldır burada bir gardiyan, bir yanım ise nefret ve intikamla dolu bir beygir. Sabah kalktıktan hemen sonra bir şeyler çiziktirdim, şiirimsi bir şey yazdım ancak geri karaladım. Yazdıklarımın bulunması durumunda sonum iyi olmaz. Artık güvende yazdıklarım, işte baştan yazdım şu satırları:

Meteliksiz bir adamım ben
Babasız bir çocuk
Kocasız bir anne
Standart bir anarşist,
Tabi ne demek olduğunu bilseydim onun.

Pişmanlık ve yemek dumanı
Katman oluşturuken koğuşun göğünde
Konuşma, tartışma sesleri kendini horlamalara bırakıyor.
Kelimelerimi teker teker seçerek, eleyerek
robotik bir yazı ortaya çıkarıyorum,
Biz ona burada mektup diyoruz.

Kendimi aniden buldum burada
Tan vakitleri de hatırımda
Satır satır düzenlenmiş bu alacakaranlığın altında
Bekliyorum o günü... O sabahı.

İşte,
O gün bakacağım dışarı
Takip edeceğim ışığı, santim santim toprağı
Ha bir de bir uçurtma görürsem,
Oluşur gözümün sol yanında bir gözyaşı
Geçti o günler kapı gibi gardiyanlar, kapı gibi koğuş kapılar
Dışarıdaki simitçi beni bekler, hatta belki bir ressam
"Dur." diyor kapı önünde, "Hareket etme!"
Aktarıyor sevincimi, yaşama hasretimi bir parça tuvale

Uçurtmalar, ah uçurtmalar. Geçen aylarda şahit olduğum bir olaydan esinlendim. Devasa duvarları vardır bizim cezaevinin. En önemli kişiler bile elini kolunu sallayarak giremez ve çıkamaz bu duvarların arasından. Lakin bir uçurtma vardı, gökte sallanmaya, kıvranmaya başladı. Bir çocukla bir kadın izlemeye başlamıştı uçurtmayı. Hava kararmaya başlamıştı ve birazdan içeri girme emrinin verileceğini biliyordum. Uçurtma inmiyor, bir bayrak gibi dalgalanıyordu. Bir sürü daha kadın geldi, bir tiyatro izlermişçesine oturuyorlar, izliyorlar. Birkaç daha gardiyan yanıma geldi ve onlara içeri girmelerini emretmemi söyledi. Bağırdım onlara, tık yok. Bir daha bağırdım ama işlemiyordu. Uçurtma onları oraya sabitlemişti ve hareket etmiyorlar, beni bir yabancı olarak görüyorlardı. Arkadaşlarım müdürle birlikte geri geldi ve duvar üstündekilere vurma emri verdi. Hiçbir mermi isabet etmedi uçurtmaya. Her sıyırmada müdür de aklını sıyırıyordu, sinir küpüne dönüyordu.

Simgesel bir olay gibi gelebilir bu, çünkü sahiden öyle. Üzerinde çok yorum yapılmasına gerek yok. Yapay bir disiplin ve adalet bu ülkeyi sarmış durumda ve yapabileceğimiz hiçbir şey yok. En küçük hareketimde kendimi bu koğuşlarından birinde, bitmek bilmeyen cezamı çekerken bulabilirim.

Birçok cezaevi şiiri var piyasada, gizlice okunan ve imha edilen. Bunun da onlardan bir farkı yok. Bir sanat veya estetik kaygısıyla yazmıyorum ya da belli bir mesaj vermiyorum, tek istediğim içimi bir nebze boşaltmak.

Bir mahkûmun gözünden yazdım bunu, çoğu kişiye garip gelecektir bu iki zıt kavram: mahkûm ve gardiyan. Ben zaten her gün kendimi bir mahkûm gibi hissediyorum, işimin tek zorluğu bu. Diğer her şey yanında ihmal edilecek bir ayrıntı oluyor.

Nedir bizim bu çektiğimiz tarih boyunca, niye birbirimize anlaşamıyoruz? Askeri darbelerle sallanıyoruz, birbirimize zarar veriyoruz? Hoşgörüyü unutuyoruz ve durmaksızın kendi içimizde ve başkalarına karşı savaşıyoruz, sonuçsuzca ve amaçsızca. Yazıyorum, durmayacağım. Sebepsiz yere yargılananları, gazetecileri ve cezaevi çocuklarını her gün görmek, onlardan biri olmaya itiyor beni. Uçurtmayı vuranlardan değil, izleyenlerden olmak istiyorum. Ortak bir paydada buluşmak için ne yapmamız lazım, bilmiyorum. Tek bildiğim, bu bitmek bilmeyen dönem; hepimizin mahkumiyeti sona erince, beraat günü gelince bitecek.

Onur AVCIOĞLU 10 FEN/A

FİLİZ

12 Mart 2016

Hatırlıyor gibiyim. Küçüklüğümü, okula gitmeme izin verdikleri zamanları. Gerçi onlara kalsa o zamanlar da okumama izin vermeyeceklerdi. Bana her zaman okula gitmenin gereksiz olduğunu, okumanın hiçbir işime yaramayacağını söylüyorlardı. Neden böyle düşündüklerini her zaman merak ederdim. Ne de olsa okulda boş boş oturmuyorduk, yeni bilgiler öğreniyorduk, oyunlar oynuyorduk ve bunların hepsi çok eğlenceliydi. Anlamıyorlardı. Sormuştum bir kere onlara neden böyle düşünüyorsunuz diye, doğru dürüst cevap bile verememişlerdi. O zaman kendi kendime düşünmüştüm: "Bir şeyin sebebini bilmeden neden öyle olduğunu nasıl düşünebilirsin ki?" Böyle düşünüyorlardı belki ama o yaşta okula gitmek zorunlu olduğu için yine de (mecburen) okula gitmeme izin veriyorlardı. Peki ya şimdi? Şimdi izin veriyorlar mıydı sanki? Mecburi eğitim bitince, liseden mezun olunca, okuluma devam etmeme, üniversiteye gidip mühendis olmama izin veriyorlar mıydı? Hayır. Ben onların aksine okumanın, öğrenmenin, okula gitmenin, bir mesleğe sahip olup çalışmayı önemli buluyorum. Bence eğitim bu hayattaki en önemli şeylerden biri.

15 Mart 2016

Mezun olduktan sonra, üniversiteye ya da herhangi bir yerde çalışmaya gitmeme izin vermedikleri için evden çok fazla dışarı çıkmıyordum. Zaten dışarı çıktığımda da Mehmet ile birlikte çıkıyordum ve gerçekten çok sıkıcı oluyordu çünkü neredeyse hiçbir şey söylemiyor, öyle boş boş yanımda duruyordu, gerçi benimle neden geldiğini de hiçbir zaman anlamadım (herhalde annem öyle istiyor).

20 Mart 2016

Bugün benim doğum günüm. Aslında doğum günlerimi önemli bulmam ne de olsa yeni bir yaşa girince hiçbir şey olmuyor hala her şey aynı devam ediyor ama bu doğum günüm benim için özel, önemli. Çünkü bu benim 18. doğum günüm, artık bugünden sonra yasal olarak beni zorlama, üniversiteye gitmeme engel olma, Mehmet olmadan dışarı çıkmama izin vermeme gibi şeyler yapamazlar. Gerçi ben bu evde kaldığım sürece 18 yaşına da gelsem 30 yaşına da gelsem bunları yapmanın bir yolunu bulurlar. Galiba onların beni zorlamasını engellemenin ve üniversiteye gitmemin tek yolu bu evden gitmek. Bunu uzun zamandır düşünüyordum büyüdüğümde giderim diye ama şimdi gerçekten gitme fırsatı elde edince cesaret edemiyorum. Ama neden ki? Neden böyle hissediyorum? Onların o saçma kurallarından da onlardan da nefret ediyorum. Neden gitmeye cesaret edemiyorum? Onlardan korktuğum için falan mı? Hayır, onlardan korkmuyorum. Bu benim gitmek için tek şansım.

Bunu bir süre düşündüm ve neden böyle hissettiğimi fark ettim. Batu için, o daha çok küçük ama zamanla büyüyecek sonuçta. Onlarla, onların düşünceleriyle birlikte büyüyüp Mehmet gibi onların düşüncelerini sorgulamayan hatta mantıklı bulan biri olmasını istemiyorum. Böyle olmamalı ama reşit olmadığı için kaçamaz da buradan, onu yanıma almak istesem annesi ve babası onlar olduğu için onu da yapamam, hatta belki görüşmemize bile engel olurlar benim gibi düşünen, onları ve onların düşüncelerini saçma bulan biri olmaması için. Nasıl olacağını bilmiyorum ama ben buradan gideceğim ve Batu'nun onlar gibi biri olmasını engelleyeceğim.

22 Mart 2016

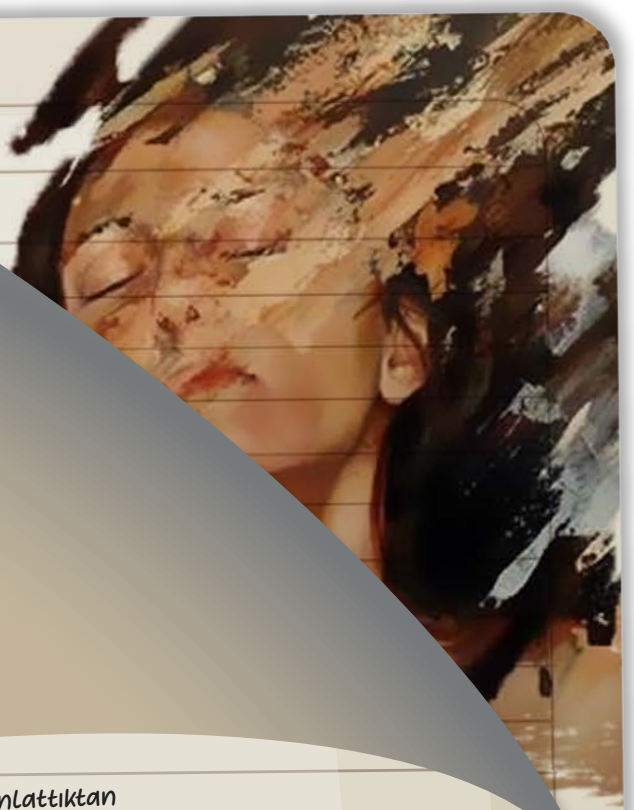
Gittim. Evet, başak bir yerdeyim, onlardan kurtuldum, başardım. Tabii ki zor oldu ama böyle olacağını tahmin ediyordum zaten. Kaçmadım, onlara söyledim, gideceğim dedim. Bağırdılar, saçmalama dediler, bir kere gidersen bir daha dönemezsin, hiçbirimizin yüzünü göremezsin dediler. Böyle olacağını da tahmin ediyordum. Öyle dedikleri an kötü hissettim, Batu'yu düşündüm ama sonra ne olursa olsun gideceğim demiştim kendime ne olursa olsun onlardan kaçacaktım ve kaçtım da. Mutlu muyum? Evet, şimdiden hafiflemiş, rahatlamış hissediyorum kendimi.

28 Ağustos 2020

4 sene olmuş, buraya hiçbir şey yazmayalı. Ama bu 4 sene hayatımın en güzel, en huzurlu ve en bağımsız hissettiğim dönemiydi. 4 sene boyunca üniversitede mühendislik okumuştum, birkaç ay önce mezun olmuştum ve yarın iş görüşmesine gidecektim. Onları hiç görmemiştim. Hayır, bir kere Batu'nun okuluna gitmiştim onu görmek için ama onu görememiştim. Bir daha da gitmemiştim galiba.

29 Ağustos 2020

İş görüşmem nasıl mı geçti? Berbat, gerçekten bu insanlar neden böyle, annem, babam ve Mehmet gibi? Patronla görüşmek için gittim, özgeçmişimi verdim, daha hiç bakmadan "Kadın mühendis olmaz, iş başvurun reddedildi," dedi. İtiraz ettim tabii, bu nasıl bir düşünme biçimi daha özgeçmişimi bile okumadan sırf kadın olduğum için reddetti. Ama daha sonra aklıma onlar geldi, patrona böyle kızıyordum ama benim annem, babam ve erkek kardeşim de böyle düşünüyordu. Aklıma bu gelince yıkıldım, tüm kadınlar hayatları boyunca

oldukları için bunları mı yaşıyordu, nefes alamadım. Kendime geldiğimde kendime bir söz verdim ne kadar istemesem de insanlar böyle, dünya böyle kötü ve ayrımcı bir yer ama bu kötü dünyanın göbeğine doğmuş kardeşimin de onlar gibi ayrımcı bir kişi olmasına izin veremezdim, onunla görüşmek için her şeyi yapmalıydım.

2 Eylül 2020

Onların evine gittim, eski evime. Batu'yu görmek için, ne olursa olsun onu görmek istiyordum. Kapıyı Mehmet açtı, beni görünce kapıyı suratıma kapamaya kalktı, kapıyı tuttum, kapıyı kapamasına engel oldum, Batu ile konuşmak için geldim, dedim. "Annemle babam evde değil, evden beş dakikalığına çıkıyorum, geldiğimde evden gitmiş ol," dedi. Şaşırmıştım, gerçekten konuşmamıza izin vereceğini zannetmiyordum. Konuştuk, ona anlattım her şeyi, anlattıktan sonra söyleyebildiğim tek şey "Onlar gibi olma," oldu, sonra gittim ve o kaza oldu. Mehmet'e araba çarptı. Ben tam evden çıkmıştım, annem ve babam eve doğru geliyorlardı, onların beni görmelerini engellemek için hızlı hızlı yürüyordu hatta koşuyordu ve araba çarptı. Hastaneye götürdük ve Mehmet öldü. İnanamadım, yıkıldım, onlar üstüme geldiler, beni suçladılar, benim yüzümden öldüğünü söylediler. O öldü, hem de benim yüzümden. Hayatımda hiç bu kadar kötü hissetmemiştim. Batu benim yüzümden ölmediğini söylüyordu ama bu öldüğü gerçeğini değiştirmiyordu.

3 Eylül 2020

Onun cenazesindeyiz, Mehmet'in, ağabeyimin. Beni gördüklerinde üstüme saldırdılar, katil dediler, Batu ne kadar ayırmaya çalışsa da ayıramadı. En sonunda bayılmışım. Belki üzüntüden belki de acıdan. Uyandığımda mezarlıktaydım. Evime gittim. Düşündüm, kendimi çok kötü hissettim, sanki duvarlar üstüme üstüme geliyor gibiydi, nefes alamadım, ağabeyim benim yüzümden öldü, bu acı bana çok fazla geliyordu, uyumaya, yemek yemeye çalıştım, yapamadım, yapamıyordum, hiçbir şey yapamıyordum. Onun yerine benim ölmem gerekirdi. Hem aileme hem de bu dünyaya fazlaydım ben, artıktım, gereksizdim, hem kadın olduğum için hem de ağabeyimin ölümünün suçlusu olduğum için.

5 Eylül 2020

Ben Batu. Ablam, Filiz öldü. Dün camdan atlamış. Cenazesine de mezarına da benden başka gelen olmadı, buraya, evine eşyalarına bakmaya geldim ve bu günlüğü buldum. Meğer beni korumak için onlara benzememem için çok uğraşmış, bu saçma ve ayrımcı dünyadan kaçmak için uğraşmış. Tüm bu yazdıkları arasında belki de tek kabul etmediğim ve doğru bulmadığım şey Mehmet'in ölümünün suçlusunun kendisi olduğunu düşünmesidir. Mehmet'in ölümüne ben de çok üzüldüm, evet, ama suçlu o değildi, o kazanın bir suçlusu yoktu, Mehmet de dikkatsiz davranmıştı, arabanın şoförü de. Ama hayır Filiz suçlu değildi. Neden intihar ettiğini düşünüyorum da cevap ortada bence: ailemin ve bu dünyanın sırf kadın olduğu için ona yaptığı baskıya ve ailemin ağabeyimin ölümünün suçlusunun ablam olduğunu düşünmesi. Artık ablam için yapacak bir şey yok belki ama ablam gibi olan diğer kadınlar için yapacak bir şeyler hala var. Bu çirkin ve ayrımcı dünyanın ablama olduğu gibi onlara da zarar vermesine izin veremem. Bu zihniyeti değiştirip kadınların toplumdan ayrıştırılmasını önlemeliyiz. Evet, belki ablamı koruyamadım ama ablam gibi olan diğer kadınları koruyacağım, söz veriyorum.

Perihan Oya ŞENGÜL Haz. FEN/A

Barış'ın Aynasını Kırmasınlar

17 Haziran 1984

Bugün bir hapishanede başgardiyan yardımcısı olarak yeni işe başladım. Bugünüm sorumlu olduğum koğuştaki kişilerle tanışmakla ve hapishanedeki süreci öğrenmekle geçti. Benim koğuşumdakilerin çoğu " kir suçu" yüzünden buraya gelmişler. Bence bu çok saçma insanların kirlerini özgürce ifade etmeleri ne zaman suç olmuş ki? Koğuşta biri çok küçük, biri 6-8 yaşları arasında iki çocuk var. En çok da onlara üzülüyorum, annelerinin suçu yüzünden onlar da buraya hapis kalmışlar. Koğuşun geri kalanı, bana iyi insanlar gibi gözüktü ama onlara işim gereği sıcak davranamıyorum. İşimin en zor tarafı da bu insanlara istemediğin şekilde davranman gerekiyor... Bu günlüğü hissettiklerimi, düşüncelerimi ve anılarımı kaydetmek için yazıyorum ama bu günlüğün başkasının eline geçmesini istemiyorum, sonra ne derler bana? Belki ileride aklıma eserse bu günlüğü üstlerime verebilirim, bir şey değişeceğinden değil de içimi rahatlatmış olurum. Ama o zamana kadar bu günlüğü saklı tutmam gerekiyor. Bugünlük bu kadar sevgili günlük, yarın görüşürüz.

18 Haziran 1984

Bugün avluda koğuştaki çocuğu gördüm, oyun oynuyordu yanıma çağırdım biraz konuştum. Adı Barış'mış ne kadar güzel bir isim değil mi? Annesinden başka bakacak kimsesi olmadığı için burada kalmak zorundaymış. Morali biraz bozuk gibiydi ben de nedenini sordum. Meğerse ben gelmeden bir hafta önce yakın bir arkadaşı çıkmış hapishaneden ona üzülüyormuş. Ben de onun bunun saçma olduğunu arkadaşı için sevinmesi gerektiğini söyledim ama bunu söyleyince ne kadar saçma bir şey söylediğimi anladım. O daha çocuktu, nasıl anlasın bunları. Barış, arkadaşı gittiğinden beri ona mektup yazıyormuş ama hiç geri yanıt almamış. Büyük ihtimalle gardiyanlar yine saçma bir anlam çıkarmışlardır mektuplardan, o yüzden mektuplar hiç eline ulaşmamıştır. Yarın koğuşta arama olacak o yüzden erken uyumam gerekiyor. Görüşürüz günlük.

19 Haziran 1984

Bugün arama sırasında bir telefon bulundu, bunun üzerine başgardiyan bütün herkesi avluda topladı ve bu telefonun kime ait olduğunu sordu. Bir süre cevap gelmedi daha sonra başgardiyan ses yükseltince birisi korkudan ağlamaklı bir sesle "-Benim" dedi. Bütün herkes gözlerini ona dikti. Başgardiyan kadına adını ve suçunu sordu. Adı Bahar'mış, suçu ise fikir suçuymuş bunu duyunca başgardiyan biraz şaşırmış baktı. Daha sonra tavrı değişerek daha sert bir hal aldı ve çok yüksek bir ses tonuyla kadına bağırmaya başladı. Bu hareketini hiç anlamamıştım, insanların siyasi görüşlerinin bazı kişilere ters gelmesi veya bu fikirlerini açık bir şekilde dile getirmeleri yüzünden buraya girmeleri yetmiyormuş gibi bir de burada daha kötü muameleye maruz kalıyorlar. Gösterdikleri cesaret ve kendi vatanlarının gidişatından memnun olmadıkları için daha iyi şeylerin olmasını istemeleri yüzünden bu duruma düşüyorlar. Bu çok saçma başta bu kadına daha sonra onun gibi olanlar için çok üzüldüm. Kadına, 1 hafta tek kişilik hücrede kalma cezası verildi. Bence bu en kötü cezaydı, çünkü 1 hafta boyunca kimse ile iletişime geçememek çok zor ve zalimce. Bugünlük bu kadar, görüşürüz günlük.

1 Temmuz 1984

Yazmadığım süre boyunca farklı hiçbir şey olmadı. Bugün mektupları kontrol etme görevi bana düştü. Mektupları okurken Barış'ın yazdığı mektuba rastladım, çok farklı ve resmi bir şekilde yazılmıştı. Bunu görünce çok komik geldi ve gülmeye başladım. Daha sonra Barış'ın yazdığı hiçbir mektubun arkadaşına ulaşmadığı aklıma geldi. Ben de biraz üzülmüş olacağım ki, direkt mektuba geçerli damgasını bastım ve kutuya attım. En azından ona ufak da olsa bir yardımım dokunmuş oldu. Bugün bu olay dışında çok da farklı bir olay gerçekleşmedi. Bugün bu kadar yeter, daha sonra görüşürüz günlük.

5 Temmuz 1984

Bugün yatağımdan yüksek bir ses ile kalktım. Bağırışlar o kadar yüksekti ki neyden bahsettiklerini har har ne duyabiliyordum. Başgardiyan yine birine bağırıyordu. Kalkıp üstümü giyinip hemen oraya gittim, bir tane gardiyan koğuşta bir kitap bulmuş ve başgardiyana götürmüş. Başgardiyan da kitabı her zamanki gibi korkudan tehlikeli görmüş. Bunun kime ait olduğunu sordu bağırarak yüzündeki o şaşkın, tuhaf ve ha f korkmuş sinirli ifadeyi görebiliyordum. Bir kitap ve insanların siyasi fikirleri ne denli bir insanı veya topluluğu bu kadar sinirlendirebilir ve korkutabilir ki. Daha sonra kitabın adına baktım ve daha çok şaşırdım, çünkü ben yanlış bir şey görmemiştim. Kitabın adı "Antikomünist Mücadele"ydi ve ayrıca kütüphane kitabıymış. Daha sonra başgardiyan koğuşa topluca kızdı. Bu olay üzerine artık bu işten şüphe etmeye başladım. İnsanlar siyasi düşünceleri, okudukları kitaplar yüzünden yargılanıyorsa ve hapse atılıyorsa benim bu düzende bulunmamam gerekiyor, belki de bu iş bana göre değildir. Bunları düşünürken başgardiyan bana seslendi. Ona çabucak bir makas getirmemi istedi fakat ben bulamadım. Hem makasın koğuşlarda ne işi olacaktı ki. Daha sonrasında kitabı zor da olsa parçalamayı başarabilmişti. Hatta parçalamaya çalışırken yere bile düştü. Koğuştaki herkes gülmeye başlamıştı, ben de kendimi gülmemek için zor tutmuştum. Başgardiyan buna daha çok sinirlenmiş olacak ki kitabın küçük parçalarını ben ve birkaç arkadaşıma toplattırıp büyük bir zarfın içine attırdı. Daha sonra bu zarfı yakması için birisini gardiyanlar koğuşuna gönderdi, onun ardından onu kontrol etmesi için 1 kişiyi daha, en sonunda da 2. Kişiyi kontrol etmem için beni gönderdi. Bu olay çok komiğime gitmişti ve aklımdaki fikirler doğrulanmaya başlamıştı. Bir insan veya topluluk, düşüncelerden bu kadar rahatsız olup korkamazlardı. Baksanıza onların görüşüne göre ters bir kitabın yok edilmesinden emin olmak için kaç kişiyi görevlendirmişti. Barış da benle aynı düşünmüş olacak ki başgardiyana, neden kitaptan bu kadar korktuğunu sordu. Başgardiyan buna çok sinirlendi ve bu çocuk kimin diye sormaya başladı. Tabii ki bu kadar yumuşak bir dilde sormamıştı. Daha sonrasında Barış'a baktım, ona bağırılmasından korkmuş olacak ki kafasını kollarının arasına saklamıştı. Barış için çok üzülmüştüm, çünkü buraya geldiğimden beri bir tek onunla bir arkadaş gibi olmuştuk. Bu beni çok sinirlendirdi ama elimden bir şey gelmedi. İçimde bu duyguları yaşarken Barış'ın Annesi, başgardiyana Barış'ın onun çocuğu olduğunu söyledi. Daha sonrasında başgardiyan, koğuşu azarladı. En sonunda kişiye değil de koğuşa topluca 2 gün avluya çıkmama cezası verdi. Acaba başgardiyan, karşındakiler kadın olmasaydı da erkek olsalardı onlara bu kadar bağırıp onları bu kadar azarlayabilecek miydi? Kısacası bugün hiç keyfim yok günlük, bugünlük bu kadar görüşürüz.

15 Temmuz 1984

Bugün koğuşta kavga çıkmış. Başta Barış'ın annesi ve onun birkaç arkadaşı, müdürün tanıdığı olan ve torpille koğuşun ekipbaşı olmuş olan Sümbül'ün üzerine yürüyüp onu dövmüşler. Sümbül, müdürün tanıdığı olduğu için müdür ekstra tepki verdi. Barış'ın Annesini ve arkadaşlarını 2-3 gün ellerinde tutacaklarmış. Barış buna çok üzülecek...

16 Temmuz 1984

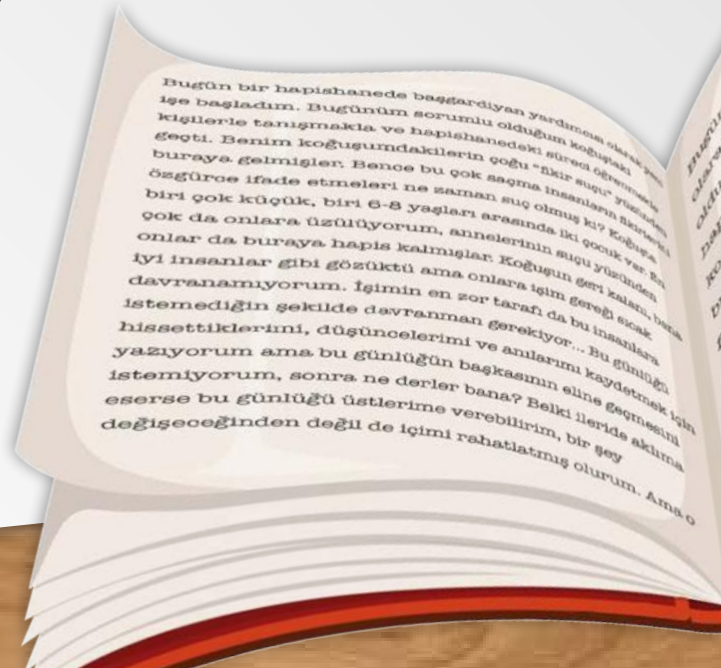
Bugün başgardiyan yanıma geldi ve birisine işkence edileceğini, dövüleceğini söyledi ve bu görevi bana verdi. Fakat ben bunu yapamazdım. Daha sonrasında cesaretimi toplayıp işkence odasına girdim, bir de karşımda kimi göreyim Barış'ın Annesi, sandalyede bağlanmış bir şekilde oturuyordu. Bunu görünce midem bulandı ve tiksindim. Bunu Barış'a nasıl yapabilirdim, buradaki tek arkadaşım oydu. Daha sonrasında vazgeçecek gibi oldum ama başgardiyan beni zorladı. Bundan sonra yaklaşık 1 saat duştan çıkmadım belki arınmama yeter dedim ama yetmedi. Üstümdeki pislikten arınmıştım ama içimdeki hala oradaydı...

1 Ağustos 1984

Bugün avlu duvarındaki görevimdeydim, bir anda gökyüzünde bir uçurtma belirdi. Barış da uçurtmayı gördü, hemen bana gösterdi. Ben de onu onaylarcasına başımı sallayıp güldüm. Daha sonrasında Barış koğuştaki herkesi çağırdı. Herkes uçurtmayı izlemeye başladı. Müdür kalabalıktan rahatsız olmuş olacak ki uçurtmayı indirmeye çalıştı. Bizden hortum getirip uçurtmaya su sıkıp indirmemizi istedi. O sırada Barış, aşağıdan uçurtmayı indirmeyin diye bağırıyordu. Uçurtma onun için dışarının ve özgürlüğün aynasıydı. Onun için umudu temsil ediyordu. Hortumla uçurtmayı ıslatmaya çalışırken rüzgarın ters esmesi nedeniyle su üzerimize doğru geldi ve her yerimizi ıslattı. Müdür daha fazla dayanamadı ve uçurtmayı vurmamızı söyledi. Ben bilerek yanlış yere doğru nişan aldım ve uçurtmayı vurmadım. Diğerleri de silahları ıslandığı için ateş edemediler. Müdür buna çok sinirlendi ve ceza olarak koğuştaki bütün herkesi farklı cezaevlerine sevk etti özellikle kötü olanlarını seçmişti. Ben de artık bu işten ne kadar tiksindiğimi anladım ve bu işe daha fazla devam etmek istemediğime karar verdim. İstifamı müdüre verdikten sonra biraz pişman oldum, çünkü böylece artık Barış'a sahip çıkamayacaktım ama sonrasında aklıma bir kir geldi. Bu günlüğümü başta üstlerime daha sonrasında bütün topluma ulaştırmaya çalışacağım. Daha güzel haberlerle dönmek üzere görüşürüz günlük.

29 Ağustos 1984

Bugün çok mutlu ve gururluyum günlük, yazdığım günlük üstlerime ulaşmış ama henüz bir geri dönüş almadım belki bu hamlem ters tepecek ama olsun en azından böyle bir şey için başım derde girmiş olur. Yazdığım günlük ile birçok yayınevine başvuru yaptım, bugün birinden geri dönüş aldım. Günlüğümün daha uzun halini basmak istediklerini haber ettiler. Bu olaya çok sevindim ama kendim için değil daha çok başta Barış'ın daha sonrasında oradaki insanların özellikle kadınların sesi olabileceğim için sevinmiştim. Sevgili günlük, sen bana her şey için bir umut olduğunu gösterdin, yazmaya başlarken sadece hislerimi ve başımdan geçen olayları kaydetmek için yazıyordum. Hiçbir zaman işlerin bu noktaya geleceğini düşünmemiştim. Öylesine yazmaya başladığım yazı, şimdi ise cezaevinde zulüm gören kişilerin sesi olacaktı. Sevgili günlük; büyük ihtimalle bu sana yazdığım son şey, sen bu süreç içindebirçok kişinin sesi ve umudu oldun. Ne yapacağımı bilmeden başladığım bu yolculuğu çok güzel bir sonla bitirdik.
Seni özleyeceğim, görüşürüz Sevgili Günlük...

Kaynakça:
Çiçekoğlu, Feride. Uçurtmayı Vurmasınlar, 1990, Can Yayınları. İstanbul.

Taha BOZKURT 10 FEN/A

DENEMELER

ALIŞKANLIKLARIMIZ HAYATIMIZA YÖN VERİYOR

"Alışkanlık, insanın ikinci huyudur."
Montaigne

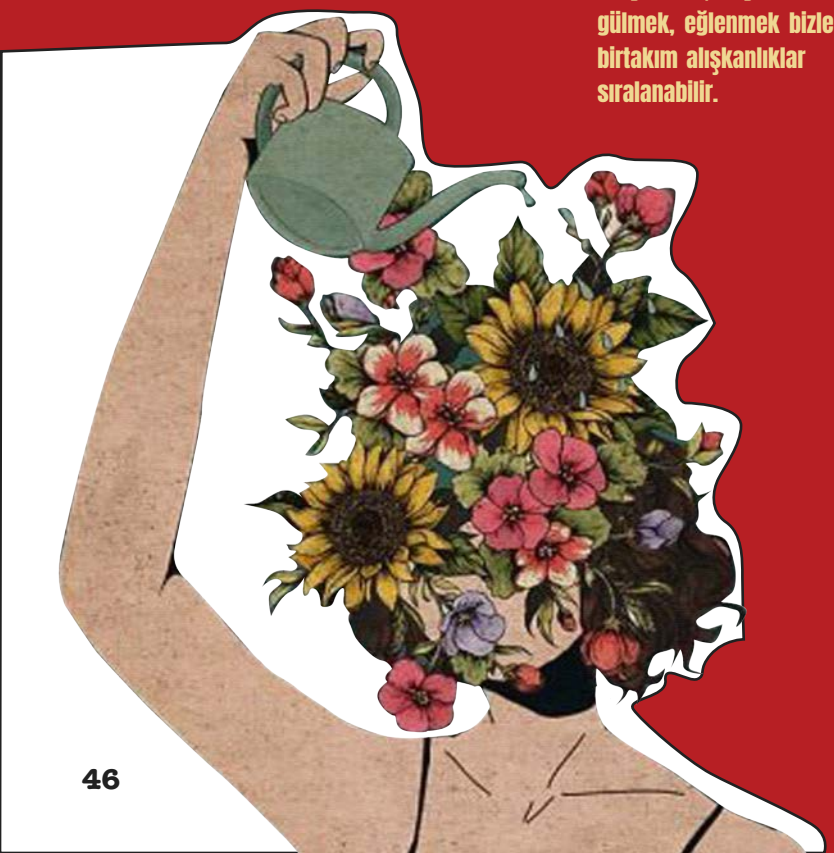
Alışkanlıklarımız; hedeflerimize, hayallerimize ilerlediğimiz yolda bize rehberlik ediyorlar; biz fark etmesek de hayatımıza yön veren davranışlarımız oluveriyor. Farkında olalım ya da olmayalım alışkanlıklarımız günlük yaşamımızda, okul ya da iş hayatımızda, aile hayatımızda kısacası yaşamımızın her anında bizi yönlendiriyor.

Bazıları kitap okumadan uyuyamaz, bazıları kahve içmeden güne başlayamaz, bazılarının hayatında spor yapmak vazgeçilmezidir. Bu liste pek çok alışkanlık örneğiyle uzar gider. Peki, hayatımızdaki her alışkanlık bize fayda sağlar mı? Kuşkusuz sağlıklı alışkanlıklar gibi hayatımızda olumsuz sonuçlar doğuracak kötü alışkanlıklara da sahip olabiliriz. Bazı insanlar zararlı besin maddelerini tüketirler, bazıları okumaya vakit ayırmazlar ya da yaşamlarında spora yer vermezler. Oysa bu alışkanlıklar, kişilere zarar veren, onların hayat kalitelerini düşüren alışkanlıklardır. Halbuki bu zararlı alışkanlıklardan kurtulup, hayatımıza olumlu bir şeyler katmak bizim elimizde.

Hayatın bizlere verilmiş bir hediye olduğunu biliyorsak ve alışkanlıklarımızın da hayatımızı şekillendirme konusunda ne kadar etkili olduğu gerçeğini kabul ediyorsak alışkanlıklarımızı akıl ve mantık süzgecimizden geçirip bize fayda sağlayacak olanlarla yola devam etmeliyiz. Sağlıklı, huzurlu ve mutlu bireyler faydalı alışkanlıklarla yaşamlarını sürdürme konusunda kararlı kişilerdir. Erken kalkarak güne erken başlamak, kendimize hedefler koymak ve bu hedeflere ulaşırken planlı davranmak, spor yapmak, sağlıklı beslenmek, kötü alışkanlıklardan uzak durmak, bolca okumak ve yazmak, hayatımızda bizi mutlu eden insanlara yer vermek, dostlarımızla gülmek, eğlenmek bizlere kaliteli ve güzel bir hayatın kapılarını açacak olan birtakım alışkanlıklar olarak sıralanabilir.

Sonuç olarak yaşam kalitemizin alışkanlıklarımızla doğrudan ilişkili olduğu gerçeğini unutmamalıyız. Mutluluk ve başarı hedefli bir yaşam için günlük yaşantımızda bizi hep daha ileriye taşıyacak olan alışkanlıklara sahip olmak için çabalamalıyız.

Duru ULUER 10/A

BUGÜN MÜ YOKSA GELECEK Mİ?

Hayatımız, gelecek planlarımız üzerine ilerliyor. Her şeyi yaparken bir sonraki adımı planlıyor ve ona göre hareket ediyoruz. Daha bugün bitmeden yarın yapacaklarımızın listesini çıkartıyoruz. Şimdi yapabileceklerimizi bilinmeyen bir geleceğe erteliyoruz. Geleceğimizin garantisi yok ama onu planlamadan hareket etmek de imkansız.

Küçük yaştan itibaren her çocuğa sorulan sorulardan bir tanesi büyüyünce ne olmak istediğidir. Çocuk istediği mesleği seçene kadar bu süreçte birçok meslek söyler: doktorluk, avukatlık, oyunculuk... Sonrasında istediği mesleğe ulaşabilmek için uzun bir eğitim serüvenine başlar. Bu serüvende karşısına onu zorlayacak ilk engel ve aynı zamanda yol gösterici olan LGS çıkar. İyi bir lise kazanmalıdır ki orada iyi bir eğitim görsün ve böylece iyi bir üniversite kazansın ve sonrasında da istediği mesleğe ulaşabilsin. Daha yol çok uzun olmasına rağmen on iki yaşında test kitaplarının başına geçer ve bir maratona hazırlanırmış gibi hazırlanmaya başlar. Bu süreçte öncelikleri değişir. Örneğin spora gitmeyi bırakır veya sırf daha fazla çalışabilmek için arkadaşlarıyla buluşamaz. Tüm bunların sınavdan sonra biteceğini zanneder ama bu sadece bir başlangıçtır. Sınava girip iyi veya kötü bir lise kazanır. Tam rahatladım, sınavın psikolojik zorluğundan çıktım derken bu sefer daha zorlu ve önemli bir sınav olan üniversiteye giriş sınavıyla karşı karşıya kalır. Bu sefer de ortaokul yıllarında yaptığı gibi gençlik yıllarında da daha fazla çalışmak zorunda olduğu için yine bazı fedakarlıklar yapmak zorunda kalır. İyi bir yer kazanması için çok çalışması gerektiğini bilir ama bir türlü konsantre ve motive olamaz. Kendine olan inancı gün geçtikçe azalmaya başlar. Neden hale istediğim hedefe ulaşamadım, ya istediğim üniversiteyi kazanamazsam soruları içini kemirir. Tüm bu kendini hırpalayışlarının üzerine başkalarının ona olan beklentileri yüksek olduğu için bu sefer bu yükle kendini biraz daha yıpratır ve tüm bunların kendini yıpratmaya değip değmediğini sorgulamaya başlar. Zaman akıp geçmekte ve o anı yaşayamamaktadır. Tek odaklandığı şey kesin olamayan bir "gelecek"tir. Evet belki de anı yaşayarak daha mutlu olacak ve hayatını daha verimli geçirdiğini düşünecektir ama o hep bahsettiği gelecek geldiğinde aslında elinde hiçbir şeyinin olmadığını fark edecektir. Artık başarılı, mutlu veya bir meslek sahibi değildir ve bunlara sahip olabilmek için de elinde yeterli zaman yoktur. O bahsettiğimiz gelecek geldiğinde hala mutlu, başarılı ve belirlediğimiz hedefe ulaşabilmiş olabilmek için tüm hayatımız boyunca yapacağımız birçok fedakarlığın ilkini ve belki de en önemlisini eğitim hayatımızda yapıyoruz.

Aristoteles "Eğitimin kökleri acı meyveleri tatlıdır." demiştir. Eğitim süreci her ne kadar engebeli bir yol olsa da gideceğimiz yere varabilmek için bu yolu bir şekilde aşmamız gerekmektedir. Tabiki yolda çukurlar ve kasisler olacaktır. Ama yapmamız gereken çukurlara ve kasislere geldiğimizde önce biraz yavaşlamak sonrasında tam gaz yola devam etmektir. Evet gelecek kesin değil ama şimdiden bir şeyler yapmadan geleceğimizi şekillendiremeyiz.

İlke Semin YAŞARBAŞ 11 FEN/A

Griye Saplanıp Kalmak

Hava buz gibiydi. Mezarlıktaydık. Ayakta... Hareketsiz... İmam dua okuyordu. Öncesinde de babaannemden bahsetmişti,tanırmış gibi. Uzun dua boyunca bakışlarımı mezar taşındaki yazıya odakladım. Ortak soyadımıza. Yavaş yavaş onun ismi benimkine dönüştü. Kendi cenazemdeydim. Kulaklarım uğuldamaya başladı. Bu anın kafamda oluşturduğu imgeler bile dengemi kaybetmeme, halihazırda bulunduğum durumun üstümde oluşturduğu baskının ve yorgunluğun kat kat artmasına sebep olmuştu. Etrafımdakilerin hareketlenmesi ve orada duran bir adamın beni kolumdan tutup destek olmasıyla zihnimdeki görüntüler bir bir yok oldu. Artık karşımda sadece çocukluğumdan kalan anıların başrollerinden biri olan babaannemin mezarı vardı. Pek bir duygu hissedememiştim onun ölüm haberini aldığımdan beri. Ancak birlikte geçirdiğimiz günler hatrıma geldikçe yokluğunun kalbimde oluşturacağı boşluğu şimdi daha rahat anlamlandırabiliyordum.

Mezarlıktaki işimiz bittiğinde resmi işlemleri halletmek amacıyla gerekli yerlere gitmiştik. Bir insanın ruhunun yeryüzünden silinişini resmileştirmiştik. Ne de kolaydı bunu yapmak. Başkaları için bir anlam ifade etmeyen birkaç kağıt parçasına dönüşüyordu insan birden. Bu kadar düşünmek kara bulutları yine üzerime çekmiş, hüznümü somutlaştırmıştı. Duygularım ve gökyüzü anlaşmış gibi aynı anda göstermişlerdi karanlık yüzlerini yine. Saat daha çok geç olmamasına rağmen hava kararmış, gelecek güçlü fırtınanın haberini veriyordu. Normalde olsa böyle havaları severdim, bana huzur verir ve bulutların gözyaşları altında yürürken orada tek başıma olduğumu unuttururdu. Beni tanıyan, varlığımdan haberdar olan bir kişinin daha dünyadan göçmesiyle yalnızlığımı hatırlatıyordu bana bugün. Bu karamsar ruh halinden çıkmam gerektiğini fark ettiğimde normalde arabayla bile giderken sıkıldığım yolun neredeyse sonuna gelmiştim. Yolun ilerisindeki kafede oturup kötü hava şartlarının sokaklardan sildiği insanları görünce kafamda yine siyah ile beyaz kontrolü ellerine almak için savaşıyordu. Siyah, bu insanların hiçbirinin beni tanımadığını, milyarlarca insanın bulunduğu koskoca dünyada yalnız olduğumu fısıldarken beyaz, diğerlerine karşı umudumu yitirmemeyi ve yeni insanları hayatıma almamın o kadar kötü bir fikir olmadığını belirtiyordu. Hayatıma yön verebilecek düşünceler bile ne kadar yabancıydı asıl bana, griydim çünkü ben. Etrafımda birilerinin olması yetiyordu, onları tanımıyor olsam bile. Çünkü yaşanabilecek dostlukların, aşkın, maceranın, sevincin ve hüznün bulunduğu senaryolar bile yeterdi insanın kafasının içindeki şeytanlarla yalnız başına kalmasını engellemeye. Ben de bir süredir bu şekilde ayaktaydım, ne başkalarının hayatına adım atmaya yetiyordu gücüm ne de tamamen soyutlanmaya. Yani beyaz da siyah da çekemiyordu beni kendi tarafına, saplanıp kalmıştım bir kere gride, risklerin olmayışının getirdiği monotonluğa alışmıştım. Her ne kadar bir süre sonra bundan bıkacağımı ve bu şekilde yaşamaya devam edemeyeceğimi biliyor olsam da şu anı atlatmanın önemli olduğuna ikna edip kendimi, kovuyordum aksi yöndeki fikirleri kafamdan.

Yine kendi melankolimin içinde kaybolduğumu anladığımda kafe kapanmak üzereydi, herkes birer birer oturdukları yerleri terk etmiş ben ve zihnimin doluluğundan unuttuğum soğuk kahvem baş başa kalmıştık. Soğuk olmasına rağmen çok da etkilenmeden içtiğim kahvenin ücretini ödedikten sonra daha fazla yağmurun altında yürürsem kafamın daha çok karışacağını bildiğimden kulaklığımı takarak kendi iç sesimi kendi açtığım müzikle susturdum ve evimin güzergahındaki ilk otobüse atladım. Fırtına geleceği korkusuyla evden çıkmamaya karar vermiş insanların ne kadar çok olduğunu düşündüm o anda, otobüste yalnızca dört veya beş kişiydik. Yolda ilerlerken aklım bugünün başlangıcına gitti, ailemden birini kaybetmenin beni pek etkilemediğini sanmıştım ilk başta. Sonradan bunun kalbimde ne kadar büyük bir yıkıma yol açtığını ve uzun zamandan beri ilk defa hayatımı bu kadar detaylı sorguladığımı anladım. Acaba ne zamandan beri amaçsızca yaşıyordum, ne zamandan beri bu kadar bıkmış ve kendi hayatımın dışında kalmıştım? Bilmiyordum. En acısı da bu hale gelmemin sebebini düşündüğümde oklar yine beni gösteriyordu. Ani bir kararla kendimi dışarı attım, yakınlarda bir köprü vardı, nedense ayaklarım beni oraya götürüyordu. Yavaşça oraya doğru ilerledim, bir yanım geriye dönüp bembeyaz bir sayfa açmak diğer yanım ise o sayfayı yırtıp atmak istiyordu. Köprünün altında şiddetli ve gürültülü bir şekilde ilerleyen suyun sesi dikkatimi dağıtmıştı. Aynı anda köprünün yanlarındaki kalın mermer korkuluklarda bağdaş kurmuş oturan bir kız çocuğu çarptı gözüme. Rüzgarda uçuşan sarı saçları ve yemyeşil gözleriyle adeta siyah-beyaz bir filmden çıkmış gibi gözüken gökyüzüne ve evrene meydan okuyordu. Benim gözlerim ne kadar soluk bakıyorsa onun gözleri de o kadar canlıydı. Buraya gelme sebebim, umudumu ve hayat amacımı yitirmiş olmaksa da o; umuduna ve yaşama sevincine burada kavuşmuş gibiydi.

O an fark ettim, ben bu sabah mezarlıkta kendi ölü ruhumu gömmüştüm. Ama tam şu anda rüzgar, benden kalanları birleştirerek küllerimden yeniden doğmamı sağlıyordu. Bu sefer aynı hataları yapmayacaktım, başaracaktım ve ruhumun griye saplanıp kalmasına izin vermeyecektim. İçimden bir ses bu farkındalığı yaşamamda karşımdaki küçük yabancının da rolü olduğunu söylüyordu. Aklıma okuduğum çoğu romanda karşıma çıkan ama hiçbir zaman kendi hayatım ile bağdaştıramadığım cümle geldi:"Kimse tesadüfen girmez hayatımıza."

Nazlı ŞENGÜL 10 FEN/B

MEKTUP

yok, 13 Aralık 1977

Gönderil(e)medi

Merhaba,

Ben senin hep seslendiğin okuyucun. Bak burdayım işte. Hep sorardın ya bana "Ben buradayım sevgili okuyucum, sen neredesin?"diye. Tam da senin hangi adrese göndereceğini bilmediğin mektubunu okuduğum yerdeyim. Tam da senin Olric'e "Artık yaşamak istemiyorum Olric." dediğin yerdeyim. Bence burayı yalnız sen biliyorsun. Hatta yalnız sen. Düşündükçe yok olan, Descartes'in tam zıttı sen.

Konuya nasıl girilir bilmem. Yıllardır senden ses soluk çıkmıyor. Öldün mü kaldın mı o demir yolu istasyonunda, bilmiyorum. "Bari bir mektup yollasaydın." diyeceğim, diyemiyorum. Nereye yollayacağını bilmezsin çünkü. Ama nasıl olur eder o mektup bir şekilde ulaşırdı bana, sen de bunu biliyorsun. O mektup tutunurdu, senin benim aksine. Tutunmak hiç de kolay değilmiş meğer. Sigara sarmalık bir kağıda yan yana dizilen kelimeler bile tutunurken, sen ve ben... Bir sen bir de okuyucun tutunamadı demek. Olric'e ne dedin hatırlar mısın, "Yüreğinde bir yer açıp oraya oturttuğun her kimse, seninle birlikte gider her yere." Belki de o yüzden tutuna tutuna okuyucunu buldu bu mektuplar.

Bir süredir -yani uzunca bir süredir- aklımı kurcalıyorsun. Başım dönüyor Atay. Bu sözümü dinletemediğim sistem döndürüyor başımı. Senin de değil mi? Biliyorum. Korkuyordun sen de şu an benim korktuğum gibi. Buradan -eğer burası bir yerse tabii- nereye kaçtın ki sen? Ben buradayım sevgili Atay, sen neredesin?

korkuyu beklerken bunları yazan, hep seslendiğin okuyucun...

irtibat adresi: yok

Defne Öngün 11/IB

ÖZGÜRLÜK YOLUNUN BİLETİ: PARA

Duygu Asena'nın 1987 yılında yazdığı "KADININ ADI YOK" adlı eseri, genç bir kadının cinsiyet eşitsizliği yüzünden çocukluğundan orta yetişkinliğine kadar yaşadığı sıkıntılar ve bu durumlara karşı olan başkaldırısını konu alır. Kadın- erkek eşitsizliği sorunlarını çalışma ve aile hayatı, cinsellik, aldatma ve toplumdaki kadın bedeni algısı gibi çeşitli konuları ele alan bu eser, Türkiye'de büyük bir ayaklanma çıkaran, kadınların haklarına vurulmuş zinciri kıran bir güç ve etkiye sahiptir.

Asena'nın eserinde bahsettiği en önemli noktalardan biri de kadınların para kazanma özgürlüğüdür. Eserinde birçok kadının üniversite okuması engellenmeye çalışılmış, meslek sahibi olmalarına karşı çıkılmıştır. Örneğin anlatıcının babası, anlatıcı ve kardeşinin zaten evleneceklerinden dolayı üniversite sınavını gereksiz bir olaymış gibi görerek kızlarının sınava girmelerinin önüne geçmeye çalışmıştır. Buradan da anlaşıldığı gibi, genç kadınlara her zaman evlenmenin hayattaki en önemli gaye olduğu aşılanarak meslek sahibi olup para kazanmalarının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Aile ve çevrelerinden baskı görerek istemedikleri insanlarla evlenip çocuk sahibi olan kadınlar; çocuklarına bakan, sürekli onlarla ilgilenen ve kendilerine dahi ayıracak zamanı olmayan bireyler haline gelmişlerdir. Anne olmaları, onların iş hayatına atılmasına büyük bir gem vurup para kazanmalarına engel olmuştur. Örneğin anlatıcı, annesine neden çalışmadığını sorunca annesi, mümkün olsa idi çalışmak istediğini fakat çocuklara bakmaktan zamanının kalmadığını ifade etmiştir. Bu yüzden eserde kadınların kocasının kazandığı parayla geçinen, ekonomik bağımsızlığı olmayan, esaret altındaki ezik insanlar haline dönüşmesine vurgu yapılmıştır.

Anlatıcının babası sadece kızlarını değil, eşini de para ile kısıtlayarak parayı hesap sorma ve evdekileri kısıtlama yetkisi veren bir güç haline getirmiştir. Annenin ne kadar parayı nerede, niçin harcadığı önemli iken baba ise istediği miktarı özgürce harcayabilmektedir. Romanda anlatıcı, babasının çok parası olmasından dolayı herkese onun para verdiğini ve böylece herkese karışıp onların yerine kararlar verdiğini fark etmiştir. Bu nedenle de ileride kendi parasını kazanıp özgür bir şekilde yaşamayı kendisine bir gaye edinmiştir.

Anlatıcı, babasının annesini aldattığını bilmesine rağmen bu durumu annesine anlatmamıştır. Bunun sebebi, bu durumu söylediğinde annesinin para kazanamayıp gidecek bir yeri olmadığından dolayı kocasından boşanamayıp mutsuz bir şekilde hayatına devam edeceğini, bu durumun onun hayatını bir zindana çevireceğini bilmesidir.

Gidebilecek olan kadının para kazanan olduğunu daha çok küçük iken fark eden anlatıcı, bu durumdan çok etkilenmiş ve özgürlüğü kendi parasını kendi kazanması olarak yorumlamıştır. Bir kadının kendi ayakları üstünde durabilmesi için ilk olarak ekonomik açıdan bağımsız olması gerektiği kanısına varmıştır. Bu nedenle kadınların görevinin sadece annelik olmasına başkaldırmış, babasına rağmen üniversiteyi bitirmiş ve iş hayatına atılmıştır. Saygıdan bile mahrum görünen çevresindeki birçok kadından farklı olup özgürlüğünü kendi ellerinde tutabilmek için sürekli çalışmış ve onun başarısını, para kazanmasını cinsiyetine ve güzelliğine bağlayan insanlara kulak asmamıştır. Bunun sebebi ise çok açıktır; kendi kendine yetebilen, kendisine saygısı olan ve bu uğurda gerekirse arkasına bakmadan rahatça çekip gidebilen, bir rol ile değil kendi adıyla bilinen, kimliğini koruyabilen güçlü bir kadın olmaktır. Aşağıdaki alıntı, anlatıcının hislerini çok iyi bir şekilde ifade etmektedir.

"... onlardan bir eksikliğim olmadığını kanıtlamak için çalışıyorum. Kimseye muhtaç olmak istemiyorum. En korktuğum şey bu; annemi düşünüyorum, Şermin teyzeyi, Mualla teyzeyi... Hepsi muhtaçtılar, kimliklerini yitirmişlerdi, yaşamıyorlardı sanki. Onlar gibi olmak istemiyorum, istemediğim kişi ile evlenmek zorunda kalmayacağım, bunlar için para gerek, para bir tür özgürlük" (Asena, 1987)

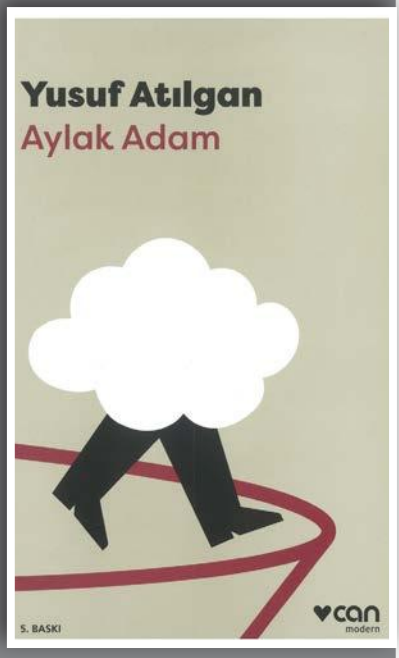
Sonuç olarak, "Kadının Adı Yok" adlı eserde bir kadının toplum tarafından ona atanan çocuk bakmak gibi görevlerin haricinde, toplumda kimliği ve kişiliğini koruyabilen bir birey olmasının tek yolunun ekonomik özgürlüğe sahip olmak olduğu vurgulanmıştır. Fakat buna rağmen Asena'nın da eserinde ifade ettiği olaylar ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği algıları birçok ülkede hala kadınları kalıplara sokarak onları sadece ev işlerine bakan köle bir robota dönüştürmektedir. Bu durumlar açısından Kadının Adı Yok adlı roman, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadınların para kazanmasını zorlaştırdığını ortaya çıkarmaktadır.

Kaynakça:

Asena, Duygu. Kadının Adı Yok, 1987, BKM Yayıncılık. İstanbul.

Leyla AKDOĞAN 9 FEN/B

AYLAK ADAM
Romanındaki Leitmotiflerin
BAY C.'nin KİŞİLİĞİNE ETKİSİ

Yusuf Atılgan'ın kaleme almış olduğu Aylak Adam romanında yer alan leitmotifler, romanın ana kahramanı olan Bay C.'nin kişiliğinin çözümlenebilmesi ve analiz edilebilmesi noktasında önemli bir yere sahiptir. Romanda sembol olarak kullanılan kelimelerin tekrarları olarak algılanabilecek leitmotiflerden bıyık, kadın bacağı ve kulak leitmotifleri; bay C.'nin kişiliğinin psikolojisinin ve davranışlarının şekillenmesi açısından kritiktir.

Aylak Adam romanında bıyık leitmotifi, babasının çocukluk döneminde Bay C.'ye neden olduğu travmaları sembolize etmektedir. Bay C. çocukluk döneminde yaşadıkları ve babasının Zehra Teyze'siyle ilişkisinden dolayı babasını düşman olarak algılamaktadır. Zaman zaman baba ile oğul arasında görülen çatışmalar şiddete eğrilerek Bay C.'de travmatik etkilere neden olmuştur. Romanın ilk bölümünde Bay C. **"Bir ay önce iki terziden (…) dayak yediğim de gece aynı sebepten sokağa dönmüştüm." (Atılgan 5)** ifadelerini kullanarak esasında babasının çocukluğunda ona uyguladığı ve Bay C. özelinde travmatik etkileri olan şiddete de göndermede bulunmuştur. Çünkü Bay C.'nin babasının da bıyığı vardır ve Bay C. sırf babasının bıyığı olması dolayısıyla bıyık bırakmayarak babasına benzemekten kaçınmaktadır. Bu sebeple de eskiden evlerinde hizmetçi olarak çalışmış kadının **"Tıpkı baban gibisin. Bir bıyıkların eksik." (Atılgan 24)** sözüne Bay C. **"Defol, babama benzemem ben." (Atılgan 24)** ifadesiyle karşılık vermektedir. Çünkü Bay C.'nin babasına benzetilmesi demek bilinçaltına gömülmüş olan baskıcı ve şiddet uygulayan baba figürünün ömür boyu kimliğine ve kişiliğine yapışmasına neden olacaktır.

Aylak Adam romanında görülen ve Bay C.'nin kişiliğinin anlamlandırılmasında etkili olan bir diğer leitmotif ise kulaktır. Bay C. Zehra Teyze'sinin babasıyla ilişkiye girdiğini gördüğünde Lacancı perspektife göre ensest olarak değerlendirilebilecek bir kıskançlıkla babasının üzerine atılır ve babasına zarar vermeye çalışır. Bu sırada babası, Bay C.'nin kulağını yırtar ve bu durum Bay C.'de tiklere neden olan bir travma yaratır ve bu travma ömür boyu üzerine yapışır. Bu sebeple Bay C. romanda **"En iyisi kişinin kulaksız yaratılmasıydı." (Atılgan 123)**, **"İnsan kafasında kulakların çirkinliğini, gereksizliğini düşünürse." (Atılgan 142)** gibi ifadelerle kulakların insanlarda komple olmaması gerektiğini vurgulayarak radikal bir yaklaşım sergiler. Ayrıca Bay C.'nin sık sık kulağını kaşıması da kendisine çocukluk travmasının getirmiş olduğu, psikolojik açıdan sarsıcı anlamlara sahip bir tiktir. Bu sebeple de kulak leitmotifi Bay C.'nin takıntılı bir kişiliğe ve radikal düşüncelere sahip olmasına sebebiyet vermiştir.

Romanda yer verilen en önemli üçüncü leitmotif, bacaktır. Bay C. babasının Zehra Teyze ile ilişkiye girdiği sırada onun bacaklarını okşadığını görmüştür. Bu durum Bay C'nin yetişkinlik döneminde Freud tarzı psikolojiye göre defans mekanizması geliştirerek kadın bacaklarına karşı fobi oluşturmasına neden olmuştur. Bu sebeple romanda Güler ile Bay C.'nin yakınlaşması aktarılırken Bay C.'nin Güler'in bacaklarına dokunamamasının betimlenmesi **(Atılgan 108)** Bay C.'nin romandaki korku ve fobilerle dolu kişiliğini açığa çıkarmıştır.

Yusuf Atılgan'ın Aylak Adam romanındaki bacak, kulak ve bıyık leitmotifleri Bay C. özelinde değerlendirildiğinde, bu leitmotiflerin Bay C.'nin psikolojisi, davranışları ve sorunlu kimlik ve kişiliği üzerinde, bilinçaltına etki ettiğinden dolayı, önemli travmatik etkilere neden olduğu söylenebilir. Bu travmatik etkilerin ise Bay C'nin ilişkilerine ve topluma adapte olması noktasında derin sorunlara sebebiyet verdiği analizi yapılabilir.

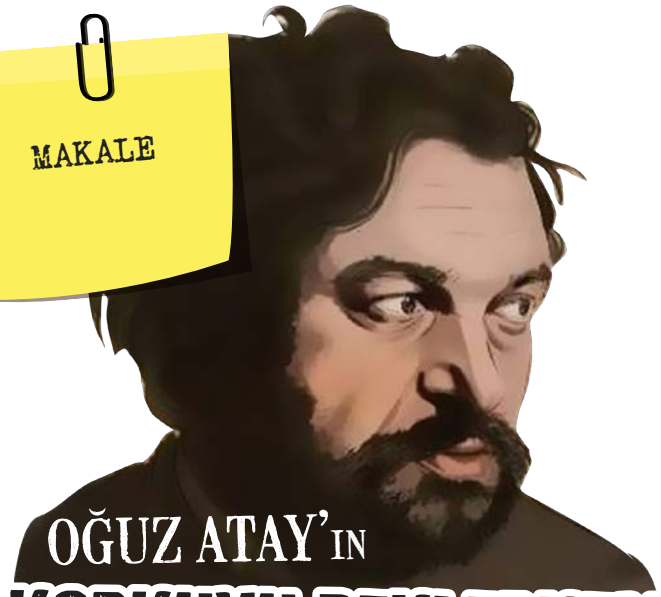
Kaynakça:

Yusuf, Atılgan. Aylak Adam. 1. Baskı. İstanbul: Can yayınları, 2016. Baskı.

Mert Ege Oral 12-IB

MAKALE

OĞUZ ATAY'IN KORKUYU BEKLERKEN KİTABINDAKİ "UNUTULAN" ÖYKÜSÜNE DAİR İNCELEME YAZISI

Anlatım teknikleri kullanılan dil ile bir anlam kazanır. Aslında anlatım teknikleri, yazarın oluşturduğu atmosferin içinde olayı desteklemeye çalışan birer araçtır. Oğuz Atay'ın Korkuyu Beklerken adlı eserinden alınan **"Unutulan"** öyküsünde, kahraman bakış açısıyla unutabilmenin zorlu sürecinin insanın içinde bıraktığı korkular gerçeklikten uzak bir şekilde ele alınmıştır. Bu öyküyü daha iyi analiz edebilmek için sırasıyla eski sevgili sembolünden, soru işaretlerinden ve metnin negatif tonundan faydalanılacaktır. Bu sayede, metindeki satır aralarının anlamlandırılmasına katkı sağlanacaktır.

Öyküde ilk olarak, okuyucuya tanıtılmak istenen "eski sevgili" kavramı dikkat çeker. **"Fakat hiç değişmemiş; son gördüğüm gibi gözleri açık." (Atay 28)** ifadesinde eski sevgiliye dair tasvir görünümlü bir gönderme yapılırken yazarın gözlere yaptığı vurgu belirsiz kalır. "Gözleri açık" tabiriyle yazar, "açık gözlü" mecazına sığınarak eski sevgilinin uyanık olmasıyla ilgili ironi yapar. İroninin asıl sebebi, "gözleri açık" ifadesinin "hâlâ yaşıyor" manasına da çıkabilecek olmasından kaynaklıdır. Bu ince alay sayesinde aklının hâlâ eski sevgilisinde olduğu anlaşılan anlatıcının, duygularını geçmişte bırakamadığı ancak buna rağmen harekete geçmekten ziyade yalnızca düşünmekle kaldığı ön plana çıkarılmak istenir. **"Her an onu düşündüğüm hâlde hep bir engel çıktı." (Atay 28)** ifadesinde düşünmekle kalmasının sebebi "engel" olarak nitelendirilen farklı bir sembole dayandırılır. Engel aslında bu noktada korkuyu, cesaretsizliği sembolize eder ve böylece **"babamla annemin ölümü, bir şeyler yapma telaşı..." (Atay 29)** gibi ifadeler birer bahane olarak kabul edilir. Engel, düşünmemek için araya konulan bir bahanedir çünkü düşünmenin acı veren, psikolojik sancısı göz önünde bulundurulduğunda düşüncelerden kurtulmanın en iyi yolu gibi yansıtılır. Bu şekilde eski sevgili sembolünün, "açık gözlü" ve "engel" ifadelerinin; anlatıcının, geçmişe korkuyla ve telaşla bağlanma durumunu temsil ettiği anlaşılır.

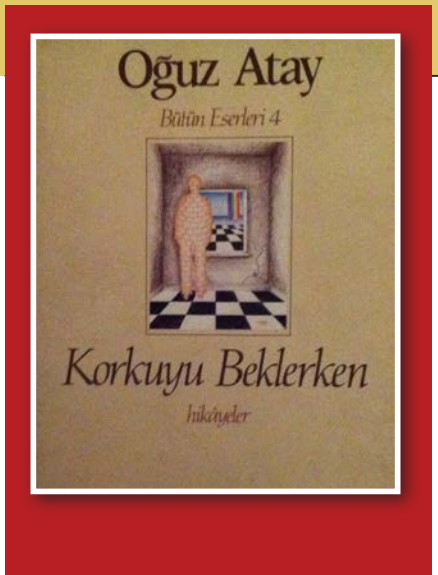
Eski sevgilinin ele alınışı aslında anlatıcının bilinç akışı esnasında hem sevgili ve anlatıcı hem de anlatıcı ve anlatıcı arasında geçen sorulara dayalı sahte diyaloglarla süslenir. **"Bütün bunları ne zaman düşünüyorsun?" (Atay 28)** alıntısında, eski sevgilisine soru yönelten anlatıcı, geçmişe geri dönerek sorunun cevabını hâlâ elde edemediğini fark eder. Devamında **"Sonra neden aramadın? (Atay 28)** sorusunu kendisine yönelten anlatıcının; kafasının çok karışık olduğu, eski sevgilisinden alamadığı cevapların bugün bile hayatını etkilediği ve bu karmaşıklığın içinde artık soruları kendisinden medet umarak kendisine yönlendirdiği anlaşılır. Anlatıcı, **"Ne bileyim, daha mutsuz insanlar vardı; onlarla uğraştım." (Atay 29)** cümlesinde bile satır arasında kendisine soru sormaya devam eder; hedef, soruların cevabının peşinde neden ihtirasla koşmadığının yanıtına erişmektir. Cevapsız kalmış soruların hepsi "neden?" sorusu altında birleşir. Böylece soru işaretlerinin; anlatıcının iç sorgulayışlarında ve okuyucuya satır aralarını okutma konusunda büyük önem teşkil ettiği anlaşılır.

Bir diğer önemli mesele olarak ise yazarın, semboller ve noktalama işaretlerini kullanarak oluşturduğu negatif atmosfer yer alır. Sürekli üzüntü ve ölümden bahsedilmesi bu negatif atmosferin oluşmasında önemli bir role sahiptir. "Üzülmek" fiili hem eski sevgiliye hem de anlatıcının kendisine yönlendirilmesiyle iki tarafın da mutsuzluğuna işaret eder. **"Her şeyi bildiği hâlde duygulanamayan bir ifade." (Atay 28)** alıntısında da "duygulanamayan" ifadesiyle vurgulanan üzüntünün iki karakterde oluşturduğu havaya vurgu yapılarak iki karakterin de üzülmemeye ne denli alışkın olduğu belirtilir. Üzülmek artık onlar için normalleşmiştir. Öyküde, üzüntünün yanı sıra "ölüm" kelimesine yapılan vurgu ise farklılaşarak karakterler üzerinden yapılan analize dâhil olmaktan ziyade daha çok sevgiliyle görüşememe bahanelerine bir gönderme görevi görür. **"Babamla annemin ölümü" (Atay 29)** şeklinde sunulan bahane bu iddiayı kanıtlar niteliktedir. Yani üzüntü bir alışkanlık olmuşsa ölüm yalnızca işin bahanesi olarak kalır. Böylece "üzüntü" ve "korku" kelimelerinin metnin atmosferini belirlemede önemli birer etken olduğu anlaşılır.

Sonuç olarak Oğuz Atay'ın Korkuyu Beklerken eserindeki "Unutulan" öyküsünde; eski sevgili sembolüyle, soru işaretleriyle ve metnin negatif tonuyla metnin asıl hedefinin okuyucuya unutmanın zorluklarını empoze etmek olduğu anlaşılır. Cevapları elde etmek üzerine kurulan unutmanın temeli, sunulan karakterle bir başarısızlık örneği teşkil eder.

Kaynakça:
Atay, Oğuz. Korkuyu Beklerken.4.Baskı. İstanbul: İletişim. Dijital Baskı.

İlkhan Selin YILDIRIM 12/IB

ŞİİRLER

İSTANBUL GECESİ

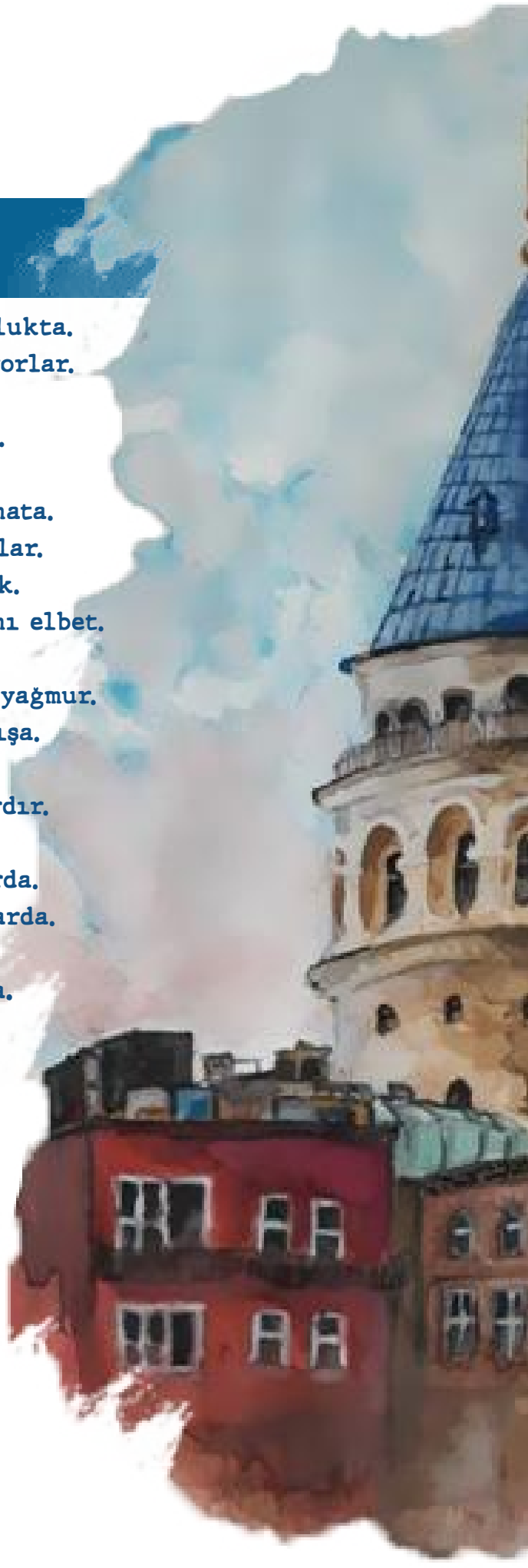
Yıldızlar saklanaduruyor sanki bir yolculukta.
Belki çok utangaçlar, belki de bizi sevmiyorlar.
Aslında hepsi yukarıda, ön plandalar,
hep bizi izliyor başucumuzda dikiliyorlar.

Otomobiller her yerde artık, sanki bir şamata.
Kendi hallerinde dolaşıyor, müzik yapıyorlar.
Düzensiz koro bu, çok şey beklememek gerek.
Ancak herkes sussa ne kadar güzel olmaz mı elbet.

Bazen rüzgar vurur buraya bazen şiddetli yağmur.
Sabahları yaz iken hava dönüşür birden kışa.
Anlayamayız bizler bu garip olayları.
Belki de bulutlar, güneşle kavga ediyorlardır.

Kediler ve köpekler geziniyorlar sokaklarda.
Can çekişiyorlar bu soğuk, rüzgarlı havalarda.
İnsanlar, umursamıyor bu evsizleri.
Onlarsa sıcak sabahı arıyorlar kovuklarda.

Ege YORULMAZ Haz.FEN/B

İSTANBUL'UM

Günler haftalar sayıp durdum
İstanbul'umda gezip durdum
Haliç'ini, Boğaziçi'ni
Düşümde sayıklayıp durdum

Kedisine martısına küstüğümde
Emsalsiz mavisini gördüğümde
istanbul'umu anımsayıp durdum
Sokağının sesini işittiğimde

Güceniyorum İstanbul'uma
Onun gözlerini deniz yapmış
Küsüyorum da İstanbul'uma
Her karışına onu nakşetmiş

Çök'yor karanlık İstanbul'uma
Çal'yor her ışığı Galata'sı
Sığınıyorum İstanbul'uma
Çünkü ona benziyor edası

Evrim KOŞAR Haz.FEN/A

Gökkuşağımın Mavi Bukleleri

Bence yaşanmışlıklarla dolu bir ev,
henüz varolmuş değil fakat
belki de şimdiden yok olmuş.
Sadece bu hayalin içinde sıkışmış
sonra da uçmuş gitmiş: unutulmuş.
öylece uzakta: hissi sıcak bir yuva,
bu hülya hissi gerçekten duyumsamak,
var mı görünürde bir kayranda?

En derinlerde duyumsadığım:
Bütün varoluş toplanmış sanki tek bedene,
tüm dünyayı görüyorum sanki karşımda böylece.
Bukle bukle çöller bir taraf:
uçsuz bucaksız kum tepeleri, sonsuzluk.
Hem de dokunulabilir bu ilk saf altınlara,
tabii sadece ben tarafından, öyle ya?

Renkleri nasıl sevdiğimi bilen kaldı mı?
Göz alabildiğine bir mavilik öbür tarafta,
bakmaya doyamazsın öylesine derin:
hem de koca dünyada bir, bu dünyada iki derin.
Fakat bakmayın bakmaya doyamazsın dediğime,
Bu da sadece benim için geçerli yine.

Ki burada da bitmiyor, o kadar basit değil bu şey.
O gökkuşağından daha renkli evrenden
çıkan hareli gümüşler var bir kere,
ki altından değerli gümüşler bunlar,
o pek meşhur sözün aksine.
Kırmızı goncalar açıldıkça içinden dökülen büyülü şeyler...
Sorsak benim daha renkli olduğumu sanır,
henüz bilmiyor ki zaten aynıyız: öğrenir mi?

En nihayetinde demek istediğim şeyler yok değil,
var da denemez ama.
Bu bir şiir değil: ziyade öylece bir dışarıya döküş, bir tür boşalma öbeği.
İhtiyacım vardı buna, çünkü deliriyorum bazen duygularımda.
Anlatmaya yetecek bir kelimeler grubu yok, olsa onu yazar kurtulurdum bu kuruntulardan.
ama işte kendime bile yapay geliyor dediklerim,
aklımdaki tek şey o bukleler, altında sakladığı o renk cümbüşü, bir de tabii
o mavilik.

-Alenen-

ATLAS

Dünyayı omuzlarımda, iz bırakana dek sırtlasaydım şayet ;
Atlas içimden bir parça olabilseydi :
Kendi sonumu getireceğimi bile bile
Fezanın derinliklerine yuvarlardım.
Kıtaların çarpışmasını izler,
Evrenin sonsuzluğuna anlam katardım.
Bu anlamsızlık silsilesini yoklukla var etmeye çabalardım.

Dünya benim sırtımda olsaydı ve ellerim onu tutmaktan nasır tutsaydı
şayet,
Atlas'ın içinde bir parça olabilseydim :
Bu yükü taşıyamazdım.
Dünyayı değil belki
Ama insanları kaldıramazdım
Bu korkunç kargaşanın altında ezilirdim.
Evrene sığdıramadığım varlığımı bir tek böyle uğurlayabilirdim.

B ATLAS : Atlas, Yunan mitolojisinde Iapetos ile Klymene'nin 13 çocuğundan en güçlü olanıdır. Olympos'a saldırdığı için Zeus tarafından dünyayı omuzlarında taşımakla cezalandırılmıştır.

"-MIŞ"

Bütün fırtınalardan sağ çıkmazmış insan ;
Zelzelelerle bendini yıkıp yangınlarla yıkanırmış.
Ve ölümü birden çok tadarmış...
İnsan meşru sevgilerden gayrimeşru acılara kaçarmış
-günahkâr gecelerin koynunda sıkışmış-
O, devrim sayılan tüm sınırları aşar, tabuları kökünden sarsarmış ;
Sonra şehrin kuytularında saklanır sebep olduklarından kaçarmış.
İnsan, özgürlük türküleri söyler,
Savaşın koynunda çiçek açarmış.
O, solmuş ömrünün sonunda
anılarla gözlerini karanlığa açarmış.

Gülce DURU SÖZ 12/B

28.07.2018

Bazen düşünüyorum hayat ne diye
Yaptıklarım boş mu diye
Beklediklerim umutsuz,
Duygularım anlamsız mı diye...

Yine karıştırıyorum gerçeği ve sahteyi
Bu beni yoruyor belki de
Bilmiyorum, emin değilim, anlamsız...
Beynim daha çok çalışıyor kudretsizce

Zorla bulduğum cesaret
Puf olup uçuyor benliğimle
Ağlıyor muyum? Emin değilim
Belki gerçeğe belki sahteye
Ya da ikisine de

Denizim fazla büyük
Fazla derin ve yüzebileceğimden daha tehlikeli,
Vahşi... Çünkü çok kalabalık
Dibi ise bataklık

Her şeye rağmen o denizin içindeyim
Yüzüyorum, yüzüyorum ve yüzüyorum.
Cevapları, soruları karıştırmış,
Bazılarını kıyıya vurmuş
Bulamıyorum...

Benliğim canımı yakıyor
Duygularım, düşüncelerim, yaptıklarım, yapacaklarım...
Bazen yalnızlığın pervası içinde boğuluyorum.
Fazla yalnız bu deniz,
Bir gün sessizlik son bulur mu diye merak ediyorum.

Anlamak yorucu,
Düşünmek yorucu,
Büyümek yorucu,
Toz pembe perdelerin kalkışı ise en mühim gerginlik kaynağı.

15.11.2020

Küsmek İçin fazla büyüğüm sanırım
Ya da bir yerlerde fazla kırgın...
Güvendi adımı haykıran sadece
Arkama dönüp baktığımda yüzüme gülen, bir kuru güven...
Yaşanılanların izleri vardır yüreğimde,
Kimsenin ulaşamadığı kadar derinlerde,
Beklesem geçmez, serbest kılsam yine yarı yolda bırakır beni bir şekilde.

Her gün yüzlerine baktığım, seslerini duyduğum insanlar;
Bir kere yüzüme, yüzlerimize yargılamadan baktılar mı geçenlerde?
Ben ne yazık ki her güvenişimde,
Yine pişman oluyorum.
Haksız olsam bile.

06.01.2022

Tanışmak için çok güzel bir gündü
Aşık olmak içinse çok yanlış

Dağın tepesinde tüterdi umut,
Aşkın erittiği mumdan doğan bir güneşle
Kandırırdı iki kişiyi atmak için bir kümese
Sağdan sola savurur
Ama tüketmezdi içlerine akıttığı sevgiyi günlerce.
Biz umut yüzünden sevdik demekse
Yalnız iki kişiye yakışırdı

Tanışmak için çok güzel bir gündü
Aşık olmak içinse çok imkansız

İlkhan Selin YILDIRIM 12/IB

Hedef bir özne olmuş, farkında mısın?

Ben miyim tek böyle düşünen?
Gün bu kadar parlak, gece bu kadar karanlıkken
Ben miyim tek böyle gören?
Olgun olmaya itilmiş çocuklar varken

Ben miyim tek böyle sitem eden?
Karşılığını bırak, yaptığının sonucundan habersiz insanlar varken
Sen misin tek böyle gülen?
Etrafındakiler dünyadan bu kadar ümidi kesmişken

Söylesene,
Umut var mı bizde, olur mu bizden de kahramanlar?
Kendi hayatımızın kahramanı
Etrafımızdakilerin kahramanı
Kendimizi kanıtlamaya çalıştığımız her bir öznenin
peki neydi ki bunun amacı, en başta bu özyerinin?

Fark eder mi?

hangi öznenin egemen olduğu
Sonunda değiliz biz de tamamen farklı
Birbirimizin aynası,
bir oyunda kaybetmişiz kendimizi
Uydurmuşuz kelimeler, daha gelişmiş, daha karmaşık
her şeyin dahası
En iyi olmak zorunda mı?

Kendi yarattığımız ölçütlere ulaşılamıyorken
Neydi amacı en başta yaratmanın?
Güç mü, mutluluk o muydu sizce?
Ulaşılmaz hedeflerin bunalımı
Bunalım mıydı insanlar için mutluluk
Hedef, son nokta

Halbuki böyle doğmamıştı insan,
yoktu öyle kaygıları, isteği
seymek, seyilmekti sadece
şimdi olmuş büyük dünyanın küçük oyunlarının bir aleti
Böyle daha mı iyi söylesene?

Şimdi yine düşünürüm,
insan mıdır tek böyle düşünen?
Yetişemeyeceklerinin arkasında koşarken, bir zamanlar
değer biçtiğini bir kenara bırakıp Giden...

Jeren OLDMAN 11/IB

Baktığımda

Camdan dışarı baktığımda
İnsanlar görüyorum
Koşuşturuyorlar durmadan
Etrafındakileri umursamadan

Camdan dışarı baktığımda
Bir hareketlilik görüyorum
ama bu hareketliliktir ki gayet monoton
Gayet sıradan ve
bunu sadece ben fark ediyorum

Camdan dışarı baktığımda
Kuşlar görüyorum
Uçuyorlar durmadan
Özgür olduklarını zannederek

Ve yine camdan dışarı baktığımda
Bir rüya görüyorum
Sonuna kadar gerçekmiş zannederek

Şimdi sorarsınız

Bir defter aldım elime
Başladım yazmaya
Dağları, taşları, kuşları

SONLU YAŞAMIN SEVİNCİ

HER YAŞAMIN VAR BİR SONU,
ÖNEMLİ OLAN ŞU SONLU YAŞAMI
YAŞAMI SEVEREK BİTİREBİLMEK.

SEVECEKSİN ÖNCE,
ŞU KOCA EVRENDE YER ALAN HER ŞEYİ,
HAYATI.

DÜŞÜN Kİ ŞU KOCA EVREN
SENİN İÇİN BU KADAR UYUMLU.
GÜNEŞ DOĞAR VE UÇAR KUŞLAR,
GECE OLUR VE PARILDAR YILDIZLAR,
YAĞMUR YAĞAR VE ISLANIR YERYÜZÜ,
YAŞATIR KOCA DÜNYAYI BİTKİLER,
SENİN İÇİN...

GÜLÜMSE O ZAMAN,
KENDİNE DEĞER VER.
HERKESİN YAŞAMI KENDİNE ÖZGÜ,
SENİN YAŞAMIN DÖNER SENİN ETRAFINDA.

BİR DAHA YAŞAMAYACAKSIN HİÇBİR ANINI.
HER ZAMAN GÜLÜMSE,
YAŞAMI SEVDİĞİNİ BÖYLECE GÖSTERİRSİN,
HERKESE VE HER YERDE.

YAŞAM İLE ÖLÜM ARASINDAKİ,
TEK GERÇEK BAŞARI,
YAŞAMA SEVİNCİNİ TATMAKTIR.

ŞU SONLU YAŞAMIN SEVİNCİNİ
DOYA DOYA TATMADAN,
ÇIKMASIN KİMSE SON YOLCULUĞUNA...

Lara DEMİR 10 FEN/B

GEÇİCİ SARHOŞ

Bir ömür bekleyişti buradaki
Hiçliğin varlığı her taraftaki
Sonsuzluktaki su eksikliğiydi
Var eden bir dize damlalar idi

Papuçsuz yolda acısız yürümek
Soğuk havada sıcaktan terlemek
Susuz yüzüş denizin içindeki
Özlem içinde var oluş hayali

Sonunda varlığıma yağan yağmur
Geçici sarhoşluğuma noktasın
Sen iç karanlığımı aydınlatan
Zifiri karanlığın huzurusun

Alp TAŞÇI 11/IB

AŞK GELENEĞİ

Aynı yerdeyiz farklı zamanlarda
Ben kapı önünde, sen sokak arasında
Dileğimiz belki o an bir olmaktan yana
Aynı yerdeyiz farklı zamanlarda

Aynı yerdeyiz farklı zamanlarda
Bu sebeptendir gözlerini özleyişim
Belki bir gün tüm olasılıklar bizden yana
Kavuşurum sana sanki hiç gitmemişim

Karşılıklı gülümseriz sebepsiz, bakışırız manidar
Gözlerinin ateşi soğutur senden yanan içimi
Ya da kış güneşi açmaz, kalp üşür yaz ortasında
Alışılır gülümsemeden yaşamaya

-

Kalbinin kapısına geldiğimde geri çevirmeyişin
Sımsıcak gülüşün ve tezat afraze cümbüşü gözlerin
Sanat misali dans eden ve kalbimi kukla eden ellerin
Bana mükemmeli tanımlıyor seni sen yapan her şeyin

Şimdi deli afrazelere soğuk camdan bakıyor gönlümün içeri
Perde inmiş bakıyor sensiz kalan bu gözler sanki hep hiçmiş gibi

-

Varlığın kızgın çöllerde sonu gelmez serap
Yokluğun kor gözlerinin özleminde azap

-

Amiyane gönül vurulmuş haşa kutsal bakışlara
Bakış ki fecr olmuş gönülden yansıyan ışığa
Yar gülümsemiş kalp amade olmuş incilere o anda
Gönülden içeri düğüm olmuş bu kez fecr-i nigaha

-

Uçmayı öğrenmiş bir kelebek sanki ruhum
Bir sağa bir sola gidiyorum
Gökyüzünde hür bir kelebek misali
Gözlerinde hürriyeti buluyorum

Bakışların cenneti anımsatır
Oysa içinde hapsoluyorum
Nefes aldıkça kalbimi sızlatan iki deli ok
Keskin oklarla yaşama tutunuyorum

Melisnur ÖĞÜTCEN 11 FEN/B

Güvercin anıtı

Koskoca bir anıt var
Bir güvercin yapmışlar
Ağzında zeytin dalı var
Düşmeyi beklerlermiş

Ayağında pranga
Uçamıyor göklere
Zincirlenmiş tüm barış
Sanki suçmuşçasına

GEÇMİŞ ZAMAN

Sana tutuklu kalmışım
Bilir misin alışmışım
Oyunda bir tek ben kalmışım
Yokluğunla bütünleşmişim

Yalanlarla yıpranmışım
Söyle artık doğrularını
Artık sıkışıp kalmışım
Sen döküver sırlarını

Sen üzmemek istemişsin
Ama olamadım mutlu
Sensizlikle boş kalmışım
Ama unuttum anıyı

”

Evrim KOŞAR Haz. FEN/A

RÖPORTAJ - SÖYLEŞİ

AHMET ÜMİT ile İstanbul Hatırası

"İnsan yaşadığı yere benzer.
Ruhumuzu besleyecek olan yaşadığımız yerin farkına varmaktır."
Ahmet ÜMİT

Gerçekle, kurgunun birbirine sarıldığı, iç içe geçtiği bir roman: İSTANBUL HATIRASI

4 Yazar 4 Kitap Okuma Atölyesi öğrencileri olarak bu yıl ilk konuğumuz AHMET ÜMİT oldu. Moderatörlüğünü Defne Öngün ve Mehmet Ozan Birkan'ın yaptığı polisiye edebiyatın usta kalemi Ahmet Ümit'in "İSTANBUL HATIRASI" romanı üzerine yapılan söyleşimiz: Byzantion'dan İstanbul'a uzanan heyecan yüklü bir serüven...

Defne: Hayatı doğup büyüdüğünüz Antep'te baba evinizin penceresinden terzilik yapan annenizin çıraklarına anlattığı hikayelerle öğrendiniz. Ve hayat sahnesinde siz de bir zaman sonra yer alarak tıpkı anne ve babanızın durmadan ürettiği gibi, "İyi bir romancı ağır bir işçi gibi çalışır." sözünüze uygun olarak bugüne değin durmadan çalıştınız, araştırdınız ve bu sayede bizlere de disiplinli çalışmanızın ürünü olan eşsiz eserlerle buluşturdunuz. Eserlerinizde birçok farklı karakter oluşturdunuz ancak yarattığınız hiçbir karakter baş komiser Nevzat'ın özel yerini alamadı. Ve siz de bu sayede okuyucuların gözünde başkomiser Nevzat karakteriyle özleştirilerek apayrı bir yer edindiniz. Bizler bugün burada 7 kadim mekan, 7 hükümdar ve cinayet üzerine kurgulanan başkomiser Nevzat'ın başrolde yer aldığı İstanbul Hatırası romanınızı konuşmak için bir araya gelmek bulunmaktayız. Söyleşi davetimizi kırmayıp öncelikle bugün bizlerle bir araya geldiğiniz için çok teşekkür ediyoruz. İzninizle söyleşimize başlamak istiyoruz.

AHMET ÜMİT: *Tabii, buyurun. Çok teşekkür ederim güzel sözleriniz için.*

Mehmet Ozan: Ahmet Bey, serinizi okuduktan sonra Başkomiser Nevzat hakkında derin araştırmalar yaptım ve herkesin onu ne kadar çok benimsediğini fark ettim. Benim sorum bu bağlamda başkomiser Nevzat'a yönelik olacak. Zamanında birçok haksızlık, yolsuzluk mücadelesi içerisinde yer aldınız. Hatta günümüzde bile maalesef yolsuzlukların örneklerini görebiliyoruz. Bu kadar haksızlık ve paranın satın aldığı insanlar varken Baş komiser Nevzat neden bu kötülükler arasından sıyrılan, iyi bir insan oldu? Neden yolsuz bir baş komiser yerine Nevzat'ı şimdi olduğu gibi kurguladınız?

AHMET ÜMİT: *Polis olmak çok zordur. Namuslu polis olmak çok daha zordur. Çünkü yani düşünün bir maaşınız var 5-6 bin lira ama öyle bir yere gidiyorsunuz ki birdenbire milyon dolarlık uyuşturucularla karşılaşıyorsunuz. Yahut bir cinayet olayı içerisindesiniz, zengin bir adam delil karartma karşısında size bir servet önerebiliyor. Yani namuslu olmak gerekir, bu çok zor bir şey. Ve ben dedim ki böyle bir karakter yaratayım ki bu namuslu bir polis olsun. Ve bir anlamda aslında Türk Polis Teşkilatına bir tür önerisi olsun Ahmet Ümit'in. Yani iyi bir polis nasıl olmalıdır sorusunun cevabını temsil etsin Başkomiser Nevzat.*

Ama biraz rastlantı sonucu çıktı Başkomiser Nevzat. Yani ben polisiye yazdığım zaman, yazmaya başladığım zaman Agatha Christie'nin Hercul Poirot'u gibi, Arthur Conan'nın Sherlock Holmes'u gibi, hep romanlarımda yer alacak bir karakter yaratmayı istemiyordum. Zaten baş komiser Nevzat bildiğiniz gibi benim bütün romanlarımda yok. Hatta romanlarımın büyük bölümünde yok. 13 romanım var benim, 13 romanın 4 ya da 5 romanında baş komiser Nevzat var. Ama o kadar çok sevildi ki ben de sevdim. Yani bizden biri olarak kabul edildi Başkomiser Nevzat. Şimdi de hatta yeni kitap yazmaya başladım dediğim an sosyal medyada, Twitterda, instagramda, facebookta okurlarım "Ne zaman Nevzat romanı geliyor?" diye sormaya başlıyorlar hemen. İşte baş komiser Nevzat'ı yaratmamda bu nedenler yatmaktadır.

Derin: Her sanatkarın İstanbul'a bakışı ve değerlendirişi farklıdır. Mesela sizin de yazdığınız gibi, Yahya Kemal bir tepeden baktığını söyler Aziz İstanbul'a. Peki siz Ahmet Ümit olarak İstanbul'a nasıl bakıyor ve değerlendiriyorsunuz?

AHMET ÜMİT: *1975 yılında gelmiştim ilk kez, 15 yaşındaydım. Ve müthişti. Üsküdar'a inmiştik. Abim burada Yıldız Teknik Üniversitesi'nde okuyordu. Üsküdar'da bir yerde kalıyordu ve onun evine geldik. İlk denize indim, inanılmaz boğaz muhteşem bir şey, büyülenmiştim. Sonra üniversite için 3 yıl sonra 1978 yılında Marmara Üniversitesi kamu yönetimi bölümünde okumak üzere geldim ve o zaman şehir bana çok daha karmaşık geldi. Kocaman bir şehir, Gaziantep ile kıyaslandığında. Önce meydanları öğrendim. Mesela nereyi öğrendim; Aksaray Meydanı, Sirkeci, Beşiktaş, Taksim, Kadıköy. Ama şehir hakkında çok bir bilgiye sahip değildim, o şehrin içinde yaşıyordum sadece. Ne zamanki yazmaya başladım, şehri öğrenmeye başladım. Mesela Beyoğlu'na ilk geldiğim zamanlar gitmiştim ama Beyoğlu'nu en iyi öğrendiğim zaman bundan 19 yıl önce Beyoğlu Rapsodisi'ni yazdığım zamandır. Çünkü ancak o zaman önünden geçtiğim binaların farkına varmaya başladım. Rumeli Han, çiçek pasajı nedir, Galatasaray lisesi nedir, Galata Mevlevihanesi nedir, Pera Palas nedir; bütün bunları işte İstanbul Hatırası'nı yazarken, o zaman şehrin geçmişine yönelik bir yolculuk yapmaya başladım. Ve bunları öğrendikçe şehir gözümde bambaşka bir anlam kazanmaya başladı. Çok derin bir anlam kazanmaya başladı. O yüzden mesela ne zaman Sultanahmet'e gitsem, birinci tepe orası, Sarayburnu tepesi diyoruz biz oraya, müthiş duygulara kapılıyorum. İstanbul benim için hala dünyanın en güzel şehri. Ama bir romancı olarak daha da önemli çünkü sürekli insan üretiyor. Çok farklı karakterler üretiyor ve bir yazar için de bu bir hazine anlamına geliyor çünkü biz aslında insanları anlatırız. İstanbul Hatırası'nda şehri anlatırken de insanlar üzerinden anlatıyoruz.*

İlke: Sizin de söylediğiniz gibi aslında birçok kitabınızda İstanbul'dan bahsediyorsunuz. Peki neden bu kitabın ismini İstanbul Hatırası koydunuz?

AHMET ÜMİT: *Eskiden İstanbul'a gelenler fotoğraf çektirirlerdi, şipşak fotoğrafçılar olurdu. 1960'lardan söz ediyorum, arkada da bir tane pano asılı olurdu "İstanbul Hatırası" diye. Anadolu'dan taşradan gelenler onun önünde fotoğraf çektirirlerdi. Buradaki hatıra öyle bir hatıra değil. Aslında buradaki hatıra acı bir hatıra. Çünkü aslında insanlar hatıra olarak kendilerini bu şehre sunanlar. O nedenle İstanbul Hatırası diye koydum. İlk çıkış yeri o fotoğrafın çekilmesiydi ama asıl burada önemli olan şehrin insanlara verdiği bir hatıra değil; şehri düzeltmek için başkalarını öldürmekten başka çaresi kalmamış insanların, yani romandaki katillerin hatırası diye düşünmek lazım. Çünkü o katiller aslında kahramanlar. Tabii kimseyi öldürmeyi düşünmüyoruz, romanda da olduğu gibi bir çözüm değil öldürmek.*

Ozan: İstanbul hakkında romanlar yazmış biri olarak artık bir İstanbul ordinaryusu olmuş birisiniz. Ve İstanbul hakkında bu kadar bilgi birikime sahip olduğunuz için sormak istiyorum: İstanbul'da en sevdiğiniz, en çok vakit geçirdiğiniz yer neresi?

AHMET ÜMİT: *En çok vakit geçirdiğim yer Beyoğlu. Orada 1920 yılında yapılmış bir apartmanda yazıhane ofisim var benim, orada yazıyorum. Ama sadece Beyoğlu değil, İstanbul'un çok değişik yerlerini gezmekten zevk aldığımı söyleyebilirim. Balat'ı çok seviyordum, o arka sokaklardan gitmeyi. Çünkü oraya girdiğimiz zaman o büyük binalar yok oluyor, o eski binalar ve İstanbul'un eski kokusu ortaya çıkmaya başlıyor. Adalar'ı çok seviyorum. Biraz önce söylediğim gibi Sultanahmet bölgesi başlı başına çok güzel ama oralara akşam yani esnafların dükkanları kapattığı, turist kalabalığının çekildiği sessiz olduğu saatler gidiyorum. Böylece ben Osmanlı dönemini hayal edebiliyorum. Doğu Roma, Roma dönemlerini hayal edebiliyorum. Zaten İstanbul Hatırası'nı yazarken de o saatlerde oralarda dolaşıyordum. İşte İstanbul'da en sevdiğim bölgeler bu sözünü ettiğim yerler.*

Baran: Kitabınızda İstanbul'da yer alan bazı önemli tarihi noktalara yer vermiştiniz. Ve olaylar bu yapıtlar, mekanlar çerçevesinde gerçekleşmişti. Neden bu yapıtları mekan unsuru olarak seçtiniz? Özel bir anlam barındırıyor mu?

AHMET ÜMİT: *Bizim anlattığımız yer tarihi yarımada, yani aslında şehrin kurulduğu yer. Çünkü yüzyıllarca şehir oradaydı, daha sonra şehir büyümeye başladı. Kral Bizans'ın kurduğu şehir Byzantion ardından Neo Roma oluyor, Konstantinopolis oluyor, sonra Osmanlı döneminde Konstantiniyye oluyor. Ve ben dedim ki burayı anlatmam lazım. Burayı anlatmak için de 7 tane anıt bulayım dedim. Ve o 7 anıt her bu şehrin 7 tane önemli dönemine tanıklık etsin dedim. Fakat Kral Bizans'ın şehrindeki, Helenistik dediğimiz dönemdeki bütün anıtlar yıkılmış. Ama biz biliyoruz ki Atatürk heykelinin olduğu civarlarda bir Poseidon tapınağı varmış. Zaten roman öyle başlıyor. Dedim ki ilk anıt Poseidon tapınağı olsun ve ilk ceset buraya bırakılsın. İkinci anıt da 990 yıl sonra yapılan, Büyük Konstantin'in yaptırdığı bugün Çemberlitaş sütunu dediğimiz Konstantin sütunu. Sonra çok önemli olan Kara Surları'nı anlatmam gerekiyordu. Sonra da çok önemli bir anıt, tapınak olan Ayasofya var. Sonrasında Topkapı Sarayı, Fatih Cami, Süleymaniye Cami ve Atatürk'ün Türkiye'deki ilk heykeli. Bunları seçtim ve böylece bu şehrin tarihindeki çok önemli uygarlıklara, çok önemli hükümdarlara, krallara, devlet adamlarına gönderme yapmak istedim.*

Ezgi: Bir polisiye yazarı olarak bu alandaki beklentileriniz neler? Sizce iyi bir polisiye romanı nasıl olmalıdır? Hangi yazarları okuyorsunuz, ben bunları merak ediyorum.

AHMET ÜMİT: *Aslında polisiye roman tarih boyunca biraz küçümsenmiş, öteki tarafa itilmiş romanlardan biri. Bu çok tuhaf bir şey çünkü aslında insanın hayatı maalesef suçla iç içe. Cinayet de bu suçların en korkunçlarından biri ve hep var. Bence iyi bir polisiye roman yazmak iyi bir roman yazmaktan çok daha zordur ve çok daha kıymetlidir. Çünkü iyi bir polisiye roman iyi bir romanın tüm özelliklerini taşımak zorundadır. Mesela İstanbul Hatırası romanında her döneme girerken şiirsel bir dille giriliyor. Kral Bizans, Poseidon'a bir boğa sunuyor. Ardından gündelik hayata dönülüyor. İkinci olarak, iyi bir hikayeniz olması lazım. Üçüncüsü, güzel bir kurgu olması lazım, sürprizli ve okurun sonunu merak edeceği, katil kim diyeceği bir son olması lazım. Dördüncüsü, bütün romanlarda olması gerektiği gibi iyi bir psikolojik, sosyolojik ve tarihsel background olması lazım. Çok fazla polisiye roman yazılıyor fakat maalesef çok az iyi polisiye roman var. Ben iyi ve klasikleşmiş polisiye romanları seviyorum. Mesela Dostoyevski'nin Suç ve Ceza'sını, Karamazov Kardeşleri'ni, Umberto'nun Gülün Adı'nı, Agatha Christie'nin Rankovic Cinayeti'ni , Arthur Conan'nın Sherlock Holmes'unu seviyorum.*

Ela Derin: Siz hem cinayet romanı yazdınız hem de İstanbul'un güzelliklerini ve tarihini anlattınız. Peki yazmakta zorlandığınız zamanlarda yaptığınız bir aktivite, gittiğiniz bir yer var veya görüştüğünüz biri var mı?

AHMET ÜMİT: *Tıkandığım zaman yazmayı bırakıyorum. Arkadaşlarımla vakit geçirmeyi çok seviyorum ve o zaman arkadaşlarımla vakit geçiriyorum. Yahut film izliyorum, başka kitaplar okumaya başlıyorum, dikkatimi dağıtıyorum. Sonra yazdığım şeyi en baştan okumaya başlıyorum. Böylece uzaklaştığım metne tekrar bağlanmış oluyorum. Bu şu zamana kadar işe yaradı. Ama en önemlisi yazmak niyetiyle bilgisayar başına oturmak. O gün hiçbir şey yazamasan da düşünmüş oluyorsun, eskileri düzenlemiş oluyorsun. Yazma denilen eylem aslında çok zor bir iş ve ancak çok severseniz yapılacak bir iş. Çok severseniz de insana müthiş katkıları olan, yaşama sevincini arttıran, sizi hayata bağlayan, hayat konusunda daha derin düşünmenizi sağlayan, insanlar hakkında pek çok bilgi edindiren bir iş. Ama tabii ki bu sadece yazarlar için değil okurlar için de geçerli.*

Melek: Benim sorum eserinizin içeriğiyle ilgili daha çok. İstanbul Hatırası'nın ana kahramanı İstanbul Hatırası'nın ana kahramanı başkomiser Nevzat'ın hayatında eşinin ve kızının ölümüyle derin bir yalnızlık oluşuyor fakat Evgenia ile olan ilişkisi sayesinde aynı Yekta'nın aksine hayata tekrar tutunmayı ve tekrardan mutlu olabilmeyi başarıyor. Sizin de hayatınızda böyle bir dönüm noktası oldu mu, olduysa bunun Nevzat ve Evgenia'nın ilişkisine yansıdığını söyleyebilir miyiz?

AHMET ÜMİT: *Şükür olmadı. Bu tümüyle kurgu çünkü Nevzat'ı yaralı bir adam yapmak istedim. Dümdüz işini yapan değil; yaralı olsun, gelgitleri olsun, Evgenia ile ilişkileri de dalgalı olsun istedim. Tümüyle bir romancının karakterini yaratırken karakterin çok katmanlı olması için bulduğu bir çözüm diyebiliriz.*

Nazlı: Demir karakteri kitabın sonunda kurbanları tarihi yerlere bırakmalarının ve avuçlarına tarihi sikkeleri koymalarının nedeninin cinayetleri yazacak gazetelerin vefasız İstanbullulara bu şehrin muhteşem tarihini hatırlatmak olduğunu söylüyor. Bu olaydan aslında İstanbul halkının yaşadıkları şehre ve tarihine ne kadar kayıtsız kaldığını görüyoruz, Demir'in bu sözleri sizin düşüncelerinizin yansıması mı, eğer öyleyse bu anlayış nasıl değiştirilebilir?

AHMET ÜMİT: *Evet, bu düşüncelerimin yansıması ama çözümüm Demir'in çözümü değil. Yani insanları öldürerek bu anlayışı değiştiremeyiz. Bu anlayışı şehir bilincini geliştirerek değiştirebiliriz. Örneğin sizin okulunuzda bence İstanbul diye bir ders olması gerekir. Okulda, İstanbul'u, benim İstanbul Hatırası'nda anlattığım tarihi, "İstanbullu olmak nedir"i ve İstanbul'un nasıl böyle mahvedildiğini, "şehrimize nasıl sahip çıkmalıyız"ı anlatan bir dersin olması gerekir. Çünkü arkadaşlar, yaşadığımız bu şehir bizim hayatımızı, sağlığımızı, ruh halimizi doğrudan etkiliyor. Yani bu şehirde yeşil alanların olmayışı kanseri arttırıyor. Bu şehirde cam binaların, plastiğin, betonun, çeliğin artması kanseri ve sıcaklığı arttırıyor. Bu şehirde kültürel mekanların az olması insanların ruhlarının gelişmemesine neden oluyor. Bu şehirde eğitim kurumlarının seviyesiz olması, bu sene Türkiye'de ilk 500'e giren üniversite bulunmaması insanların gelişememesine neden oluyor. Kabalık ortaya çıkıyor, suç ortaya çıkıyor; romanda anlattığımız bu şehirdeki tarihi eserlerin yok edilmesine neden oluyor. Bu şehre güzellik katan su yolunun, boğazın, Marmara Denizi'nin, Karadeniz'in yok olmasına neden oluyor. Bu şehrin güzel ve tarihi semtlerinin yok olmasına sebep oluyor. O yüzden birincisi derhal bütün okullarda İstanbul dersi konulması lazım. Ankara'da Ankara dersi, Gaziantep'te ise Gaziantep dersi konulması lazım. Çünkü insan yaşadığı yere benzer. Ve eğer yaşadığınız şehir medeni bir yer değilse sizin gibi gençler burada gelişemez. Ruhumuzun da beslenmesi lazım. Bunu besleyecek olan sanattır, yaşadığımız şehrin farkına varmaktır. Ancak böylesi bir bilinç bizi insan yapar.*

Ozan: Ben, yazma sürecinizde bilgileri toplama şeklinizi çok merak ettim. Arka planda sağlam bir literatür tarama olduğu anlaşılıyor fakat bu araştırma, bilgi toplama süreciniz nasıl ilerliyor?

AHMET ÜMİT: *Öncelikle fikir geliyor. Mesela Pergamon Altarı'nı yazayım diyorum. Pergamon Altarı nerede? Berlin'de. O zaman diyorum ki Berlin'i öğrenmem lazım. Berlin'e gidiyorum ve bir süre Berlin'de yaşamaya başlıyorum. Sokaklarını yaşıyorum, Almanlarla konuşuyorum, Alman yaşam biçimini görmeye başlıyorum, şehri tanımaya başlıyorum. Bunları öğrenirken de bir yandan romanın kurgusunu oluşturmaya çalışıyorum. Romanda yazmak istediğim bütün bilgilere ulaştıktan sonra romanın kurgusunu yapıyorum. Son derece emek isteyen ama çok zevkli bir şey. Önce fikir, sonra bu fikri oluşturacak bilgiler, bu bilgilerin eşliğinde hikaye, sonra hikayenin kurgulanması ve en son aşama ise bilgisayarın başına oturup yazmak. Romanın ihtiyaçlarını, romanda ne yazacağını biliyorsun bu yüzden işine yarayacak bilgileri toplamaya başlıyorsun çünkü çok fazla bilgi var. Asıl önemli olan soru senin ne istediğini bilmek. Entelektüelin tanımı da budur: Entelektüel denilen şahsiyet her şeyi bilen kişi değildir, neyi nerede bulacağını bilen kişidir.*

Ege: Kitapta birçok tarihi eserden bahsettiniz. Sarayburnu'ndaki Atatürk heykeli, Altın Kapı, Topkapı Sarayı ve birçok tarihi eser örnek olarak verebiliriz. Siz de kitabı yazmadan önce bu kadar bilgiye sahip miydiniz? Sahip değilseniz de öğrendikten sonra İstanbul'u tam anlamıyla tanıyamamak sizde neler hissettirdi?

"Öğrenmek için yazıyorum."

İstanbul'un tarihini bilmek istedim. Bu yüzden araştırdım ve yazdım. Romanı yazdıkça İstanbul'u öğrendim.

AHMET ÜMİT: *Bu kadar bilgiye sahip değildim. Sana bir sır vereyim, ben bilmek istediğim konuları yazıyorum. İstanbul'un tarihini bilmek istiyordum bu yüzden bu romanı yazdım. Bundan daha iyi bir öğrenme biçimi yok. Çünkü o zaman ne yapıyorum biliyor musun? Bunu öğrenmek için bilim adamlarına, tarihçilere gidiyorum ve tarihçilere diyorum ki ben İstanbul'un tarihini öğrenmek istiyorum, hangi kitapları okumalıyım? Mesela bu kitabı yazarken Topkapı Sarayı'nın müdürüyle konuştum, pek çok profesörle ve tarihçiyle konuştum. Ve ben bilmiyordum. Okudukça, romanı okudukça daha fazla şey öğrenmeye başladım. Beyoğlu Rapsodisi'nde Beyoğlu'yu öğrendim. Pergamon Altarı'nı yazarken Anadolu'daki Helenistik dönemi öğrendim. Elveda Güzel Romanım adlı romanımda İttihad ve Terrakki diye bir hareket vardır, onu öğrendim. Ve bu çok güzel bir şey. Ama diğer yandan bu kadar şey bilmediğim için utanç duydum. Ama telafisi şudur: bilmemek değil öğrenmemek ayıptır, geç kalsak da öğrendik. Burada da yaşın bir önemi yok biliyorsunuz Kon Tolstoy 63 yaşında bisiklete binmeye başladı, Halil inalcık da 63 yaşında ilk kitabını yazdı ve onlarca kitap yazdı. O yüzden asla geç değil, bir yerden öğrenmeye başlamak lazım.*

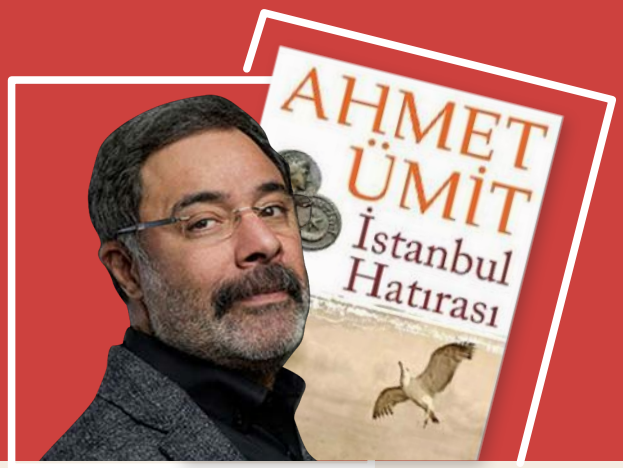
Zeynep Çınar: Ahmet Bey, söyleşi davetimizi kabul ettiğiniz ve sorularımıza da içtenlikle yanıt verdiğiniz için ben de size çok teşekkür ediyorum. Anlattıklarınız bizim için öğretici ve gerçekten çok değerliydi. Bizler de ALKEV okulları olarak bu anlamlı günün anısına sizin adınıza WWF Türkiye Doğal Hayatı Koruma Derneği aracılığıyla denizlerin haylaz çocuğu olarak adlandırılan bir yunus evlat edindik. Bize kattıklarınız için size minnettarız çok teşekkür ederiz.

AHMET ÜMİT: *Çok teşekkür ederim. Şahane! Yunus en çok sevdiğim hayvandır, sağ olunuz. Sizlerle beraber olmak benim için de çok güzeldi. Genç insanlar şahane. Ne olursa olsun kitap okumaktan ayrılmayın arkadaşlar çünkü kaliteli bir yaşamın en temel sırrı kitap okumaktır. Kitap okuduğunuz zaman bir hayatın içinde onlarca hayat yaşayabilirsiniz. Hepinizi sevgiyle kucaklıyorum.*

●

Derin KESKİNER 11/IB

İSTANBUL HATIRASI ÜZERİNE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Ezgi Gül UYAR

Roman Tarihî yarımadada işlenen bir cinayetin, Başkomiser Nevzat'ı harekete geçirmesiyle başlıyor. Ancak kurgu bir cinayetle sınırlı kalmıyor. Romanda yedi cinayet işleniyor. Tüm kurbanların ellerinde bir sikke bulunuyor. Kurbanların ortak özelliği ise İstanbul'a olan ihanetleridir.

Peki katil kim? Neden bu cinayetleri işliyor?

İstanbul Hatırası'nı okuduktan sonra . . .

Siz Komiser Nevzat'la cinayetin gizemini çözerken bir yandan da size İstanbul'un saklı yanlarını gösteren ve her sayfası buram buram İstanbul kokan sürükleyici bir romandı. Okuduktan sonra gerçek İstanbul'u tanıdığınızdan şüphe etmemek elde değil.

Nazlı ŞENGÜL

Ahmet Ümit; kendisi gibi samimi ve içten bir eser ortaya koymuş, okurken de gerçekten oldukça sürükleyici ve insanın elinden kitabı bırakası gelmiyor. Hem polisiye türünün heyecanı hem de İstanbul'un tozlu sayfalarından seçilmiş tarihi mekanlara yer verilmesi tarihe ilgi duymayan kişileri bile kitabın içine çekiyor.

Derin KESKİNER

Tarih kokan sayfalar ve okudukça sayfa çevirten bir cinayet. . . Sonuna geldiğinizde keşke bitmeseydi diyeceğiniz bir eser!

Mehmet Ozan BİRKAN

Kitabın büyüklüğünün gözümü korkuttuğunu hatırlıyorum ve sonrasında bir de baktım ki Komiser Nevzat ile cinayeti tartışıyoruz. Adeta bir nehir gibi akıp gitti ve keşke bir daha bir daha okusam dediğim bir kitap. Sürükleyici ve insanın beyninin sınırlarını zorlayan bir başyapıt.

Ela Derin DOĞAN

Böylesine heyecanlı bir cinayet romanında Komiser Nevzat ve ekibi ile katilleri bulmaya çalışmak benim için çok güzel bir deneyimdi. Sizi hem İstanbul'un eski zamanlarıyla hem de günümüzde ki zamanıyla tanıştıran tarih kokan muhteşem bir roman. Okuduktan sonra keşke daha önce okusaydım dedim.

Ozan ENGİNDENİZ

İnsanın İstanbul hakkında öğrenme isteğini ve merakını tarihin en heyecanlı sayfalarıyla körüklüyor. 7 cinayetin peşinden koşarken bir de bakmışsınız ki bir İstanbul gezgini olmuşsunuz.

Ilgın APAYDIN

Komiser Nevzat ve ekibi ile beraber katillerin kim olduğu çözmeye çalışmak, Nevat'ın içinde yaşadığı çelişki ile boğuşmak ve İstanbul tarihi hakkında detaylıca bilgi sahibi olmak kitabı kısa sürede zevkle okumamı sağladı. Arkadaşlarıma ve aileme şiddetle tavsiye ettiğim bir kitap olmakla kalmayıp tekrar okumak isteyeceğim bir eserdir.

İlke Semin YAŞARBAŞ

Katilin kim olduğunu öğrenince şaşırdığım kadar her cinayette İstanbul hakkında benim İstanbul'u aslında hiç tanımadığımı hissettiren tarihi bilgilerin çok güzel harmanlandığı sürükleyici bir polisiye kitap.

4 Yazar 4 Kitap Okuma Atölyesi

MAKALE

"Çocukluğumda kendimi, arıların balını bıraktığı gibi; sıradan, sade insanların her birinin ruhumu zenginleştiren bir şeylerini, yaşamla ilgili bilgilerini, düşüncelerini, deneyimlerini bıraktığı bir arı kovanı gibi düşünüyordum." (Çocukuluğum, Maksim GORKİ)

DOMİNO ETKİSİYLE ŞİDDET

Zorluklarla dolu bir yaşam öyküsü... Doğrunun olmadığı ama hep kuralların anlatıldığı bir ev... Acının, bir çocuğu ağlatmaya yetmediği bir hayat Herkesin birbirine şiddet uyguladığı, kalp kırıklıkları ile dolu bir çocukluk... Asıl adı Aleksey Maksimoviç Peşkov olan sanatçı, hayat boyu çektiği acılardan dolayı Rusçada "acı" anlamına gelen Gorki soyadını almıştır. "Çok seyrek ağlardım, hem yalnızca gücendirildiğim zamanlar, acıdan hiç ağlamazdım." (Gorki 15)

Gorki, Rus Edebiyatının en önemli yazarlarından biridir. Okurken hemen hemen her sayfasında düşündüren "Çocukluğum" isimli eserini, 1913 yılında kaleme almıştır. Eser, basit bir deyimle Aleksey'in çocukluğunu anlatmaktadır.

Maksim'in küçüklüğü boyunca çektiği acılar, otobiyografik romanında bu satırları yazmasına sebep olmuştur.

Yazar, 1868 yılının Mart ayında, Rusya'da, Nijni Novgorod'da dünyaya gelmiştir. Annesi Varvara Vasilyevna, babası Maksim Peşkov'a göre daha varlıklı bir aileden gelmiştir. Varvara'nın ailesi, O'nun burjuva sınıfından biriyle evlenmesini istemiştir. Fakat Varvara, Maksim Peşkov ile evlenmiştir.

Aleksey, beş yaşında hastalık sebebiyle babasını kaybetmiştir. Aynı gün kardeşi ölü bir şekilde doğmuştur. Bu talihsiz olayların ardından, Aleksey ve annesi dedesinin evine dönmüştür. Aleksey bu evde okuma, yazma ve duanın yanında çocukların da dayak yiyebileceğini öğrenmiştir. Henüz beş yaşında olan Aleksey; merhametle şiddet, sevgiyle nefret, iyiyle kötü gibi duyguların iki zıt ucunu çok iyi analiz etmiştir. Aleksey'in çocukluğuna dair en mutlu anıları babaannesiyle birlikte olduğu zamanlardır. Zira; sevgiyi, iyiliği ve merhameti ondan öğrenmiştir. Babaannesinin aksine, dedesiyle geçirdiği zamanlarda ise şiddet, nefret ve kötülüğü öğrenmiştir.

Eserinde sınıfsal farklılıklar, kendini bulma, aile ilişkileri ve şiddet gibi pek çok konuya değinen yazar, yalnızca kendi hayatını değil o dönem Rusya'da olan olayları da anlatmıştır.

Bu makalede ise bu konular arasından geçmişten günümüze, ne yazık ki son bulmayan şiddet üzerine odaklanılmıştır.

Aleksey'in babasının vefat etmesi ve aynı gün kardeşinin ölü doğması, Aleksey ve annesinin aile evine geri taşınmasına sebep olur. Bu evde Aleksey; annesi, dedesi, babaannesi, dayıları ve kuzenleri ile yaşamaya başlar. Aleksey, evdeki insanlar için "akıldan nasibini almamış aile" sözlerini kullanır. Evde yaşadığı bu süre boyunca, Gorki'ye herkes hem kendisi hem de fakir ama çalışkan olan ölmüş babası hakkında iyi ya da kötü bir sürü farklı şey söyler. Dayıları, Maksim'in davranışlarından şikayet ederken, babaannesi hep merhametli davranır, masallar anlatır. Dedesi ise kendi başından geçen zorlukları anlatır ve ona hep şiddet uygular. Annesi ise başlarına gelen talihsiz olaylardan dolayı, çocuğunu tamamen yalnızlığa terk eder. Tüm bunların arasında sıkışıp kalan Aleksey, o küçük yaşında doğal olarak nasıl davranması gerektiğini anlayamaz.

Kitabın ilk sayfalarından itibaren herkesin birbirine psikolojik ya da fiziksel şiddet uyguladığı, tehditler savurduğu bir ortam söz konusudur. Büyükbaba bir şeyler öğretmek için her zaman şiddeti seçmiştir. Bir insanın bu şekilde cezalandırılması ile disiplinin sağlanabileceğini düşünmektedir. Büyükbaba, kim olduğu fark etmeksizin, kendisi sinirlendiren herkesi dövmektedir. Örneğin; Aleksey, bir keresinde dedesinden kırbaçlanarak dayak yemiştir. Yediği dayağı ise şu sözlerle anlatmıştır. "Bilincimi yitirene kadar kırbaçladı beni dedem." (Gorki 36) Dede yalnızca torunlarını değil, eşini, kendi oğlu olan Mihaylo ve Yakov'u da dövmektedir. Kitapta, şiddet uygulayan tek kişi büyükbaba değildir. Mihaylo da eşi Natalya'ya pek çok kez şiddet uygulamıştır. Bu şiddete şahit olan Gorki ise yengesinin durumunu şu sözlerle dile getirmiştir: "Birçok kez görmüştüm: Natalya yengemin gözlerinin altı mosmordu, sarı yüzünde dudakları şişmişti." (Gorki 69)

Bu iki olaya bakıldığında; babanın oğluna şiddet uygulaması, oğlunun da eşine şiddet uygulaması, şiddetin bulaşıcı olduğunu göstermektedir. Başka bir deyimle, şiddet domino etkisi oluşturmaktadır. Bir ailede, tek bir kişinin bile şiddet uygulaması, birçok nesilde şiddetin görülebilme olasılığının yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Bu durum, uzmanlar tarafından da kanıtlanmıştır.

Şiddet ile ilgili bir diğer trajik konu ise aile içi şiddetin, ne yazık ki bir süre sonra normalleşmesidir. Örneğin kitapta da dayak yiyen kişilere karşı bir acıma vardır. Yani yaşanan şiddete şahit olan diğer tüm bireyler, dayak yiyen kişiler için üzülmektedirler. Fakat yaşanan şiddeti engellemek için hiçbir şey yapmamakta, en fazla şiddet uygulayan kişiyi sözlü olarak uyarmaktadırlar. Zaten bir süre sonra da şiddet gören kişi için sadece şiddet anında üzülmektedirler. Çünkü şiddet sürekli olduğundan, kişiler artık şiddeti normal karşılamaya hatta bir takım savlarla hafifletmeye başlamaktadırlar. Kitapta büyükannenin, Natalya'nın Mihaylo'dan sürekli olarak dayak yemesine "Ama gene de şimdi, eskiden olduğu kadar dövmüyor! Dişlerine, kulaklarına vuruyor, bir dakika boyunca saçlarına asılıyor, oysa eskiden saatlerce döverdi! (Gorki 69) bir yorum getirmesi bu duruma örnektir.

Geçmişten günümüze şiddet, domino etkiyle nesilden nesile geçiş yaparak devam etmiştir. Bu süreçte ise bazı insanlar için şiddet normalleşmiştir. Hatta günlük davranış biçimi haline gelmiş, bu bir öğretme şekli olarak kullanılmaya başlanmıştır. Tıpkı Aleksey'in aile evinde maruz kaldığı şiddet gibi.

Gorki'nin çocukluğunda yaşadıkları, onun karakterini oluşturmasında büyük bir rol oynamıştır. Yazar, olgunluk çağında yazdığı bu kitap sayesinde, aslında bir nevi kendini tanımıştır.

Kaynakça:

Gorki, Maksim. Cocuklugum. Can Yayinlari, 2019.

Keleş Küçük, Kübra. "MAKSİM GORKİ'NİN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ." Academia, s. 9.

Zelal Beliz SAPAN 10 FEN/B

GORKI

KÜRESEL SORUNLAR ÜZERİNE

İnsan olmanın bir gereği olarak topluluklar halinde yaşadığımız ortak gezegenimizde, sebebi ya da dâhili olduğumuz birtakım problemlerle karşı karşıya kalabiliyoruz. Yeryüzünde yaşayan tüm insanları ilgilendiren ve "küresel sorun" olarak adlandırılan bu problemlerin ciddi boyutlarda yaşandığını ve yaşanan bu problemlerin yerel bağlamda da fark edilir ölçüde hissedildiğine her geçen gün biraz daha tanık oluyoruz. Bilinen bu meselelere odaklandığımızda bunların sadece gündelik hayatta yer almadığını, edebi birçok farklı türden eserde de küresel sorunlara geçmişten günümüze yer verilerek irdelendiğini görebiliyoruz. Bu amaçla, 9. sınıf öğrencileri Disiplinler Arası Proje (DAP) çalışmalarında Türk ve Dünya edebiyatından seçtikleri edebi eserlerden hareketle eser merkezli küresel sorun analizi yaparak ele aldıkları küresel problemleri detaylı bir şekilde analiz ettiler.

"Sorunları yerdeki delikler gibi görün; kazıp derinleştirebileceğiniz gibi, üzerine toprak atıp kapatabilirsiniz de..."

AHMET MUHİP DIRANAS

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ

"Türk ve dünya edebiyatında öykülerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin oluşmasında veya eşitliğin sağlanmasında rolü var mıdır?"

Dünya Edebiyatında Cinsiyet Rolleri- "Pamuk Prenses"

Hemen hemen tüm çocukların masal ile büyümüştür. Hem çocuğa okuma kültürü kazandırmak hem de hayal dünyasını genişletmek için birçok ebeveyn masallardan yararlanmıştır. Fakat bu masalların içeriklerini ve çocukta nasıl bir algı yarattıklarını hiç sorguladık mı? Alman kardeşler Jacob ve Wilhelm Grimm tarafından 19. yüzyılda yazılan "Pamuk Prenses" öyküsünü bilmeyen yoktur. Öyküde üvey annesi tarafından kıskanılan Pamuk Prenses'in yaşadığı macera anlatılır. Üvey annesinin Pamuk Prenses'i öldürmek için tuttuğu avcının elinden kaçan Pamuk Prenses bir ev bulur. Ev boştur ve Pamuk Prenses yorgunluktan uyuya kalır. Sonrasında evin sahipleri olan 7 cüce gelir ve Pamuk Prenses artık onlar ile kalmaya başlar. Pamuk Prenses'in ölmediğini anlayan Kraliçe ise yaşlı bir büyücü kılığına girer ve Pamuk Prenses'in yaşadığı yeri bulup ona zehirli elma yedirir. 7 cüceler eve gelip Pamuk Prenses'in yerde yatan halini görünce çok üzülürler ve Prenses'i camdan bir tabuta koyarlar. O sırada yanlarından geçen bir prens Prenses'i görür ve âşık olur. Prenses'i öper ve Prenses öksürerek zehri bedeninden çıkartıp tekrardan canlanır. (The Grand Theatre Blackpool, 2020)

Çoğu kişi Pamuk Prenses'in masum bir çocuk hikayesi olduğunu düşünebilir fakat benzer senaryolar Külkedisi, Rapunzel ve Uyuyan Güzel öykülerinde de vardır. Benzer hikâyeden kastım, kötü durumda olan kadını kurtarılmaya muhtaç göstermek ve kurtarıcı kişinin de sürekli güçlü bir erkek rolünde olması. Böyle deyince kulağa çok da masumane gelmiyor değil mi? Birçok çocuk masalında erkek güçlü, kadın ise kurtarılmaya muhtaç birey olarak gösteriliyor. Kadınların güçlü olması için sürekli bir erkeğe ihtiyaç duymaları ve kendi kendilerine yetemezlermiş imajı çiziliyor. Bunlar da küçük çocuklara "hikâye" diye anlatılıyor. Oysaki bu öyküler çocuklara küçük yaşlarda yanlış bir algı oluşturuyor. Çocuklar 5 yaşlarında toplumsal cinsiyet rollerini kafalarında kuruyorlar bile. Fakat burada hatalı olan tabii ki beveynler. (Dolunay Şerol, 2016)

Türk Edebiyatında Cinsiyet Rolleri- "Kadın Tohumu"

Nazlı Eray'ın yazmış olduğu cinsiyet rollerini kara mizah halinde öyküleştiren, abartı bir distopya ürünü olan "Kadın Tohumu" öyküsü, farklı etnik kökenli kadınların adeta çiçek tohumları gibi satışa sunulması, saksıya dikilmesi ve 2 ay sonucunda çiçek yerine bir kadının çıktığı bir toplum durumunu ele alır. Öykü, özellikle kadının obje olarak görülmesi konusunu eleştirir. Öyküde bu durum o kadar normal hale gelmiştir ki, kadınlar bile bu durumdan şikayetçi değildir. Hatta teyzeler ve anneler "Ben de tohumlardan oğluma alacağım!" gibi ifadeler kullanmaktadır.

Tohumlar sayesinde her etnik kökenden ve her özellikte kadın bulmak mümkündür. Ev işi yapan, "namuslu" olan, daha "rahat" olan ya da güzelliğin sınırlarında olan her kadın, her tür amaç için de kullanılır öyküde. İlk olarak öyküde göze çarpan, kadının objeleştirilmesi ilk konu başlığıdır. Öte yandan öyküde kadın, bir bitki yerine koyulmuş ve her ortamda yetiştirilebilecek, herhangi bir ihtiyacı ve söz hakkı olmayan, sadece erkeklerin ihtiyaçlarını gidermek için kullanılan basit bir nesneymiş gibi görülür. (POLAT, 2017)

"Kadın Tohumu" öyküsü, okuyan her kişi için algı açıcı bir araçtır. Öykü, çocuklar gibi her kitleye hitap etmese de okuyucuya şimdiki dünyanın gidebileceği en kötü ve son noktanın resmini çizer. Bu da okuyucuyu bugün dünyasının derhal değiştirilmesi gerektiği düşüncesine iter. Tabii okuyucu öykü ve gerçek hayat arasındaki bağlantıyı kurabilirse.

Kaynakça:

Dolunay Şerol, S. E. (2016). Medya, Masallar ve Toplumsal Cinsiyet. Toplumsal Cinsiyetin Bir Aktarım Aracı Olarak Çizgi Filmler: Sindirella ve Pamuk Prenses Örneği, 66-68.

POLAT, M. E. (2017). "Kadın Tohumu" Öyküsünün Feminist Edebiyat Eleştirisiyle İncelenmesi. NAZLI ERAY'IN KADIN TOHUMU ÖYKÜSÜNÜN FEMİNİST EDEBİYAT ELEŞTİRİSİYLE İNCELENMESİ, 1513-1517.

The Grand Theatre Blackpool. (2020, Temmuz 18). Snow White and the Seven Dwarfs: History & Pantomime Origins. The Grand Theatre Blackpool: https://www.blackpoolgrand.co.uk/history-of-snow-white adresinden alındı.

Defne Su BOYRAZ 9/C

DÜNYA VE TÜRK EDEBİYATINDAN İKİ ESERDE AÇLIK SORUNUNUN İNCELENMESİ

Açlık Küresel Sorunu Bağlamında; "Medeniyat açlık sorununa bir çözüm bulabilmiş midir?"

Dünya edebiyatından seçtiğim **Jack London**'un kaleme aldığı eserin adı **"Uçurum İnsanları"**dır. 1900'lü yılların başındaki İngiltere Krallığı'nın doğu ve batı yakasında yaşayan halkların (aristokrat ve işçi sınıfı) arasındaki açlık oyunları diyebileceğimiz türden yaşanılan olayları konu almaktadır. "Uçurum" kelimesinin iki farklı anlamı vardır. Birincisi dik ve derin yamaç; ikincisi çok büyük fark, ayrılık (mecaz anlamda). Kitabın ismini yazar her ne kadar ikinci anlamını baz alarak koymuş olsa da, okuyucuya hissettirdiği en yalın hâli ile birinci anlamı olmuştur. Uçurum denilince bir bireyin aklına gelen ilk şey çok yüksekte olmak ve ayağın bir kaysa ya da tökezleyecek olsa yuvarlanıp o boşlukta çakılmak. Jack London; açlık çeken, açlıktan ölen, bunalıma giren ve hatta suç işleyen bu insanları hem bizim hem de kendi aklında "Uçurum İnsanları" olarak yaratmıştır. Öyle hassas ve ince bir denge ki bu, açlık zorluğu ile mücadele veren tüm bireylerin bir nevi ölümün kıyısında olduğunun imgelenmesini üzülerek hayal edebildim. Kitabın iminde de önsözünde de yazılı olan "Karşılaştığım açlık ve barınaksızlık, en büyük refah dönemlerinde bile ortadan kalkmamış müzmin bir sefalet hâli teşkil ediyordu." cümlesinden yola çıkarak Dünya'nın hâlâ mücadele içinde olduğu en büyük küresel sorunlarından biri olan açlık için bu eseri okumaya karar verdim.

Açlık ya da diğer adıyla yetersiz beslenme 22. yüzyıla yol alırken bile küresel bir tehdit olarak hâlâ gündemde yer almaktadır. Yarattığı sonuçlara (intihar, bunalım, suça eğilim, mortalite...) ek olarak buna sebep gösterilen tüm unsurlar için dünya toplumu maalesef gerekli önemi verememektedir ve problem daha da büyümektedir. Çünkü modern dünyanın kullandıkları yüksek teknolojinin hedefi açlığı önlemek değil; silaha yatırım yapmak, savaş alanları açmak ve ürettiği gıdayı silah olarak kullanmaktadır. Tıpkı Jack London'un kitapta belirttiği gibi **"Toplumun uçurumuna geniş açıdan bakmak gerek, medeniyete bazı sorular yöneltmek iyi olacak; medeniyet, bu sorulara vereceği yanıtlara bağlı olarak ayakta kalacak ya da yıkılacaktır." (London, 2014)** Yazar, ilerleyen paragraflarda Eskimolar ve İngiliz Krallık haklarını kıyaslarken vardığı sonuç hayatın Eskimo için daha kolay olduğunun görüleceğidir. Eskimolar sadece kötü zamanlarda açlık çekerken İngilizler iyi zamanlarda da açlık çekmektedir.

Türk edebiyatından seçtiğim eser ise **Zülfü Livaneli**'nin yakın bir zamanda (2017) yayınladığı **"Huzursuzluk"**tur. Geçtiğimiz aylarda da birkaç kitabını okumuş olduğum yazarın bu kitabı için yorumlarda Anadolu'da yaşanan bir aşk, savaş ve açlık hikayesi olduğu söylendiği için bu eseri seçtim. Kitapta sanılanın aksine açlık üzerine yaşanan bir huzursuzluktan bahsedilmemektedir. Bu kitapta direkt olarak değil dolaylı yoldan açlık sonucu insanların neye sessiz kalabileceğini ve yine açlık sonucu neleri yapmayı göze alabileceğini tüyleri ürpertecek bir şekilde öğrenmektesiniz. Zülfü Livaneli'nin kaleminden öğrendiğim yepyeni kelimelere ve konulara ilaveten, yakın tarihte ortadoğuda bir grup Ermeni halkının yaşadığı zulüm ve açlığın tüm dünya halkının her zamanki gibi sessiz ve kayıtsız kalması. Kitabı bitirdiğimde derin düşüncelere dalmış ve ben de birçok şeyi sorgulamaya başladım. Küresel sorunumuz açlık. Ya vicdanlarımızdaki sorunumuz neydi?

Uçurum İnsanları adlı eserimin yazısına dahil ettiğim gibi küresel bir tehdit olan açlık maalesef 2000'li yılları çoktan aşmamıza rağmen gelişmekte, gelişmiş ya da az gelişmiş ülkelerde bile tüm çıplaklığıyla resmedilmeye devam ediyor. Zülfü Livaneli'nin Huzursuzluk kitabında da okuyucuyu en çok derinden sarsan iki noktadan birincisi 8-10 yaşındaki kız çocuklarının tecavüze zorlanmış olmaları **"Başka bir şehre götürüp büyük bir binanın bodrumuna kapattılar, ekmek ve su vermediler." (Livaneli, Zilan anlatıyor: İki nehrin suyu yıkamaya yetmez, 2021)** Bu kız çocukları karınlarını doyurmak bir yudum su bir dilim ekmek için yapılan onca şeye sessiz kaldılar. İkincisi ise; hamile bir kızın temize çıkabilmesi ve Şengal Dağı'nı geçip Türkiye'ye arkadaşı ile birlikte varabilmesi için, arkadaşı ve kendisinin anne sütünü içmesidir: Karakterimiz Meleknaz ve arkadaşı Zilan ile birlikte Türkiye'ye göç sırasında o kadar aç kalmışlardır ki dağdaki otları yolup yemeye başlamışlardır. Ve Meleknaz doğum yaptığında da göçü tamamlayabilmek için Meleknaz'ın göğüslerinden çıkan sütü içmek zorunda kalmışlardır. **"Ezidi aileler gördük, çoluk çocuk, yaşlı genç, birbirlerine sarılıp can vermişlerdi. Açlıktan olsa gerek." (Livaneli, Dağ, 2021).**

Sonuç olarak yüzyıllar öncesinde de şimdi de sonrasında da medeniyet ne denli gelişirse gelişsin Jack London'un da dediği gibi iyi bir yönetim olmadığı sürece bu durum geçici değil süregelen bir unsur olarak insanoğlu hayatında da küresel bir sorun olmaya devam edecektir.

"Medeniyet dediğin tek dişi kalmiş bir canavar!"
Mehmet Akif Ersoy (Çetin, 2014)

Kaynakça:

Çetin, N. (2014). İSTİKLAL MARŞIMIZI ANLAMAK. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi, 28.

Livaneli, Z. (2021). Dağ. Huzursuzluk (s. 108). içinde İstanbul: İnkılap Yayınları.

Livaneli, Z. (2021). Zilan anlatıyor: İki nehrin suyu yıkamaya yetmez. Huzursuzluk (s. 94). içinde İstanbul: Inkılap Yayınları.

London, J. (2014). 27. Yönetim. Uçurum İnsanları (s. 192-193). içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Ecem Nisa ŞENKAYA 9 FEN/B

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

ANAOKULU
İLKOKUL
ORTAOKUL
ANADOLU LİSESİ
FEN LİSESİ

ALKEV ÖZEL OKULLARI
Alkent 2000 Mahallesi
Mehmet Yeşilgül Caddesi No. 7
34500 Büyükçekmece / İstanbul

0 212 886 88 40
e-mail: info@alkev.k12.tr

www.alkev.k12.tr

ALKEV Özel Okulları